

ΥΓΙΕΙΝΗ & ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ 54
ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 2013

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΕΙΩΝ

Διεθνής
Οργάνωση
Εργασίας

ΕΝΘΕΤΟ:
Πιστοποιημένα Προγράμματα
υποχρεωτικής κατάρτισης
προσωπικού επιχειρήσεων τροφίμων
ελεγχόμενα από ΕΦΕΤ

2 εκατομμύρια
εργαζόμενοι
σκοτώνονται
κάθε
χρόνο

- Γιατί οι εργαζόμενοι σε χώρους γραφείων υιοθετούν επιβλαβείς για το μυοσκελετικό τους σύστημα στάσεις;
- Εργαστήριο Βιομηχανικής Υγιεινής και Περιβάλλοντος (Ε.Β.Υ.Π.) του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.: Προσδιορισμός του θορύβου σε επιχειρήσεις και φορείς κατά τη δεκαετία 2000-2010
- Η επαγγελματική ασφάλεια σε χώρους σχολικών εργαστηρίων και η ευαισθητοποίηση μαθητών τεχνικών ειδικοτήτων σε θέματα υγείας και ασφάλειας στην εργασία
- Πυξίδα: Ψυχοκοινωνικοί παράγοντες - Γενικό ερωτηματολόγιο για ψυχοκοινωνικούς παράγοντες στην εργασία

Παγκόσμια Ημέρα για την ασφάλεια
και την υγεία στην εργασία
28 Απριλίου 2013

SafeWork

issa

Υποστηρίζεται από τη Διεθνή
Ομοσπονδία Κοινωνικής Ασφάλισης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Editorial.....3

Τα νέα του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε

- Ο υφυπουργός εργασίας, στην ημερίδα του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. με θέμα «Η συμβολή του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. στην ανάπτυξη της χώρας μέσω της πρόληψης της επαγγελματικής νοσηρότητας, των εργατικών ατυχημάτων και του επαγγελματικού κινδύνου».....4
- Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. διοργάνωσε ημερίδα με θέμα «Υγεία και ασφάλεια στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση»6
- Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. συνδιοργανωτής ημερίδας με θέμα «Συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας εργασιακών χώρων» στο 1ο ΣΕΚ Πειραιά.....9
- Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. στο συνέδριο «Συνδικάτα και κοινωνία για μια δυνατή και φιλόδοξη Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Υγεία και την Ασφάλεια άρχισε ένα χρόνο 10
- Επίσκεψη αντιπροσωπείας του ΣΥΡΙΖΑ στο ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. ... 12
- Συνάντηση του Προέδρου της Ε.Ε.Τ.Ε.Μ. με τον Πρόεδρο του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. 12
- Επίσκεψη του νέου Προέδρου της Γ.Σ.Ε.Β.Ε., κου Γ. Καββαθά, στο ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. 13
- Συμμετοχή του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. σε ενημερωτικές εκδηλώσεις στο ΣΕΚ Καρδίτσας και το Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας Βόλου 13
- Ημερίδα με θέμα «Υγιεινή και ασφάλεια στους χώρους εργασίας» στο 11ο Γυμνάσιο Λάρισας 14
- Ενημέρωση μαθητών από το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. για θέματα υγείας και ασφάλειας 14
- Πρόγραμμα υποστήριξης ΜΜΕ σε θέματα ΥΑΕ (κομμωτήρια - εμπορικά καταστήματα) 14
- Συνάντηση ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. και συνεργατών του Αδριατικού Αγωγού Φυσικού Αερίου (ΤΑΡ) για θέματα ΥΑΕ 14

Άρθρα

- Γιατί οι εργαζόμενοι σε χώρους γραφείων υιοθετούν επιβαρυντικές για το μυοσκελετικό τους σύστημα στάσεις; Των: Ν. Μαρμαρά, Δ. Ναθαναήλ, Ν. Ζαμπούτη..... 15
- Εργαστήριο Βιομηχανικής Υγιεινής και Περιβάλλοντος (Ε.Β.Υ.Π.) του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.: Προσδιορισμός του θορύβου σε επιχειρήσεις και φορείς κατά τη δεκαετία 2000-2010. Των: Σ. Κωνσταντοπούλου, Α. Ραντίου 19
- Η επαγγελματική ασφάλεια σε χώρους σχολικών εργαστηρίων και η ευαισθητοποίηση μαθητών τεχνικών ειδικοτήτων σε θέματα υγείας και ασφάλειας στην εργασία Των: Γ. Ζερβού, Β. Ζουριδάκη 37

Πυξίδα

- Ψυχοκοινωνικοί παράγοντες. Γενικό ερωτηματολόγιο για ψυχοκοινωνικούς παράγοντες στην εργασία.....23

Ένθετο

- Πιστοποιημένα προγράμματα υποχρεωτικής κατάρτισης προσωπικού επιχειρήσεων τροφίμων, ελεγχόμενα από ΕΦΕΤ 25

Διεθνές Περισκόπιο

- 28 Απριλίου 2013 - Παγκόσμια Ημέρα για την ΑΥΕ42
- Αποτελέσματα των Βραβείων Καλής Πρακτικής 201243
- Κινηματογραφικά βραβεία για τους ασφαλείς και υγιείς χώρους εργασίας 201343
- Τα αποτελέσματα της «Πανευρωπαϊκής Δημοσκόπησης για την Επαγγελματική Ασφάλεια και Υγεία 2013»43

Λόγος και Εικόνα

- Πόσο αποδεκτός είναι ο κίνδυνος; Επιμέλεια: Σ. Δοντάς..... 44

Επικαιρότητα

- Αποτελέσματα της Ευρωπαϊκής Εκστρατείας Ενημέρωσης και Ελέγχων «Ψυχοκοινωνικοί κίνδυνοι στην εργασία 2012» από τη Δ/ση Προγραμματισμού & Συντονισμού Τεχνικής & Υγειονομικής Επιθεώρησης (Σ.ΕΠ.Ε.).....46
- Ημερίδα με θέμα «Ασφάλεια και υγεία στα δημόσια Τ.Ε.».....47
- Ημερίδα με θέμα «Προαγωγή της υγιούς εργασίας για ανθρώπους με χρόνιες ασθένειες»47
- Νομοθετικές εξελίξεις Επιμέλεια: Α. Δοϊκού48
- Συνέδρια - Ημερίδες - Εκθέσεις Επιμέλεια: Κ. Καψάλη.....49

Βιβλιογραφία

- Υγεία και ασφάλεια στις μεταφορές (Α' μέρος) Επιμέλεια: Φ. Θωμάδου53

Βιβλιοπαρουσίαση

- Υγιεινή Βιομηχανιών Τροφίμων και Φαρμάκων Επιμέλεια: Θ.Κ. Κωνσταντινίδης.....54

Εκπαιδευτικά προγράμματα που υλοποιούνται

- από το Κ.Ε.Κ. του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.55

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Τηλ.: 210 8200100

Φαξ: 210 8200222

E-mail: periodical@elinyae.gr

Διεύθυνση στο διαδίκτυο: <http://www.elinyae.gr>

Ταχ. διεύθυνση: Λιοσίων 143 και Θειραίου 6,
104 45 Αθήνα

ISSN: 1108-5916

Ιδιοκτήτης

Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής
και Ασφάλειας της Εργασίας

Εκδότης

Θ.Κ. Κωνσταντινίδης

Συντακτική Επιτροπή

Μηνάς Αναλυτής, Εύη Γεωργιάδου, Σπύρος Δοντάς, Σπύρος Δρίβας,
Εβίτα Καταγή, Κωνσταντίνη Καψάλη, Δήμητρα Πινότσου

Δ.Σ. ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Πρόεδρος: Θ.Κ. Κωνσταντινίδης

Αντιπρόεδρος: Ανδρέας Κολλάς

Μέλη: Ιωάννης Αδαμάκης, Θεόδωρος Δέδες,

Ευθύμιος Θεοχάρης, Ρένα Μπαρδάνη, Χρήστος Παπάζογλου,

Ευστάθιος Πολίτης

Γλωσσική και τεχνική επιμέλεια έκδοσης:
Εβίτα Καταγή, Εκδόσεις, Κέντρο Τεκμηρίωσης
και Πληροφόρησης ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Οι απόψεις και οι αναλύσεις των άρθρων
και των επιστολών δεν εκφράζουν απαραίτητα τις
θέσεις του περιοδικού.

Δεν επιτρέπεται η αναπαραγωγή μέρους
ή όλου του εντύπου, με οποιονδήποτε τρόπο,
χωρίς αναφορά της πηγής.

Φωτογραφία εξωφύλλου: Αφίσα που εξέδωσε η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας για την Παγκόσμια Ημέρα για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία 2013 και μεταφράστηκε από το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Υγιεινή των χώρων εργασίας και υγιεινή του περιβάλλοντος

Από τη δεκαετία του 1960, αλλήλα και νωρίτερα, η πάλη ποτέ ονομαζόμενη *Υγιεινή* είχε επισημάνει πολλαπλά ότι οι επαγγελματικές εκθέσεις των εργαζομένων οδηγούν σε προβλήματα υγείας που αποτελούν μέρος των γενικότερων ζητημάτων *Δημόσιας Υγείας* και προβάλλουν και στον γενικό πληθυσμό. Ενδεικτικό είναι το πρόβλημα με τους εργαζόμενους που εκτίθενται σε μόλυνση και μεταφέρουν την έκθεση αυτήν στο οικιακό τους περιβάλλον, εάν δεν χρησιμοποιούν φόρμες εργασίας αποκλειστικά στους χώρους εργασίας, οι οποίες δεν πρέπει να μεταφέρονται ούτε καν για πλήσιμο έξω από τις βιομηχανικές και βιοτεχνικές εγκαταστάσεις.

Η λύση που προτείνεται από τότε, έχει χαρακτήρα μέτρων πρωτογενούς πρόληψης με θεώρηση *Προληπτικής Ιατρικής*. Τα μέτρα αυτά - *καλών πρακτικών* - έχουν πρωτίστως χαρακτήρα περιορισμού της έκθεσης των εργαζομένων στη γραμμή παραγωγής: ανάπτυξη κλειστών κυκλωμάτων (εφόσον είναι εφικτό), κατάλληλες ρυθμίσεις στη θερμοκρασία τήξης του μολύβδου, συχνό πλήσιμο των ειδικών βιομηχανικών δαπέδων, ειδικοί χώροι για εστίαση, ώστε να νοείται απαγόρευση κατανάλωσης τροφίμων στους χώρους παραγωγής (η αντίστοιχη απαγόρευση καπνίσματος απαιτεί ασφαλώς ευχέρεια διαλειμμάτων και πρόβλεψη πρόσβασης σε εξωτερικούς ανοικτούς χώρους για τους εργαζόμενους που καπνίζουν), συστήματα αγωγών εξαερισμού σε συγκεκριμένα σημεία της παραγωγής, ώστε να περιορίζεται η εσωτερική ρύπανση και τέλος χρήση ατομικών μέσων προστασίας, αφού παρά τις μέριμνες για εφαρμογή τεχνικής πρόληψης παραμένει έκθεση στο μόλυνση. Παρόλα αυτά, μείζον θέμα πρόληψης είχε αναδειχθεί το πλήσιμο των ρούχων εργασίας εντός της επιχείρησης.

Αποτιμώντας επομένως την έκθεση στους παράγοντες επικινδυνότητας, προκύπτει ότι όλοι οι εργαζόμενοι εκτίθενται (ακόμα και όσοι απασχολούνται σε υπηρεσίες υποστηρικτικές, όπως των προμηθειών, του λογιστηρίου και της διοίκησης, εφόσον τα γραφεία βρίσκονται μαζί με τους χώρους παραγωγής). Το πρώτο ζήτημα που τίθεται είναι αν θα μπορούσαν οι χώροι αυτοί να είναι «ερμητικά αποκλεισμένοι» από την παραγωγή, (που αντιστοιχεί στο αν θα μπορούσαν να υφίστανται ή όχι χώροι καπνιστών για τον γενικό πληθυσμό). Το γεγονός ότι υπάρχει πρόβλεψη (ακόμα και νομοθετική) για χώρους εστίασης, υπονοεί ότι έτσι είναι εφικτός ο περιορισμός της έκθεσης με τεχνικά μέσα. Το αντίστοιχο θα πρέπει να προβλέπεται για τους χώρους εργασίας των υποστηρικτικών (εκτός παραγωγής) υπηρεσιών. Είναι ζήτημα εφαρμογής κανόνων Υγείας και Ασφάλειας στην Εργασία οι χώροι αυτοί να είναι τεχνικά ασφαλείς, ώστε να μην υφίστανται ρύπανση. Ασφαλώς και είναι αδύνατο να επιτευχθεί τεχνικά να είναι «στείοι», αλλήλα με την ίδια έννοια και ο περιβάλλον χώρος που αφορά στον γενικό πληθυσμό δεν είναι απόλυτα ελεύθερος από τη σχετική ρύπανση. Η μη εφαρμογή της τεχνικής πρόληψης που αφορά στους χώρους εργασίας για υποστηρικτικές υπηρεσίες (διοικητικές, οικονομικές κ.λπ.) αποτελεί σαφώς εγκληματική παραβίαση των κανόνων Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας.

Πέραν, όλων των παραπάνω επισημάνσεων, είναι γνωστό από την επιστημονική βιβλιογραφία ότι πλειάδα βιομηχανιών αποτελεί πηγή ρύπανσης για το περιβάλλον γενικότερα και, επομένως, μόνο μια διαφορετική τεχνολογία (στο πλαίσιο της αειφορίας και των εναλλακτικών κατευθύνσεων ανάπτυξης) θα μπορούσε να είναι ασφαλής. Τότε και οι χώροι εργασίας πιθανόν δεν θα απαιτούσαν πρόσθετες μέριμνες Υγιεινής και Ασφάλειας...

Θ.Κ. Κωνσταντινίδης

Ο υφυπουργός εργασίας, στην ημερίδα του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. με θέμα «Η συμβολή του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. στην ανάπτυξη της χώρας μέσω της πρόληψης της επαγγελματικής νοσηρότητας, των εργατικών ατυχημάτων και του επαγγελματικού κινδύνου»

Στις **21 Ιουνίου** πραγματοποιήθηκε στο ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. στην Αθήνα, ημερίδα με θέμα «**Η συμβολή του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. στην ανάπτυξη της χώρας μέσω της πρόληψης της επαγγελματικής νοσηρότητας, των εργατικών ατυχημάτων και του επαγγελματικού κινδύνου**».

Την έναρξη της ημερίδας κήρυξε ο **Πρόεδρος του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., κος Θ.Κ. Κωνσταντινίδης**. Ο κος Κωνσταντινίδης επεσήμανε το γεγονός ότι το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. συμπλήρωσε τα 20 χρόνια της παρουσίας του στο χώρο και αναγνώρισε την παρουσία αυτή για άλλα 20, μετά τη συμφωνία

ερευνητικής, ακαδημαϊκής αλλά και το εμπράγματο μέρος των αντικειμένων που αφορά, κατά βάση, στην αγωγή και την προαγωγή της υγείας στους χώρους εργασίας» και συμπλήρωσε ότι «το πολυεπιστημονικό αυτό έργο έχουν να το διακονήσουν στο Ινστιτούτο δύο ειδικότητες: οι μηχανικοί και οι γιατροί».

Εκ μέρους της ΓΣΕΕ, χαιρετισμό απήλυθε ο Γραμματέας Υγιεινής και Ασφάλειας της Συνομοσπονδίας, **κος Α. Κομίνης**. Ο κος Κομίνης είπε ότι «η ΓΣΕΕ πιστοποιεί τον καθοριστικό και αναντικατάστατο ρόλο που διαδραματίζει

και την υπογραφή των Προέδρων των Κοινωνικών Εταιρών ιδρυτών του. Χαρακτήρισε τη δημιουργία του Ινστιτούτου πρωτόγνωρη εμπειρία για τους φορείς των κοινωνικών εταιρών να δοκιμάσουν μια από κοινού δράση, δεδομένου ότι κάθε ένας απ' αυτούς έχει το δικό του Ινστιτούτο, ερευνητικό κέντρο ή ΚΕΚ. «Το γεγονός ότι το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. είναι εστιασμένο σε ένα συγκεκριμένο αντικείμενο δεν μπορεί παρά να ενδιαφέρει όλες τις πλευρές, όλους τους κοινωνικούς εταίρους», είπε. Στη συνέχεια, ο Πρόεδρος είπε ότι «παρά τις οικονομικές δυσκολίες, οι οποίες έχουν επιδράσει και στην ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχονται τόσο στην εργοδοτική όσο και στην εργατική πλευρά, με τις άοκνες προσπάθειες του προσωπικού, κατά κύριο λόγο, συνεχίζονται οι δραστηριότητες του Ινστιτούτου ακόμα και με ανανέωση κάποιων δράσεων». Τόνισε δε, ότι το πρόγραμμα της εκδήλωσης διαμορφώθηκε έτσι «ώστε να διασαφηνιστεί ο ρόλος του Ινστιτούτου, ο επιστημονικός,

το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. στον κρίσιμο τομέα της εμπέδωσης της υγείας και της ασφάλειας στο χώρο δουλειάς. Η δράση του αποδεικνύει με τον πιο σαφή τρόπο την προστιθέμενη αξία της συνεννόησης, της συνεργασίας και της συμφωνίας των παραγωγικών τάξεων της χώρας, σε πείσμα των προωθούμενων πολιτικών αλλά και πρακτικών που καταστρατηγούν τον κοινωνικό διάλογο και τις ελεύθερες συλλογικές διαπραγματεύσεις υπονομεύοντας τον μοναδικό δρόμο για την επίτευξη της εργασιακής ειρήνης και δικαιοσύνης, την κοινή πρόοδο και την προκοπή». Τελειώνοντας, ο κος Κομίνης εξέφρασε την απόλυτη στήριξη της ΓΣΕΕ, «τόσο στο έργο του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. όσο και στην επιστημοσύνη του στελεχιακού του δυναμικού».

Ο **κος Γ. Κουράσης, εκπρόσωπος της ΓΣΕΒΕΕ**, Γενικός Γραμματέας της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Εστιατορικών και Συναφών Επαγγελμάτων, μετέφερε τον χαιρετισμό του Προέδρου της Συνομοσπονδίας, **κου Γ. Καββαθά**, καθώς

και το ενδιαφέρον του δεύτερου για την εύρυθμη λειτουργία του Ινστιτούτου και ότι αυτό συνεπάγεται. Συνεχάρη το Ινστιτούτο για «τη συνεχή και ακατάβλητη δράση του προς κάθε κατεύθυνση ενίσχυσης και ανάπτυξης της ΥΑΕ αλλά και την ιδιαίτερη βαρύτητα που δίνει στην κατανόηση και τη σημασία της πρόληψης της επαγγελματικής νοσηρότη-

τας, ενός τομέα επαγγελματικού κινδύνου που αλλάζει και εξελίσσεται δραματικά τα τελευταία χρόνια της κρίσης». Τόνισε ότι η ΓΣΕΒΕΕ, «ως θεσμικό όργανο, θεωρεί ότι είναι πια καιρός και το κράτος να κατανοήσει τη σοβαρότητα του ζητήματος, ιδίως σήμερα, και να περάσει από την τυπική διαχείριση των θεμάτων ΥΑΕ στην ουσιαστική εφαρμογή πολιτικών αντιμετώπισης και πρόληψης, αξιοποιώντας τα όσα πολύτιμα μπορεί να προσφέρει προς αυτή την κατεύθυνση και το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. και ότι θα πρέπει να δει με σοβαρότητα και υπευθυνότητα την οικονομική επιβίωση του οργανισμού σε συνεργασία με τους κοινωνικούς εταίρους και την κυβέρνηση».

Τέλος, χαιρετισμό απήυθυνε ο **Υφυπουργός Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, κος Νίκος Παναγιωτόπουλος**.

«Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. έχει τη δική του σημασία» είπε ο κος Παναγιωτόπουλος. «Αποτελεί τον, θα έλεγα, ίσως και μοναδικό θεσμικό εταιρικό φορέα που συνδέει τη μελέτη αυτών των φαινομένων με την εκπόνηση πολιτικών από το Υπ. Εργασίας όσον αφορά στις συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας στον εργασιακό χώρο. Επομένως, θα πρέπει να υπάρχει

ένας, καταρχάς, δεσμός του Ινστιτούτου αυτού και με το Υπ. Εργασίας, που είναι το βασικό όργανο που εκπονεί πολιτικές, αλλά και με τα ασφαλιστικά ταμεία, ιδίως αυτά που έχουν να κάνουν με μισθωτούς, με εργαζόμενους, δυνητικά -εν πάση περιπτώσει- εμπλεκόμενους σε περιπτώσεις επαγγελματικής νοσηρότητας και επαγγελματικών ατυχημάτων. Μπορούμε να δυναμώσουμε αυτό το ρόλο του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. Νομίζω ότι πρέπει να το κάνουμε! Επομένως, πρέπει να λύσουμε τα διάφορα θεσμικά ζητήματα χρηματοδότησης, ας πούμε από τον ΛΑΕΚ. Θα πρέπει να δώσουμε υπόσταση σ' αυτόν τον φορέα και θα πρέπει να τον εντάξουμε στο πλέγμα των φορέων που αποτελούν εργαλεία του Υπ. Εργασίας. Γιατί, τίποτα άλλο παρά ένα εργαλείο είναι το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. Δεν υπάρχει απλά για να υπάρχει. Δεν υπάρχει απλά για να τρέχει κάποια προγράμματα. Αλλά υπάρχει για να συμβάλει στον σχεδιασμό και την εκπόνηση πολιτικών που ακουμπάνε κατευθείαν στο ζήτημα της υγιεινής και ασφάλειας της εργασίας». ... «Στον κυκεώνα των προβλημάτων του Υπουργείου πρέπει να ενταχθεί και το ζήτημα της κατοχύρωσης του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. ως θεσμικού συμβούλου της πολιτείας και του τομέα υγιεινής και ασφάλειας του υπουργείου», ήταν η άποψη του υφυπουργού. Και δεδομένου ότι «ήδη υπάρχει νομικό πλαίσιο, έχει νομοθετηθεί, που δημιουργεί τη δυνατότητα χρηματοδότησης από τον ΛΑΕΚ δεν έχει παρά να εφαρμοστεί». «Επομένως θα έλεγα, ότι κατά κάποιο τρόπο, η δική σας συμβολή, η δική σας συνεισφορά σε αυτό το μεγάλο ζήτημα της υγιεινής και ασφάλειας στην εργασία είναι απαραίτητη κι εμείς πρέπει να εξασφαλίσουμε από πλευράς της πολιτικής ηγεσίας, κεντρικής πολιτικής ηγεσίας του Υπ. Εργασίας, ότι οι συμβουλές που παρέχετε θα πρέπει να συνεχίσουν να παρέχονται». Στη συνέχεια, ο κος Παναγιωτόπουλος είπε ότι εκτός από τις μελέτες πρέπει να «εκπονήσετε τις στρατηγικές, τις προτάσεις και τους τρόπους προσέγγισης ώστε το μήνυμα να περάσει. Ότι, δηλαδή, εγκυμονούνται κίνδυνοι σε κάθε εργασιακό χώρο, αν δεν τηρούνται οι κανόνες ασφάλειας. Και, επίσης, εγκυμονούνται κίνδυνοι στην προσωπική κατάσταση υγείας κάθε εργαζόμενου, αν δεν τηρούνται οι κανόνες υγιεινής».

Στη συνέχεια της εκδήλωσης στελέχη του Ινστιτούτου παρουσίασαν τις εισηγήσεις τους. Τον κύκλο των εισηγήσεων άνοιξε ο **κος Β. Δρακόπουλος**, Ειδικός Ιατρός Εργασίας, με το θέμα **«Επαγγελματικός Κίνδυνος»**.

Για τη **σχέση της Υγιεινής και της Ασφάλειας της Εργασίας και της Ανταγωνιστικότητας** μίλησε ο **κος Α. Ταρ-γυτζίδης**, Μηχανολόγος-Μηχανικός, PhD, Συντονιστής

στην **πρόληψη των Επαγγελματικών Κινδύνων».**

Η εκδήλωση έκλεισε με συζήτηση μεταξύ των παρευρισκομένων.

Παραρτήματος Θεσσαλονίκης του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Τέλος, η **κα Θ. Κουκουλάκη**, Τοπογράφος Μηχανικός, Εργονόμος, Υπεύθυνη Κέντρου Ασφάλειας του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., ανέπτυξε το θέμα **«Η συμβολή της Έρευνας του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.**

Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης ο υφυπουργός ξεναγήθηκε στους χώρους του Ινστιτούτου, το εργαστήριο, τη βιβλιοθήκη, το ΚΕΚ, ενώ συνομίλησε κατ' ιδίαν με τον Πρόεδρο και μέλη του Δ.Σ.

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. διοργάνωσε ημερίδα με θέμα «Υγεία και ασφάλεια στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση»

Στις **4 Απριλίου** το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. στο κτήριο της κεντρικής δομής του, στην Αθήνα, διοργάνωσε ημερίδα με θέμα **«Υγεία και ασφάλεια στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση»**. Πρόκειται για τη δεύτερη μιας σειράς εκδηλώσεων που έχει δεσμευτεί να πραγματοποιήσει το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. και οι οποίες θα έχουν θέματα σχετικά με την επαγγελματική υγεία και ασφάλεια. Την ευθύνη της διοργάνωσης των εκδηλώσεων αυτών έχει αναλάβει το **Κέντρο Τεκμηρίωσης και Πληροφόρησης** του Ινστιτούτου. Η εκδήλωση απευθυνόταν στους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (κυρίως στους Διευθυντές) αλλά και τους γονείς.

Τις εργασίες άνοιξε με χαιρετισμό ο Πρόεδρος του

ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., **κος Θ.Κ. Κωνσταντινίδης**. Όπως έγραψε αργότερα στην εφημερίδα Εργασιαυγεία(103, 3.4.2013), ο κος Κωνσταντινίδης «το αντικείμενο της υγείας και ασφάλειας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση είναι πολυσχιδές. Πρώτον, υπάρχουν θέματα υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων, των εκπαιδευτικών (έκθεση σε παράγοντες επικινδυνότητας που απορρέουν από την ίδια τη φύση της εργασίας, όπως: το εργασιακό άγχος, η νοσηρότητα των ονομαζόμενων παιδικών ιώσεων, όπως η ιλαρά κ.ά. που μπορεί να προσβάλει αναπάντεχα επικίνδυνα και ενήλικες, περιβαλλοντικοί παράγοντες, όπως αμιάντος στα σχολικά κτήρια κ.λπ. Δεύτερον, τα ίδια ισχύουν και για τους εκπαιδευόμενους αφού

ζουν και απασχολούνται στο ίδιο περιβάλλον. Τρίτη διάσταση είναι αυτή που διασφαλίζει την υγεία των εκπαιδευομένων σε σχέση με πιθανή νοσηρότητα των εκπαιδευτών, όπως η φυμμάτωση και άλλες ασθένειες.

Η τριπλή αυτή θεώρηση των ζητημάτων υγείας και ασφάλειας στο χώρο της εκπαίδευσης ισχύει σε μεγάλο βαθμό για κάθε εργασιακό χώρο.

Το πρωταρχικό καθήκον των ενασχολούμενων με τα θέματα υγείας και ασφάλειας στο συγκεκριμένο πεδίο είναι η ενημέρωση, ως μέρος της αγωγής και προαγωγής της εργασιακής υγείας εντός της Κοινότητας και διαμέσου των φορέων της Κοινότητας κατά Π.Ο.Υ».

Χαιρετισμό, επίσης, απέστειλε και ο **Ειδικός Γραμματέας Σ.Ε.Π.Ε., κος Μ. Κανδαράκης**, ο οποίος τόνισε ότι «η ανάδειξη του θέματος της 'Υγείας και Ασφάλειας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση' συνιστά ένα κρίσιμο ζήτημα, καθώς δεν αφορά απλά ένα χώρο στον οποίο απασχολούνται εργαζόμενοι, αλλά ουσιαστικά ένα χώρο που μπορεί αδήριτα να συμβάλει στη διαμόρφωση κουλτούρας πρόληψης στους αυριανούς εργαζόμενους».

Τον κύκλο των εισηγήσεων άνοιξε η **κα Ε. Μαυροκεφαλίδου**, εκπαιδευτικός, κοινωνική λειτουργός, που παρουσίασε το θέμα **«Μέτρα και παρεμβάσεις του ΥΠΑΙΘΠΑ για την υγεία και την ασφάλεια των μαθητών Δημοτικού στο χώρο του σχολείου»**, το οποίο ετοίμασε σε συνεργασία με τον **κο Κ. Παπαχρήστο**, Διευθυντή Σπουδών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού (Υ.ΠΑΙ.Θ.Π.Α.).

Για τη **«σπουδαιότητα των θεμάτων ασφάλειας και υγείας στην εργασία»** μίλησε ο **κος Α. Χριστοδούλου**, Διευθυντής Συνθηκών Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας.

Στη συνέχεια, ο **κος Γ. Ρούπας**, Γραμματέας Ι.Π.Ε.Μ. - Διδασκαλικής Ομοσπονδίας Ελλάδας (Δ.Ο.Ε.) ανέπτυξε το θέμα **«Η καθημερινότητα στο σχολείο: ένα ασφαλές ερ-**

γασιακό περιβάλλον;».

«Ένα θέμα που δεν επιλέχθηκε τυχαία» όπως τόνισε ο ομιλητής αλλά «στόχο έχει να αναδείξει τις πολλές παραμέτρους αυτής της καθημερινότητας, που δεν περιορίζεται στη διδασκαλία των μαθημάτων μας, τη διαπαιδαγώγηση και τον εκκοινωνισμό των παιδιών, αλλά και στις συνθήκες ασφάλειας που επικρατούν στο σχολείο» δεδομένου ότι «σύμφωνα με τα στατιστικά δεδομένα (Ε.Ε.) το 30% των ατυχημάτων σε παιδιά μέχρι και 14 ετών (εκτός τροχαίων) συμβαίνουν στον χώρο του σχολείου.»

«Γενική θεώρηση και προβληματισμός για τα θέματα Υ.Α.Ε. στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση» ήταν το θέμα που ανέπτυξε ο επόμενος ομιλητής, **κος Σ. Δρίβας**, Ιατρός Εργασίας, Υπ. Κέντρου Υγείας - Υγιεινής της Εργασίας του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. Ο κος Δρίβας ανέφερε ότι «το σχολείο, αντιπροσωπεύει ένα μικρόκοσμο όπου ωριμάζουν: πεποιθήσεις, απόψεις, γνώσεις, συμπεριφορές, συνήθειες και καθορίζουν την εξέλιξη του ατόμου». Επίσης ότι «Το σχολικό περιβάλλον, αποτελεί πρόσφορο έδαφος για την εφαρμογή προγραμμάτων Δημόσιας Υγείας. Η συνεργασία των εκπαιδευτικών και των υγειονομικών δομών ευνοεί την ανάπτυξη δράσεων, που: αποτρέπουν την αποδοχή μηνυμάτων που αποσκοπούν στη διαμόρφωση συμπεριφορών βάση συγκεκριμένων καταναλωτικών και κοινωνικών προτύπων (κατανάλωση καπνού, αλκοόλ, ουσιών, τροφών πλούσιων σε σάκχαρα και θερμίδες κ.λπ.), συντελούν στη διαμόρφωση συνειδήσεων για μια υγιή και ασφαλή κοινωνική, καθώς και εργασιακή ζωή και προσφέρουν κατάλληλη γνώση για την ενδυνάμωση τόσο της σωματικής και ψυχικής όσο και της κοινωνικής παραμέτρου της υγείας».

Η υπεύθυνη του παραρτήματος Ιωαννίνων του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., **κα Κ. Ζορμπά**, Μηχανικός Μεταλλείων - Μεταλλουργός, παρουσίασε το θέμα **«Η ανάπτυξη κουλτούρας πρόληψης σε μικρές ηλικίες, οικοδομεί ένα ασφαλές περιβάλλον»**. Η κα Ζορμπά παρουσίασε τη δράση που ανέπτυξε το

παράρτημα του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. στα Ιωάννινα σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της πόλης, με στόχο την ενημέρωση των μαθητών των σχολείων του νομού με θέμα «Υγεία και Ασφάλεια στο σχολείο και το σπίτι». Ανέφερε ότι έως τώρα έχουν ενημερωθεί περίπου 1.500 μαθητές 14 σχολείων σε Ιωάννινα, Κόνιτσα και Πάπιγκο. Στους δασκάλους των σχολείων, οι οποίοι παρακολούθησαν την ενημέρωση μαζί με τα παιδιά, διανεμήθηκε ερωτηματολόγιο για την καταγραφή των απόψεών τους σχετικά με τη συγκεκριμένη ενημέρωση. Τέλος, παρουσίασε τα αποτελέσματα της στατιστικής επεξεργασίας των έως τώρα συμπληρωμένων (67) ερωτηματολογίων.

«Ασφαλές σχολείο. Πρόληψη και αντιμετώπιση του σχολικού εκφοβισμού»

ήταν το θέμα που ανέπτυξε η **Δρ. Κ. Λαδοπούλου**, Παιδοψυχίατρος, Διευθύντρια του Ιατροπαιδαγωγικού Κέντρου Αθηνών, Νοσοκομείο Παιδών «Παν. και Αγλαΐας Κυριακού», η οποία έδωσε στοιχεία που προκαλούν ανησυχία:

«Το 10-15% των μαθητών πέφτουν θύματα διαφόρων μορφών εκφοβισμού ή βίας στο σχολείο.

Οι θύτες ξεπερνούν το 5% του συνόλου των μαθητών.

Τα περιστατικά εκφοβισμού και βίας στο σχολείο εκδηλώνονται με μεγαλύτερη συχνότητα στο δημοτικό και το γυμνάσιο και μειώνονται στο λύκειο.

Οι μισοί από τους μαθητές-θύματα δεν αναφέρουν πουθενά το γεγονός, ενώ οι υπόλοιποι μισοί συνήθως το αναφέρουν σε φίλους τους και λιγότερο στους εκπαιδευτικούς ή τους γονείς τους.»

Για τα «**Εργονομικά θέματα στα σχολεία**» μίλησε η εργονόμος και υπεύθυνη του Κέντρου Ασφάλειας της Εργασίας του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., **κα Κ. Κουκουλάκη**. «Στο περιβάλλον του σχολείου «εργαζόμενοι άνθρωποι» είναι οι μαθητές, οι δάσκαλοι, η διοίκηση και οι εργαζόμενοι στις βοηθητικές υπηρεσίες. Το «σύστημα» του σχολείου αφορά στον σχολικό εξοπλισμό (θρανία, καθίσματα, σχολικές τσάντες, υπολογιστές, εξοπλισμό γυμναστικής κ.ά.), το σχολικό περιβάλλον (τάξη, προαύλιο, περιβαλλοντικοί παράγοντες κ.ά.) και την οργάνωση του σχολείου (διαληψίματα, εκπαιδευτικές μέθοδοι κ.ά.). Σκοπός της εργονομίας είναι η εναρμόνιση του συστήματος του σχολείου με τους ανθρώπους του.» είπε η κα Κουκουλάκη και ανέπτυξε ερ-

γονομικά θέματα που αφορούν στα σχολικά έπιπλα, τη σχολική τσάντα και τους εργονομικούς φυσικούς παράγοντες για τους δασκάλους.

Η **Δρ. Ε. Γεωργιάδου**, Χημ. Μηχανικός του Κέντρου Ασφάλειας της Εργασίας του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., στην εισήγησή της με θέμα «**Αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης στα σχολεία**»

επισήμανε τη σημασία και τις ιδιαιτερότητες για την πρόληψη και την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης στο σχολικό περιβάλλον, όπως είναι οι πυρκαγιές, τα φυσικά φαινόμενα (π.χ. σεισμός), τα τεχνολογικά ατυχήματα μεγάλης έκτασης, τα περιστατικά βίας, τα τροχαία ατυχήματα, οι επιδημίες κ.ά. Ανέδειξε την επικαιρότητα του θέματος παρουσιάζοντας παραδείγματα από πυρκαγιές και τροχαία που έχουν συμβεί σε σχολεία της χώρας, όπως, επίσης, στοιχεία για την αντισεισμική θωράκιση των σχολικών κτηρίων (π.χ. το 57,4% των σχολικών κτηρίων έχουν κατασκευαστεί χωρίς ή με ελλιπείς αντισεισμικές προδιαγραφές, ενώ το 48,5% των Δημοτικών στεγάζονται σε κτήρια που χτίστηκαν πριν 40 χρόνια). Αναφέρθηκε στο μεθοδολογικό πλαίσιο πρόληψης και αντιμετώπισης των κινδύνων και στην ανάγκη ολοκληρωμένης προσέγγισης του θέματος, που δεν αποτελεί στενά τεχνοκρατική διαδικασία, αλλά σχετίζεται με τις προϋποθέσεις για ένα εκπαιδευτικό σύστημα που θα υπηρετεί τις κοινωνικές ανάγκες.

Η «**Εφαρμογή μέτρων ασφάλειας σε σχολικές εγκαταστάσεις**» ήταν το θέμα που ανέπτυξε ο **κος Γ. Κοκοράκης**, Χημικός Μηχανικός, Τεχνικός Ασφάλειας, με στόχο την «παρακολούθηση - εφαρμογή των διαδικασιών έγκαιρης και αποτελεσματικής ενεργοποίησης των φορέων, στον τομέα δικαιοδοσίας τους, ώστε σε κάθε περίπτωση, να πραγματοποιηθούν οι απαραίτητες ενέργειες απρόσκοπτης λειτουργίας των σχολικών εγκαταστάσεων». «Όλα ξεκινούν από την εκπαίδευση!» είπε ο κος Κοκοράκης. «Από τις πιο μικρές ηλικίες μέχρι και τις εφηβικές, θα πρέπει να γίνονται σχετικές ενημερώσεις για την υγεία και την ασφάλεια, καθώς και ασκήσεις από κατάλληλα εκπαιδευμένα άτομα/εκπαιδευτικούς, στους μαθητές, ώστε να μάθουν να αναγνωρίζουν τους κινδύνους και να τους αντιμετωπίζουν στην καθημερινότητά τους.

Αλλά πριν γίνει αυτό, πριν μάθει σε ένα παιδί τα μέτρα ασφάλειας, για τη φωτιά, για τον σεισμό, για τον κάθε κίνδυνο, θα πρέπει το ίδιο το σχολικό περιβάλλον να τηρεί τα μέτρα προστασίας, όπως προβλέπονται από τη νομοθεσία.»

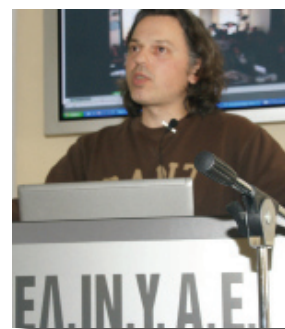
Τη μελέτη με θέμα **«Υγεία και ασφάλεια στους εκπαιδευτικούς Φυσικής Αγωγής»** παρουσίασε η κα **Ε. Παπαγεωργίου**, Εκπαιδευτικός Φυσικής Αγωγής Μ.Σc. Η μελέτη πραγματοποιήθηκε με σκοπό τη διερεύνηση και την εκτίμηση των παραγόντων κινδύνου που επηρεάζουν την υγεία και την ασφάλεια των εκπαιδευτικών φυσικής αγωγής κατά την εργασία τους. Στην παρουσίασή της, η κα Παπαγεωργίου, ανέφερε ότι σύμφωνα με τα αποτελέσματα της μελέτης «τα συμπτώματα υγείας που αναφέρουν συχνότερα οι εκπαιδευτικοί Φ.Α., τα οποία, ενδεχομένως, να οφείλονται στην έκθεσή τους σε βεβαρημένες από κινδύνους εργασιακές συνθήκες είναι: το άγχος, η υπερβολική κόπωση μετά τη δουλειά, τα προβλήματα στη μέση, τα προβλήματα στα πόδια, ο έντονος ερεθισμός στα μάτια, η βραχνή φωνή και ο μόνιμος ερεθισμός στο φάρυγγα». Επίσης, ανέφερε ότι «σχεδόν το 80% των εκπαιδευτικών φυσικής αγωγής, είπε

ότι δεν έχει ενημερωθεί για τους κινδύνους που διατρέχει στην εργασία του».

Για τις **«Διαταραχές του ύπνου σε παιδιά σχολικής ηλικίας»** μίλησε ο κος **Α. Μπονάκης**, Νευρολόγος Ενηλίκων, Επίκουρος Καθηγητής Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών.

Οι εισηγήσεις έκλεισαν με την παρουσίαση του Επίκουρου Καθηγητή Κοινωνικής Ιατρικής και Ψυχικής Υγείας της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, **κου Γ. Δημοδιότη**, με το ιδιαίτερο θέμα: **«Τι νούμερο θανάτιο φοράνε οι πιο σκληρά εργαζόμενοι: τα παιδιά μας!»**

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. συνδιοργανωτής ημερίδας με θέμα «Συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας εργασιακών χώρων» στο 1ο ΣΕΚ Πειραιά

Στις **3 Απριλίου**, στο κτήριο του 1^{ου} ΣΕΚ Πειραιά, πραγματοποιήθηκε, υπό την αιγίδα του Δήμου Πειραιά, ημερίδα με θέμα **«Συνθήκες υγιεινής και ασφάλειας εργασιακών χώρων»**. Την εκδήλωση συνδιοργάνωσαν το 1^ο ΣΕΚ Πειραιά της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Πειραιά και το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Ο κεντρικός κορμός των εισηγήσεων - ομιλιών πραγματοποιήθηκε από 9 εισηγητές μεταξύ των οποίων ήταν και ο Πρόεδρος του Ινστιτούτου, **κος Θ.Κ. Κωνσταντινίδης**, που ανέπτυξε το θέμα «Ο ρόλος της ιατρικής της εργασίας και της περιβαλλοντικής ιατρικής σε εργασιακούς και εκπαιδευτικούς χώρους».

Πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τις ομιλίες πραγματοποιήθηκαν, παράλληλα, 16 θεματικά εργαστήρια, σε ξεχωριστούς χώρους, για τους τομείς των ηλεκτρολόγων, των μηχανολόγων, των ψυκτικών, των ηλεκτρονικών, των νοσηλευτών - φυσικοθεραπευτών, των μηχανικών αυτοκινήτου,

της πληροφορικής και οικονομίας διοίκησης, των γραφικών τεχνών, για τους μαθητές του μονοθέσιου Πρότυπου Πειραματικού Σχολείου του Πανεπιστημίου Αθηνών ξεχωριστό εργαστήριο και, τέλος, εργαστήριο καρδιοαναπνευστικής αναζωογόνησης και πρώτων βοηθειών για μαθητές και καθηγητές των ΕΠΑΛ. Στα εργαστήρια αναπτύχθηκαν, ανά ειδικότητα, θέματα υγείας και ασφάλειας, χρήσης εργαλείων και δομών με παρουσιάσεις εικόνες και ήχου αλλά και με επίδειξη χρήσης εργαλείων, μέσων και μεθόδων.

Αναπτύχθηκαν σε 10 διαφορετικές αίθουσες-εργαστήρια σε τρία διαφορετικά κτήρια, με κάθε αίθουσα συνδεδεμένη μέσω διαδικτύου με την κεντρική αίθουσα ομιλιών. Τα εργαστήρια πραγματοποιήθηκαν το πρωί, το απόγευμα και το βράδυ για τους αντίστοιχους μαθητές - καθηγητές των πρωινών, απογευματινών και βραδινών σχολείων. Στους μαθητές του δημοτικού σχολείου «Μαράσλειου» παρουσιάστηκαν θέματα που χρήζουν προσοχής σχετικά με το σχολείο όπως

οι χώροι, τα έπιπλα, τα υλικά, τα χημικά καθαρισμού, τα οποία ενδεχομένως να βρεθούν εκεί που δεν πρέπει, στοιχεία αγωγής υγείας και κυκλοφοριακής αγωγής.

Πολλά από τα παραπάνω εργαστήρια πραγματοποιήσαν τα στελέχη του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. **κ.κ. Α. Δαϊκού** (Εργαστήριο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης), **Σ. Δοντάς**, **Ε. Γεωργιάδου**, **Θ. Κουκουλάκη**, **Σ. Κωνσταντοπούλου**, **Λ. Ραντίν** και **Λ. Αδαμάκης**, οι οποίοι ανέπτυξαν θέματα όπως Εργασία σε ύψος, Εργονομικοί παράγοντες, Κτηριακά - Πυροπροστασία - Εκκένωση χώρων εργασίας, Κίνδυνοι από μηχανήματα, Χημικοί παράγοντες κινδύνου, Φυσικοί παράγοντες κ.λπ.

Επίσης, υπήρξε διαδικτυακή σύνδεση με το 1^ο ΣΕΚ Βόλου, απ' όπου καθηγητές και μαθητές παρακολούθησαν την έναρξη και τις κεντρικές ομιλίες της ημερίδας ενώ πραγματοποιήθηκε ομιλία - εργαστήριο από το στέλεχος του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., **κο Σ. Νάρη**.

Στο πλαίσιο της ημερίδας πραγματοποιήθηκε παράλληλη ημερίδα από το Κέντρο Δηλητηριάσεων, σε συνεργασία με το Τμήμα Αγωγής Υγείας της Διεύθυνσης Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Πειραιά.

Σκοπός της εκδήλωσης ήταν:

- η ευαισθητοποίηση τόσο των καθηγητών (ώστε να λειτουργήσουν ως πολλαπλασιαστές) όσο και των μαθητών
- η ανατροφοδότηση εμπειρικών δεδομένων της αγοράς εργασίας στη σχολική κοινότητα για βελτιστοποίηση του χρόνου αποδοχής και της ποιότητας συνειδητότητας αναφορικά στην ασφάλεια εργασίας στους νεοεισερχόμενους στους χώρους εργασίας
- η κατασκευή μικρής διάρκειας ταινίας για προβολή της

σε χώρους εργασίας της αμεσότητας των σχολικών μονάδων

- η δημιουργία κινουμένων σχεδίων (ή άδεια χρήσης υπαρχόντων) για προβολή τους στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση
- η εκδήλωση ενδιαφέροντος για ανάπτυξη στρατηγικών συνεργασιών, σχετικών με το θέμα της ημερίδας, σε επίπεδο εκπαίδευσης.

Τα σχολεία που συνεργάστηκαν και οι χώροι στους οποίους έγινε κάποια εκδήλωση κατά τη διάρκεια του διημέρου ήταν: το 3^ο και το 6^ο ΕΠΑΛ Πειραιά, το 7^ο Εσπ. ΕΠΑΛ Πειραιά, το 1^ο ΣΕΚ Πειραιά, το 1^ο ΣΕΚ Βόλου, το 2^ο ΕΠΑΛ Βόλου, 2^ο ΣΕΚ Αθηνών και το Πρότυπο Πειραματικό Δημοτικό Σχολείο Πανεπιστημίου Αθηνών. Επίσης, έγιναν επισκέψεις σε χώρους εργασίας του Πυροσβεστικού Σταθμού Δραπετσώνας.

Στο χώρο της ημερίδας στήθηκε περίπτερο από το οποίο διανεμήθηκε έντυπο υλικό του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. στο συνέδριο «Συνδικάτα και κοινωνία για μια δυνατή και φιλόδοξη Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την ΥΑΕ 2013-2020»

Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Υγεία και την Ασφάλεια άργησε ένα χρόνο

Στις **26 - 27 Μαρτίου 2013**, διοργανώθηκε από το Ινστιτούτο των Ευρωπαϊκών Συνδικάτων (ETUI), στις Βρυξέλλες, συνέδριο με τίτλο **«Συνδικάτα και κοινωνία για μια δυνατή και φιλόδοξη Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία 2013-2020»**.

Η τελευταία στρατηγική για την ΥΑΕ αφορούσε στην περίοδο 2007 - 2012. Παρά το ότι, ήδη από το 2011, η τριμερής Συμβουλευτική Επιτροπή για θέματα ΥΑΕ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ) και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, έχει αποφασίσει την ανάπτυξη νέας ευρωπαϊκής στρατηγικής ΥΑΕ για την περίοδο 2013-2020, αυτό δεν έχει συμβεί, ούτε καν δρομοποιηθεί ακόμη. Αντίθετα, παρά τις πιέσεις, η ΕΕ καθυστερεί τη διαδικασία ανακοινώνοντας, σχετικά πρόσφατα, δημόσια διαβούλευση¹ για το θέμα. Στην πράξη, πρόκειται για ανοικτή διαδικτυακή ψηφοφορία, που θα καθορίσει τις προτεραιότητες αλλά και την αναγκαιότητα της ίδιας της στρατηγικής. Αυτή τη στιγμή δεν έχουν προ-

χωρήσει πρωτοβουλίες οι οποίες είχαν ανακοινωθεί στην προηγούμενη στρατηγική, όπως η αναθεώρηση της νομοθεσίας για τους καρκινογόνους παράγοντες και η υιοθέτηση μιας οδηγίας για πρόληψη μυοσκελετικών παθήσεων. Επιπλέον, οι στόχοι μιας νέας στρατηγικής θα πρέπει να επεκταθούν τόσο σε θέματα επαγγελματικών ασθενειών όσο και σε εξελίξεις όπως η αύξηση των αναδιαρθρώσεων στην Ευρώπη και η πρόληψη των επιδράσεών τους στην ΥΑΕ.

Το συνέδριο είχε στόχο να πιέσει προς την κατεύθυνση της υιοθέτησης μιας φιλόδοξης στρατηγικής για το 2013 - 2020, μεταφέροντας το ισχυρό μήνυμα πως σε περιόδους κρίσης, η υγεία και η ασφάλεια δεν μπορούν να μπουκωθούν σε δεύτερη μοίρα.

Η **πρώτη συνεδρία** αφορούσε στην αποτύπωση των συνθηκών εργασίας στην Ευρώπη. Εκεί, από τον διευθυντή του τμήματος ΥΑΕ του ETUI, Laurent Vogel, τονίστηκε η ανάγκη να διατηρηθούν τα δικαιώματα που έχουν καθιερωθεί

¹ Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να συμμετάσχουν στη διαβούλευση στον σύνδεσμο: <http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=699&consultId=13&furtherConsult=yes> με καταληκτική ημερομηνία την 26η Αυγούστου 2013.

τα τελευταία 30 χρόνια. «Η μη υιοθέτηση στρατηγικής για τα επόμενα χρόνια θα περάσει το λάθος μήνυμα στις χώρες της Ευρώπης, ότι η ΥΑΕ είναι πολυτέλεια», είπε.

Η **Christa Sedlatschek, διευθύντρια του Ευρωπαϊκού Οργανισμού για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία**, παρουσίασε την κατάσταση της ΥΑΕ στην Ευρώπη μέσα από τις μελέτες του Οργανισμού. Ανέφερε «ότι ο κινητήριος μοχλός των επιχειρήσεων για την πρόληψη, παραμένει η εφαρμογή της νομοθεσίας και η πίεση από την Επιθεώρηση Εργασίας ενώ η ύπαρξη εκπροσώπων των εργαζομένων συνεισφέρει σημαντικά στην εκπόνηση εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου και την αποτελεσματικότητα της διαχείρισής τους. Το εργασιακό στρες αναμένεται να αυξηθεί τα επόμενα χρόνια ενώ και οι παραδοσιακοί κίνδυνοι παραμένουν. Οι νέες μορφές απασχόλησης επιφέρουν νέους κινδύνους».

Η **Agnès Parent-Thirion, ερευνήτρια από το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα για τη Βελτίωση Συνθηκών Διαβίωσης και Εργασίας**, παρουσίασε τις τάσεις στις εργασιακές συνθήκες τα τελευταία 20 χρόνια. Οι ψυχοκοινωνικοί κίνδυνοι έχουν αυξητική τάση ενώ οι φυσικοί κίνδυνοι παραμένουν υψηλοί. Επίσης, παρατηρείται ότι ανεπιθύμητες εργασιακές συνθήκες συγκεντρώνονται δυσανάλογα σε ορισμένες ομάδες εργαζομένων (χειρώνακτες). Αναφέρθηκε ότι το 1/5 των εργαζομένων στην Ευρώπη εξακολουθεί να βρίσκεται σε κίνδυνο και είναι αβέβαιο ότι θα επιτευχθεί ο στόχος της Ευρώπης 2020 για βιώσιμη ανάπτυξη.

Η **δεύτερη συνεδρία** αφορούσε στη βελτίωση των δομών πρόληψης. Ο **David Walters από τη Σχολή Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου του Cardiff**, μίλησε για το θέμα των εκπροσώπων ΥΑΕ και την ανάγκη αναγνώρισης και τόνωσης του ρόλου τους μέσα από μια νέα στρατηγική για την ΥΑΕ.

Ο **Wim van Veelen, από τα Ολλανδικά συνδικάτα (FNV)**, μίλησε για την αναγκαιότητα μιας ισχυρής επιθεώρησης εργασίας. Αναφέρθηκε στην πρωτοβουλία της FNV να αποταθεί στο Διεθνές Γραφείο Εργασίας, για μη συμμόρφωση της χώρας του στις συνθήκες 81 και 129 που αφορούν στην Επιθεώρηση Εργασίας. Τονίστηκε η ανάγκη διατύπωσης σαφών και ποσοτικών στόχων για τις επιθεωρήσεις εργασίας αλλά και υποχρεωτική αναλογία ενός επιθεωρητή ανά 10.000 εργαζόμενους, στη νέα ευρωπαϊκή στρατηγική.

Ο **Poul Monggaard**, μίλησε για την ευρωπαϊκή συμφωνία-πλάνισιο για την ΥΑΕ των κομμωτών.

Η **τρίτη συνεδρία** αφορούσε στη συνέργεια της στρατηγικής για την ΥΑΕ με άλλες ευρωπαϊκές στρατηγικές.

Η **Dolores Romano Mozo, από το ISTAS της Ισπανίας**, μίλησε για τους ενδοκρινικούς διαταράκτες (endocrine disruptors), χημικές ουσίες που «διαταράσσουν» τη λειτουργία του ενδοκρινικού συστήματος. Οι ουσίες αυτές επιδρούν στον άνθρωπο σε υψηλές αλλά και σε χαμηλές δόσεις. Συνεπώς, δεν υπάρχει ασφαλές όριο έκθεσης. Τονίστηκε η ανάγκη να συμπεριληφθούν στην υπάρχουσα νομοθεσία (REACH) αλλά και να περιληφθούν θέματα προστασίας των εργαζομένων στη νέα στρατηγική που προβλέπεται να καταρτιστεί για τις ουσίες αυτές.

Στη συνέχεια, ο **Giulio Andrea Tozzi, επιθεωρητής εργασίας από την Ιταλία**, αναφέρθηκε στην τυποποίηση και την ανάγκη κάλυψης του κενού μεταξύ της νομοθεσίας για τα προϊόντα και αυτής για την προστασία των εργαζομένων.

Ο **Dr Rolf Packroff, επιστημονικός διευθυντής του BAUA**

μίλησε για προϊόντα νανοτεχνολογίας και τους σχετικούς κινδύνους για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων.

Η **Florence Chappert από το ANACT στη Γαλλία**, μίλησε για τη διάσταση του φύλου στη διερεύνηση θεμάτων ΥΑΕ.

Η Sarah Copsey, από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία, αναφέρθηκε στην ΥΑΕ εργαζομένων μεγαλύτερων ηλικιών και πώς πρέπει να συμπεριληφθεί αυτή η διάσταση στη νέα στρατηγική.

Ο **Jan Porma, από το πανεπιστήμιο του Άμστερνταμ**, μίλησε για τους ψυχοκοινωνικούς κινδύνους που οφείλονται στην αύξηση του εργασιακού φόρτου. Αναφέρθηκε, μάλιστα, σε ένα νέο φαινόμενο, αυτό της «μόνιμης σύνδεσης» των εργαζομένων με την εργασία τους, μέσω της τεχνολογίας. Η κατάσταση αυτή ουσιαστικά παρατείνει τον εργασιακό χρόνο και επιφέρει πλήρη ανισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής. «Η υποβάθμιση της νομοθεσίας για τον εργασιακό χρόνο δεν βοήθησε. Αντίθετα, η νομοθεσία θα πρέπει να ενισχυθεί», τόνισε.

Η **τελευταία συνεδρία** ήταν στρογγυλό τραπέζι που αφορούσε στην κατάσταση προετοιμασίας της ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ΥΑΕ 2013-2020.

Τη συνεδρία συντόνιζε η **κα Θεώνη Κουκουλάκη, Υπεύθυνη του Κέντρου Ασφάλειας του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.** Στη συνεδρία συμμετείχε ο **Επίτροπος Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων της ΕΕ, Laszlo Andor**, που άνοιξε τη συζήτηση παρουσιάζοντας την κατάσταση προετοιμασίας της ευρωπαϊκής στρατηγικής ΥΑΕ. Ανέφερε ότι πρώτα πρέπει να αξιολογηθεί η εφαρμογή της προηγούμενης στρατηγικής και να ολοκληρωθεί η δημόσια διαβούλευση που αφορά στην αναγνώριση μελλοντικών προτεραιοτήτων στην ΥΑΕ. Όταν ρωτήθηκε αν η παρούσα ΕΕ σκοπεύει να ολοκληρώσει τη νέα στρατηγική στη διάρκεια της θητείας της, ανέφερε ότι δεν είναι μέσα στο πρόγραμμα της επιτροπής για αυτό το χρόνο.

Στην τοποθέτηση του Επιτρόπου έπρεπε να ανταποκριθούν οι υπόλοιποι συμμετέχοντες στο στρογγυλό τραπέζι, καθώς και να απαντήσουν σε συγκεκριμένες ερωτήσεις. Γενικά, εκδηλώθηκε

απογοήτευση από τους συμμετέχοντες, για την ασάφεια των λόγων του επιτρόπου και την αποφυγή δέσμευσής του, για μια νέα στρατηγική.

Η **Mary Dorgan, από την Ιρλανδική επιθεώρηση εργασίας**, εκπροσωπώντας την Ιρλανδική Προεδρία, τόνισε ότι είναι σημαντικό να μιλάμε για μια νέα στρατηγική και όχι για μία λίστα προτεραιοτήτων, καθώς αυτό θα υποβάθμιζε την υγεία και την ασφάλεια. Όταν ρωτήθηκε συγκεκριμένα αν πρόκειται η Ιρλανδική Προεδρία να πιέσει προς την υιοθέτηση μιας νέας ευρω-

Ο Επίτροπος Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων της ΕΕ, Laszlo Andor

παϊκής στρατηγικής, είπε ότι θα αναζητήσει όλες τις ευκαιρίες για να το κάνει.

Η **Bernadette Ségol, Γενική Γραμματέας του ETUI**, ανέφερε ότι στις εποχές οικονομικής και κοινωνικής κρίσης που βρίσκεται η Ευρώπη, η ΕΕ πρέπει να δίνει σαφείς ενδείξεις για την προστασία των εργαζομένων. Τέλος, είπε «ότι μια διαβούλευση μέσω διαδικτύου δεν θα ενισχύσει τη δημοκρατία για τα θέματα ΥΑΕ στην Ευρώπη και γίνεται για λόγους καθυστέρησης». Ολοκλήρωσε με το ότι «το συνδικαλιστικό κίνημα δεν μπορεί να αποδεχθεί επιδείνωση των συνθηκών εργασίας, με αντάλλαγμα περισσότερη απασχόληση».

Ο **Rolf Gehring, από την Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία των εργαζομένων στις κατασκευές (EFBWW)**, ανέφερε ότι απαιτείται μια φιλόδοξη στρατηγική ΥΑΕ με σχετική χρηματοδότηση για την εφαρμογή της. Τέλος, είπε πως «η ΥΑΕ δεν αποτελεί φορτίο για τις ΜΜΕ. Οι μικρές επιχειρήσεις χρειάζονται περισσότερη στήριξη αλλά όχι χαμηλότερο επίπεδο προστασίας για τους εργαζομένους τους».

Ο **Mario van Mierlo, εκπροσωπώντας τη Business Europe** (ευρωπαϊκή οργάνωση των εργοδοτών) αναφέρθηκε στην αναγκαιότητα ευέλικτης εργασίας σε περιόδους κρίσης για τη διατήρηση της απασχόλησης. Συμφώνησε στην αναγκαιότητα μιας νέας στρατηγικής με σαφείς προτεραιότητες.

Ο **Richard Falbr, εκπροσωπώντας το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο**, αναφέρθηκε στη στρατηγική της Λισσαβόνας, ως την τραγωδία της Λισσαβόνας, για την υπόσχεση περισσότερης και καλύτερης εργασίας. Αρνήθηκε το γεγονός ότι η νομοθεσία για την ΥΑΕ είναι φορτίο για τις επιχειρήσεις. Τέλος, δήλωσε πως η κοινωνική Ευρώπη αποσυντίθεται και τα συνδικάτα είναι το τελευταίο εμπόδιο σε αυτό.

Ο **Gérard Dantin, από την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή**, δήλωσε πως ξαφνιάστηκε από την ασάφεια

Το υλικό του συνεδρίου βρίσκεται στην ιστοσελίδα:

<http://www.etui.org/Events/Conference-on-the-European-Health-and-Safety-Strategy-2013-2020>

Άποψη από το τελικό στρογγυλό τραπέζι

των λόγων του επιτρόπου για το μέλλον της στρατηγικής και την απουσία της ΥΑΕ από τη στρατηγική Ευρώπη 2020.

Η **Θεώνη Κουκουλάκη**, αναρωτήθηκε γιατί εφαρμόζεται τώρα η διαβούλευση, μια διαδικασία που δεν έχει εφαρμοστεί ποτέ στο παρελθόν για την ευρωπαϊκή στρατηγική. Έκλεισε το στρογγυλό τραπέζι αναφέροντας ότι «σε εποχές κρίσης πολλά ανθρώπινα δικαιώματα απειλούνται. Η υγεία και η ασφάλεια όμως, είναι ένα θεμελιώδες δικαίωμα και όχι μια πολυτέλεια που μπορούμε να κάνουμε χωρίς αυτή. Αντίθετα, είπε, δεν έχουμε την πολυτέλεια να περιμένουμε. Τώρα, περισσότερο από ποτέ, χρειαζόμαστε μια συγκεκριμένη στρατηγική για την ΥΑΕ με στόχο την πρόληψη».

Το συνέδριο έκλεισε ο **Laurent Vogel** με την προτροπή στους συμμετέχοντες να συνεχίσουν την προσπάθεια στις χώρες από τις οποίες προέρχονται για την υιοθέτηση μιας νέας στρατηγικής, που είναι σημαντική όχι μόνο για την υγεία και την ασφάλεια αλλά και την αξιοπιστία του ίδιου του ευρωπαϊκού μοντέλου.

Επίσκεψη αντιπροσωπείας του ΣΥΡΙΖΑ στο ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Στις **8 Απριλίου** επισκέφθηκε τα γραφεία του Ινστιτούτου στην Αθήνα τριμελής αντιπροσωπεία του ΣΥΡΙΖΑ με επικεφαλής το Βουλευτή **Δ. Στρατούλη**. Εκτός από τον κο Στρατούλη, την αντιπροσωπεία αποτελούσαν οι κ.κ. **Χ. Καραγιαννίδης**, Βουλευτής Δράμας (ΣΥΡΙΖΑ) και **Ι. Σταθός**, βουλευτής Βιωτίας (ΣΥΡΙΖΑ). Ο κος Στρατούλης αφού ενημερώθηκε από τον Πρόεδρο, κο Θ.Κ. Κωνσταντι-

νίδη, και μέλη του Δ.Σ. για τα οικονομικά προβλήματα του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. συνομίλησε με το προσωπικό. Στη συνάντηση, ενημέρωσε τους εργαζόμενους ότι πρόκειται να συζητηθεί στη Βουλή ερώτηση που έχει καταθέσει για τη χρηματοδότηση του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. ενώ άκουσε τη δική τους άποψη για τα προβλήματα που τους απασχολούν.

Συνάντηση του Προέδρου της Ε.Ε.Τ.Ε.Μ. με τον Πρόεδρο του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Στις **10 Μαΐου** πραγματοποιήθηκε συνάντηση του Προέδρου της Επαγγελματικής-Επιστημονικής Ένωσης Τεχνολογικής Εκπαίδευσης Μηχανικών (Ε.Ε.Τ.Ε.Μ.), **κου Δ. Δημόπουλου**, με τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου

λογικής Εκπαίδευσης Μηχανικών (Ε.Ε.Τ.Ε.Μ.), **κου Δ. Δημόπουλου**, με τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου

του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., **κο Θ.Κ. Κωνσταντινίδη**.

Στη συνάντηση, από πλευράς ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. -εκτός του Προέδρου- συμμετείχαν ο Αντιπρόεδρος, **κος Α. Κολλιάς**, και το μέλος του Δ.Σ., **κος Ε. Πολίτης**.

Κατά τη διάρκεια της συνάντησης συζητήθηκαν θέματα κοινού ενδιαφέροντος γύρω από την υγιεινή και την ασφάλεια στους εργασιακούς χώρους, καθώς και η δυνατότητα περαιτέρω συνεργασίας μεταξύ των δυο φορέων.

Για το σκοπό συμφωνήθηκε και από τα δύο μέρη η σύναψη σχετικού μνημονίου συνεργασίας που θα αφορά κυρίως σε θέματα κατάρτισης, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και τεχνικής υποστήριξης.

Επίσκεψη του νέου Προέδρου της Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε., **κου Γ. Καββαθά**, στο ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Στις **23 Μαΐου** ο νέος Πρόεδρος της Γενικής Συνομοσπονδίας Επαγγελματιών Βιοτεχνών Εμπόρων Ελλάδος (Γ.Σ.Ε.Β.Ε.Ε.), **κος Γ. Καββαθάς**, συνοδευόμενος από τον εκπρόσωπο της Συνομοσπονδίας στο Δ.Σ. του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., **κο Ε. Πολίτη**, επισκέφτηκε το κεντρικό κτήριο του Ινστιτούτου στην Αθήνα. Ο κος Καββαθάς ενημερώθηκε από τον Πρόεδρο και τον Αντιπρόεδρο, καθώς και τα μέλη του Δ.Σ. του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., **κ.κ. Θ.Κ. Κωνσταντινίδη, Α. Κολλιά, Ι. Αδαμάκη και Θ. Δέδε**, αντίστοιχα, για τις δομές, τις δραστηριότητες αλλά και τη δυσχερή οικονομική κατάσταση στην οποία βρίσκεται το Ινστιτούτο. Στη συνέχεια ξηναγήθηκε στους χώρους των γραφείων, του εργαστηρίου, της βιβλιοθήκης και του Κ.Ε.Κ.

Ο κος Καββαθάς δήλωσε το αμέριστο ενδιαφέρον του για το μέλλον του Ινστιτούτου ενώ επεσήμανε τη σημασία της συνέχισης της λειτουργίας του για την ΥΑΕ στη χώρα

και δεσμεύτηκε ότι θα αναλάβει πρωτοβουλία για την επίλυση της χρηματοδότησής του.

Συμμετοχή του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. σε ενημερωτικές εκδηλώσεις στο ΣΕΚ Καρδίτσας και το Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας Βόλου

Στο πλαίσιο της προσπάθειας για τη δημιουργία κουλτούρας πρόληψης για την υγεία και την ασφάλεια στους εργασιακούς χώρους και την πεποίθηση ότι η κουλτούρα αυτή θα πρέπει να ξεκινάει από τη σχολική ηλικία, το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. στις **18 Απριλίου** συμμετείχε στην ενημερωτική εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στο **ΣΕΚ Καρδίτσας** με αντικείμενο την **ασφάλεια και την υγεία στο σχολικό αλλά και το επαγγελματικό περιβάλλον**. Κύριος εισηγητής της εκδήλωσης ήταν ο **κος Σ. Νάρης**, στέλεχος του παραρτήματος Θεσσαλίας του Ινστιτούτου.

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. συμμετείχε, επίσης, στην αντίστοιχη εκδήλωση που υλοποιήθηκε την Τρίτη, **23 Απριλίου**, στο **Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας Βόλου**. Η εκδήλωση ήταν ιδιαίτερα σημαντική λόγω της ταυτόχρονης ιδιότητας μαθητή-εργαζόμενου των συμμετεχόντων.

Ημερίδα με θέμα «Υγιεινή και ασφάλεια στους χώρους εργασίας» στο 11ο Γυμνάσιο Λάρισας

Στις **13 Μαρτίου** οι μαθητές και οι μαθήτριες της β' τάξης του 11ου Γυμνασίου Λάρισας συμμετείχαν σε ενημερωτική εκδήλωση με θέμα: «**Υγιεινή και ασφάλεια στους χώρους εργασίας**».

Εισηγητής ήταν ο κος Σ. Νάρης, Μηχανολόγος Μηχανικός (Παράρτημα Βόλου του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.), ο οποίος με τη βιωματική μάθηση και τη χρήση οπτικοακουστικού υλικού κατάλληλα προσαρμοσμένου στην ηλικία των μαθητών, ευαισθητοποίησε το ακροατήριο τόσο στους κινδύνους που προκαλεί η έκθεση σε διάφορους παράγοντες όπως ο θόρυβος, η θερμοκρασία, οι αναθυμιάσεις κ.λπ. στους χώ-

ρους εργασίας όσο και στα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται για την πρόληψη ατυχημάτων.

Η εκδήλωση διοργανώθηκε από μαθητές και μαθήτριες που είχαν το ρόλο υπεύθυνου ασφάλειας και υπεύθυνου εκπαίδευσης στην παραγωγική μονάδα που μελετούν στο μάθημα της τεχνολογίας.

Ενημέρωση μαθητών από το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. για θέματα υγείας και ασφάλειας

Το προηγούμενο διάστημα το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. πραγματοποίησε ενημερωτικές διαλέξεις στο πλαίσιο του μαθήματος της Τεχνολογίας στους μαθητές του Πρότυπου Πειραματικού Γυμνασίου της Ευαγγελικής Σχολής Ν. Σμύρνης και, κατόπιν αιτήματος, στους μαθητές του 3ου Δημοτικού Σχολείου Γλυκών Νερών σε συνεννόηση με τις Διευθύνσεις των σχολείων. Οι διαλέξεις πραγματοποιήθηκαν από

τις **κ.κ. Αφρ. Δαΐκου** και **Ε. Γεωργιάδου** από τα Κέντρα Τεκμηρίωσης Πληροφόρησης και Ασφάλειας της Εργασίας του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., αντίστοιχα. Αφορούσαν δε, στην ευαισθητοποίηση των μαθητών στα θέματα υγείας και ασφάλειας στο σχολικό περιβάλλον, το σπίτι, στις διακοπές κ.λπ., ενώ έγινε εισαγωγή στην έννοια του επαγγελματικού κινδύνου.

Πρόγραμμα υποστήριξης ΜΜΕ σε θέματα ΥΑΕ (κομμωτήρια - εμπορικά καταστήματα)

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. στο πλαίσιο της στρατηγικής του για τη στήριξη των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων σε θέματα ΥΑΕ συνεχίζει τις επισκέψεις σε επιχειρήσεις, με σκοπό την υποστήριξή τους στην εκπόνηση της εκτίμησης του επαγγελματικού κινδύνου. Το προηγούμενο διάστημα οι επισκέψεις επικεντρώθηκαν σε κομμωτήρια και εμπορικά καταστήματα. Έχουν πραγματοποιηθεί επισκέψεις σε 270 επιχειρήσεις.

Το έργο υλοποιείται πανελλαδικά και από τα παραρτήματα του Ινστιτούτου (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ιωάννινα, Τρίπολη, Βόλο, Κομοτηνή και Ηράκλειο), στο πλαίσιο του προγράμματος «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού», που χρηματοδοτείται από το ΕΣΠΑ και εστιάζει στους κλάδους των συνεργείων, των κομμωτηρίων, των φούρνων, των ξυλουργείων και των εμπορικών καταστημάτων.

Συνάντηση ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. και συνεργατών του Αδριατικού Αγωγού Φυσικού Αερίου (TAP) για θέματα ΥΑΕ

Στις 23.1.13 πραγματοποιήθηκε συνάντηση του Προέδρου, **κου Θ.Κ. Κωνσταντινίδη**, και των στελεχών του Κέντρου Ασφάλειας του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., **κ.κ. Θ. Κουκουλάκη**, (Υπεύθυνης του Κέντρου) και **Ε. Γεωργιάδου**, με τους συνεργάτες του TAP (Trans Adriatic Pipeline), **κ.κ. B. Dodge, S. Bell** και **κα Ε. Καθυβακά**, μετά από αίτημα της Κοινοπραξίας. Συζητήθηκαν συγκεκριμένα θέματα ΥΑΕ, που θα προκύψουν

κατά την κατασκευή του αγωγού και κατατέθηκαν συστάσεις από το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. προς την Κοινοπραξία.

Ο Αδριατικός Αγωγός είναι ένα έργο αγωγού φυσικού αερίου που θα ξεκινάει από την Ελλάδα, θα διασχίζει την Αλβανία και την Αδριατική Θάλασσα και θα καταλήγει στα παράλια της Ν. Ιταλίας, επιτρέποντας την άμεση ροή του φυσικού αερίου από την Κασπία στις ευρωπαϊκές αγορές.

Γιατί οι εργαζόμενοι σε χώρους γραφείων υιοθετούν επιβαρυντικές για το μυοσκελετικό τους σύστημα στάσεις;

των: Ν. Μαρμαρά, Δ. Ναθαναήλ και Ν. Ζαμπουλή

Περίληψη

Σκοπός του παρόντος άρθρου είναι να ερμηνεύσει το συχνό φαινόμενο κατά το οποίο οι εργαζόμενοι σε χώρους γραφείων υιοθετούν επιβαρυντικές για το μυοσκελετικό τους σύστημα στάσεις, ακόμη και αν τα επιμέρους στοιχεία των θέσεων εργασίας (π.χ. κάθισμα, οθόνες, πληκτρολόγια) είναι σύμφωνα με τις εργονομικές αρχές και πρότυπα. Υιοθετώντας τη συστημική προσέγγιση, μοντελοποιούνται οι ανάγκες και απαιτήσεις του εργαζόμενου ανθρώπου ως ένα κυβερνητικό μοντέλο. Το μοντέλο βοηθά να γίνει κατανοητό πώς η ικανοποίηση των άμεσων απαιτήσεων της εργασίας συχνά υπερσχύει των πιθανών αναδράσεων που ο εργαζόμενος λαμβάνει από το σώμα του με συνέπειες επιβαρυντικές για την υγεία. Συμπεραίνεται, επομένως, ότι το πρόβλημα της υιοθέτησης επιβαρυντικών για το μυοσκελετικό σύστημα στάσεων, μπορεί να αντιμετωπισθεί όταν ο σχεδιασμός των θέσεων εργασίας επιδιώκει να ικανοποιεί εξατομικευμένες απαιτήσεις της εργασίας, παράλληλα με τις γενικές εργονομικές αρχές και πρότυπα. Ο σχεδιασμός για την ανθρώπινη δραστηριότητα που στηρίζεται στην Εργονομική Ανάλυση Εργασίας, μπορεί να εξασφαλίσει τον στόχο αυτό.

Εισαγωγή

Κατά τις τελευταίες δεκαετίες, η Εργονομία έχει μελετήσει την εργασία σε χώρους γραφείων εξοπλισμένων με ηλεκτρονικό υπολογιστή (Η/Υ) και έχει αναπτύξει τις ειδικές εκείνες γνώσεις που απαιτούνται για το σχεδιασμό των επιμέρους στοιχείων που συνθέτουν αυτές τις θέσεις εργασίας (βλέπε για παράδειγμα Cakir et al 1980, Helander 1988, Grandjean 1987, Sauter et al 1990, Shneiderman 1992, Μαρμαράς & Παπαδόπουλος 1997). Παράλληλα, η Ευρωπαϊκή Ένωση και η χώρα μας έχουν θεσπίσει ένα νομοθετικό πλαίσιο που καθορίζει υποχρεώσεις των εργοδοτών και των εργαζομένων, καθώς και προδιαγραφές που θα πρέπει να ισχύουν κατά την εργασία με Η/Υ (Council Directive 90/270/EEC και ΠΔ 398/19.12.1994). Τέλος, διεθνείς οργανισμοί, όπως ο ISO και ο ANSI, έχουν αναπτύξει σειρά προτύπων σχετικών με τις προδιαγραφές που πρέπει να ακολουθούν τα διάφορα στοιχεία που διαμορφώνουν τις θέσεις εργασίας με Η/Υ (βλέπε Stewart 2000 και Çakir 2000 για ανασκόπηση των προτύπων αυτών).

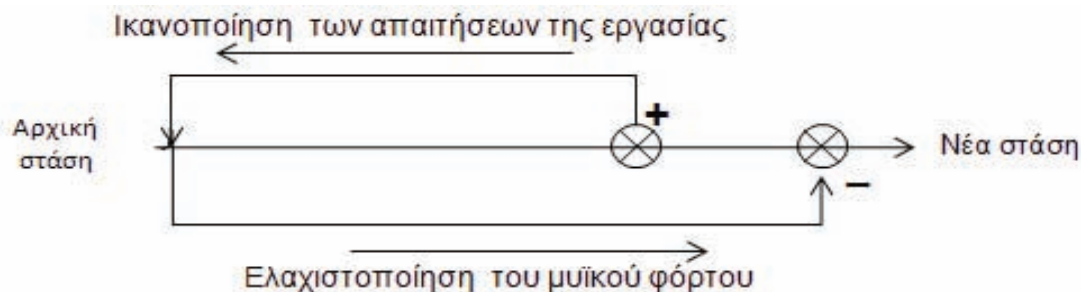
Παρόλο που η εφαρμογή των παραπάνω γνώσεων και προτύπων στα έπιπλα γραφείου έχει συμβάλει σημαντικά στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας, παρατηρείται συχνά οι εργαζόμενοι να υιοθετούν επιβαρυντικές για

το μυοσκελετικό τους σύστημα στάσεις, με αποτέλεσμα οι προσβολές του μυοσκελετικού συστήματος των εργαζομένων σε χώρους γραφείων να αποτελούν ακόμη και σήμερα, διεθνώς, ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα (Corlett 2006, 2009, Marmaras & Papadopoulos 2002).

Στο παρόν άρθρο, με τη βοήθεια ενός κυβερνητικού μοντέλου, θα προσπαθήσουμε να εμβαθύνουμε στο γιατί. Το μοντέλο αυτό τονίζει τη σημασία που έχει για τους εργαζομένους η ικανοποίηση των άμεσων απαιτήσεων της εργασίας τους, έστω και σε βάρος της σωματικής τους υγείας (Marmaras et al, 2008). Στα συμπεράσματα, τονίζεται ότι το γεγονός αυτό θα πρέπει να λαμβάνεται πολύ σοβαρά υπόψη κατά το σχεδιασμό των θέσεων και των μέσων εργασίας και παρουσιάζονται στοιχεία της μεθοδολογίας της Εργονομικής Ανάλυσης Εργασίας, η οποία εφαρμόζομενη, εξασφαλίζει το σχεδιασμό θέσεων και μέσων εργασίας προσαρμοσμένων τόσο στο σώμα του ανθρώπου όσο και στις απαιτήσεις της εργασίας του.

Ο εργαζόμενος ως κυβερνητικό σύστημα

Ας θεωρήσουμε τον εργαζόμενο άνθρωπο ως ένα κυβερνητικό σύστημα με δύο τουλάχιστον παράλληλους εμφωλευμένους βρόγχους ελέγχου. Ως είσοδο του συ-

Σχήμα 1: Κυβερνητικό μοντέλο για τον έλεγχο των στάσεων κατά την εργασία.

¹ Οι κ.κ Ν. Μαρμαράς και Δ. Ναθαναήλ εργάζονται στο Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, στη Σχολή Μηχανολόγων Μηχανικών, στη Μονάδα Εργονομίας. Ο κος Ν. Ζαμπουλή είναι Δρ Μηχανολόγος Μηχανικός, Τεχνικός Ασφάλειας στην ELVAL COLOUR A.E.

στήματος θεωρούμε μια αρχική στάση του σώματος και ως έξοδο μια νέα στάση (Σχήμα 1). Ο πρώτος βρόγχος ελέγχει την ικανοποίηση των απαιτήσεων που θέτει το σύστημα εργασίας (π.χ. στόχοι της εργασίας, δραστηριότητες για την ικανοποίηση των στόχων αυτών, όπως συλλογή και επεξεργασία οπτικών πληροφοριών, πληκτρολόγηση, γραφή κ.λπ.). Ο έλεγχος αυτός γίνεται μέσω της ανάδρασης που ο εργαζόμενος λαμβάνει από τις αισθήσεις του για την ποιότητα του αποτελέσματος της εργασίας του. Ο δεύτερος βρόγχος ελέγχει τις στάσεις του σώματος μέσω της ανάδρασης που προσφέρει η ιδιοδεκτικότητα και η αλγοδεκτικότητα (π.χ. αισθανόμενη άνεση, πόνοι ή μούδιασμα).

Πολλές φορές η ταυτόχρονη ικανοποίηση των απαιτήσεων της εργασίας και της ελαχιστοποίησης του μυϊκού φόρτου μπορεί να μην είναι δυνατή (π.χ. ανάγνωση λεπτομερειών ενός σχήματος στην οθόνη και υιοθέτηση άνετης καθιστής στάσης). Στις περιπτώσεις αυτές, η επίλυση των αντιτιθέμενων στόχων απαιτεί ένα συμβιβασμό. Το προς ποιο στόχο θα κλίνει ο συμβιβασμός εξαρτάται από τη «δύναμη» της ανάδρασης και το ρυθμό με τον οποίο φθάνουν οι πληροφορίες από τους δύο βρόγχους ελέγχου.

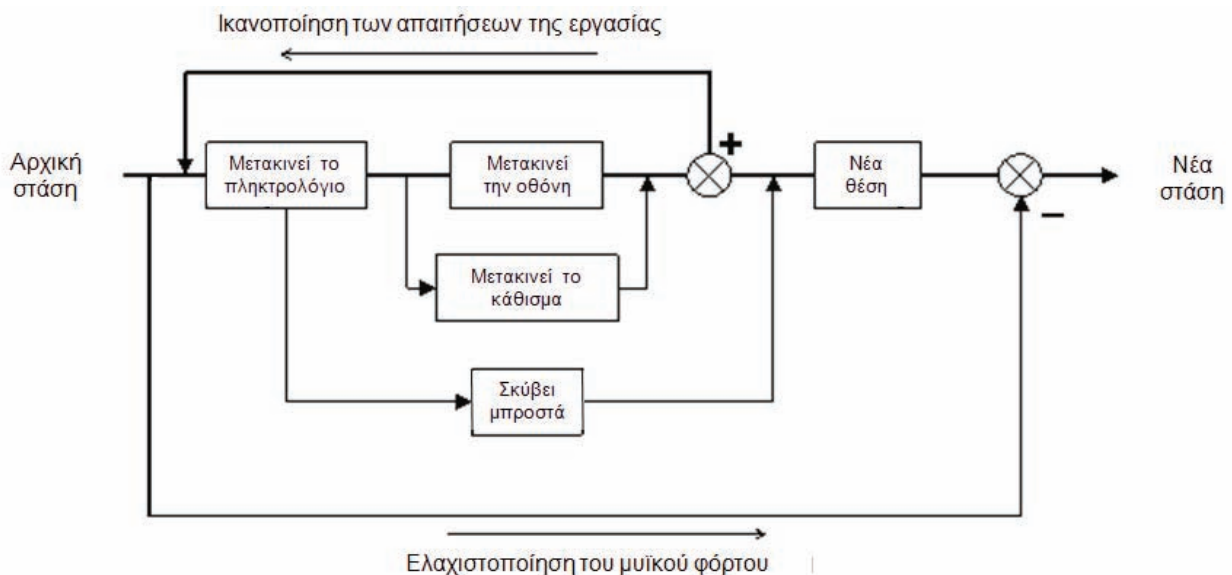
Η ανάδραση που προσφέρει ο βρόγχος ελέγχου για την ικανοποίηση των απαιτήσεων της εργασίας είναι αντιληπτή άμεσα και συνεχώς και μπορεί εύκολα να συνδεθεί με τις αιτίες της (π.χ. αν ο εργαζόμενος δεν μπορεί εύκολα να φθάσει το πληκτρολόγιο, γιατί είναι τοποθετημένο μακριά του, μπορεί είτε να εκτείνει τα άνω άκρα του, είτε -αν αυτό είναι δυνατόν- να το φέρει πιο κοντά του, είτε τέλος να πλησιάσει το κάθισμά του στο γραφείο). Αντίθετα, η ανάδραση που προσφέρει ο βρόγχος ελέγχου του μυϊκού φόρτου, γίνεται αντιληπτή μετά από σχετικά μεγάλο χρονικό διάστημα, λόγω του συσσωρευτικού χαρακτήρα της μυϊκής κόπωσης ή της εγκατάστασης προσβολών του μυοσκελετικού συστήματος (π.χ. χρειάζεται αρκετός χρόνος για να αισθανθεί ο εργαζόμενος μυϊκή κόπωση και μήνες ή και χρόνια για

να προκληθεί μια τενοντίτιδα). Επιπλέον, είναι συνήθως δύσκολο για τον εργαζόμενο να συνδέσει αυτή την πολύ αργή ανάδραση με τις αιτίες της (π.χ. ένας πόνος στην περιοχή των ώμων δεν μπορεί εύκολα να αποδοθεί στη συχνή ανύψωση του κεφαλιού ή στο ύψος στο οποίο είναι τοποθετημένη η οθόνη του Η/Υ).

Κατά συνέπεια, ο βρόγχος ελέγχου της ικανοποίησης των απαιτήσεων της εργασίας προσφέρει ισχυρότερη ανάδραση από το βρόγχο ελέγχου του μυϊκού φόρτου και λειτουργώντας ως «ελκυστής» ωθεί το σύστημα να αυτο-οργανωθεί με τρόπο που να εξυπηρετεί κυρίως τις απαιτήσεις της εργασίας. Αυτό μπορεί να ερμηνεύσει το γιατί πολλές φορές οι εργαζόμενοι υιοθετούν επιβλαβερτικές για το μυοσκελετικό τους σύστημα στάσεις.

Ένα παράδειγμα εφαρμογής του κυβερνητικού μοντέλου ελέγχου των στάσεων κατά την εργασία

Έστω ένας εργαζόμενος στο λογιστήριο μιας εταιρείας, ο οποίος το 70% του ωραρίου του εισάγει στοιχεία από έντυπα τιμολόγια σε ηλεκτρονική βάση δεδομένων, ελέγχοντας ταυτόχρονα την ορθότητα των στοιχείων που εισάγει. Για να εκτελέσει την εργασία του, ο εργαζόμενος πρέπει να έχει μπροστά του τόσο τα έντυπα τιμολόγια, όσο και το πληκτρολόγιο του Η/Υ μέσω του οποίου γίνεται η εισαγωγή. Ας σημειωθεί ότι: (i) το μέγεθος των τιμολογίων, (ii) ο ρυθμός εισαγωγής δεδομένων από τα διάφορα τιμολόγια, και (iii) η ανάγκη του εργαζομένου να ανατρέχει συχνά σε τιμολόγια άλλα από αυτό που επεξεργάζεται (δηλαδή τιμολόγια που ήδη έχει επεξεργαστεί ή που πρόκειται να επεξεργαστεί), καθιστούν τη χρήση κοινού αρθρωτού υποστηρίγματος χαρτιών μη λειτουργική. Έτσι, ο εργαζόμενος οδηγείται στο να απομακρύνει το πληκτρολόγιο, για να δημιουργήσει μπροστά του χώρο για τα τιμολόγια. Η μετατόπιση αυτή έχει ως συνέπεια την ώθηση της οθόνης πιο μακριά από τον

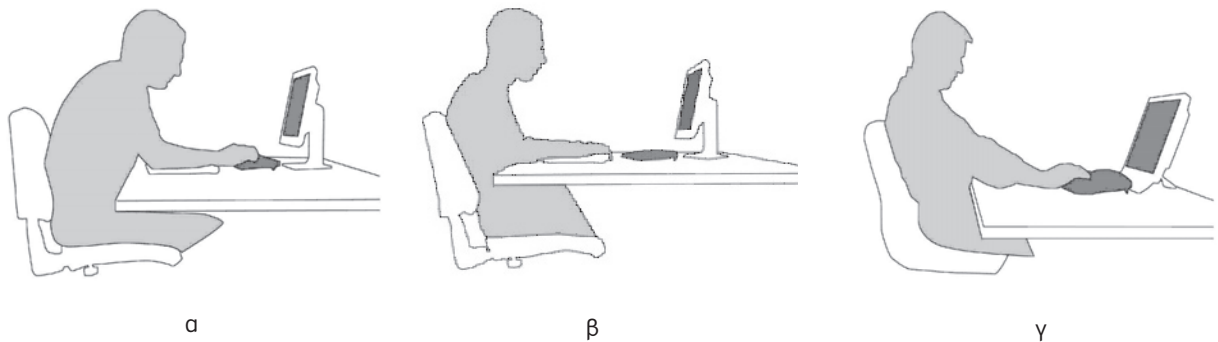
Σχήμα 2: Εφαρμογή του κυβερνητικού για τον έλεγχο των στάσεων κατά την εργασία σε λογιστήριο.

εργαζόμενο, ώθηση η οποία διευκολύνεται και από το γεγονός ότι πρόκειται για οθόνη LCD, της οποίας το βάρος είναι σχετικά μικρό (Σχήμα 2).

Για να αντισταθμίσει τη μειωμένη αναγνωσιμότητα της οθόνης που δημιουργείται λόγω της απομάκρυνσής της, ο εργαζόμενος αναγκάζεται να σκύψει προς τα μπροστά, ή, εφόσον αυτό είναι δυνατόν, να πλησιάσει το κάθισμα πιο κοντά στο γραφείο του (Σχήμα 3α, β). Θα μπορούσε κανείς να σκεφτεί ότι ο εργαζόμενος, για να βελτιώσει την αναγνωσιμότητα της οθόνης, θα αύξανε το μέγεθος των χαρακτήρων. Όμως, μια τέτοια λύση συχνά δυσχεραίνει την εκτέλεση της εργασίας, καθώς μειώνει την ποσότητα πληροφορίας που παρουσιάζεται στην οθόνη με συνέπεια πολλές περισσότερες κινήσεις πλοήγησης.

Επιπλέον, λόγω της απομάκρυνσης του πληκτρολογίου, ο εργαζόμενος θα αναγκάζεται να εκτείνει και να μην υποστηρίζει τους βραχίονές του -σηκώνοντας έτσι το βάρος των άνω άκρων του- και πολύ πιθανόν να έχει τους καρπούς του σε έκταση (Σχήμα 3γ).

Αναθεώρηση των επιβαρυντικών για το μυοσκελετικό σύστημα στάσεων θα γίνει πιθανά μόνο όταν ο εργαζόμενος αισθανθεί πόνους στο σώμα του (π.χ. από το σκύψιμο ή από την πίεση των μυών της κοιλιακής χώρας στην επιφάνεια του γραφείου) και εφόσον εντοπίσει ορθά τις αιτίες τους. Αν αυτό δεν συμβεί, είναι πιθανή η μετά από καιρό εμφάνιση προσβολών του μυοσκελετικού του συστήματος.

Σχήμα 3: Εναλλακτικές στάσεις του σώματος του εργαζομένου: (α), (β) για αντιστάθμιση της μειωμένης αναγνωσιμότητας της οθόνης και (γ) έκταση των βραχιόνων κατά την πληκτρολόγηση.

Συμπεράσματα

Σκοπός του παρόντος άρθρου ήταν να ερμηνεύσει το συχνό φαινόμενο κατά το οποίο οι εργαζόμενοι σε χώρους γραφείων υιοθετούν επιβαρυντικές για το μυοσκελετικό τους σύστημα στάσεις, ακόμη και αν τα επιμέρους στοιχεία των θέσεων εργασίας (π.χ. κάθισμα, οθόνες, πληκτρολόγια) είναι σχεδιασμένα σύμφωνα με τις εργονομικές αρχές και πρότυπα. Υιοθετώντας τη συστηματική προσέγγιση και μοντελοποιώντας τον εργαζόμενο άνθρωπο ως ένα κυβερνητικό μοντέλο, είδαμε ότι η ικανοποίηση των άμεσων απαιτήσεων της εργασίας του υπερισχύει των πιθανών αναδράσεων που ο εργαζόμενος λαμβάνει από το σώμα του για τις συνέπειες των επιβαρυντικών στάσεων που λαμβάνει. Έτσι, συνεχίζει να εργάζεται, καταπονώντας το μυοσκελετικό του σύστημα, με αυξημένες πιθανότητες αργά ή γρήγορα να εμφανιστούν μόνιμες βλάβες.

Εύλογα προκύπτει επομένως το συμπέρασμα ότι το πρόβλημα της υιοθέτησης επιβαρυντικών, για το μυοσκελετικό σύστημα, στάσεων μπορεί να αντιμετωπισθεί όταν ο σχεδιασμός των θέσεων εργασίας επιδιώκει να ικανοποιεί τις ιδιαίτερες απαιτήσεις της εργασίας, παράλληλα με τις γενικές εργονομικές αρχές και πρότυπα. Για παράδειγμα, στην περίπτωση των εργαζομένων του λογιστηρίου που παρουσιάστηκε στην προηγούμενη ενότητα, λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις της εργασίας, θα μπορούσε κανείς να προτείνει τη χρήση αρθρωτής κινούμενης βάσης για την οθόνη. Μια τέτοια

βάση θα επέτρεπε, αφενός μεν, την προσέγγιση ή την απομάκρυνση της οθόνης από τον εργαζόμενο, ανάλογα με τις απαιτήσεις της εργασιακής δραστηριότητάς του, αφετέρου δε, θα απελευθέρωνε χώρο για τα έντυπα τιμολόγια που επεξεργάζεται. Ταυτόχρονα, θα μπορούσε να επανεξετάσει τη μορφή με την οποία παρουσιάζονται οι πληροφορίες στην εφαρμογή που χρησιμοποιούν οι εργαζόμενοι, με στόχο την αύξηση της αναγνωσιμότητάς τους, δίχως να μειώνεται το πλήθος των πληροφοριών που παρουσιάζονται στην οθόνη.

Πώς όμως μπορούν να εντοπισθούν οι πραγματικές απαιτήσεις που θέτει η εργασία, προκειμένου ο σχεδιασμός των θέσεων εργασίας να μπορεί να τις ικανοποιήσει; Η Εργονομική Ανάλυση Εργασίας (Μαρμαράς 2010) αποτελεί την κυρίως μέθοδο που εξασφαλίζει κάτι τέτοιο. Υιοθετώντας τη συστηματική προσέγγιση, η Εργονομική Ανάλυση Εργασίας θέτει στο κέντρο της μελέτης τις δραστηριότητες των εργαζομένων (τόσο σωματικές όσο και νοητικές). Μπορεί έτσι να εντοπισθούν οι ιδιαίτερες απαιτήσεις της εργασίας, και να σχεδιαστούν ή ανασχεδιαστούν τα στοιχεία της θέσης εργασίας με τρόπο ώστε να ικανοποιούν τις απαιτήσεις αυτές και ταυτόχρονα να είναι προσαρμοσμένα στις δυνατότητες και τους περιορισμούς του εργαζόμενου ανθρώπου. Είναι ο λόγος αυτός για τον οποίο αρκετοί συγγραφείς ορίζουν τον εργονομικό σχεδιασμό ως σχεδιασμό για την ανθρώπινη δραστηριότητα (Daniellou 2007, Daniellou & Rabardell 2005, Nathanael & Marmaras 2009). Πέρα, λοιπόν,

από τα πρότυπα και τις γενικές αρχές, η ουσιαστική βελτίωση των θέσεων εργασίας περνά μέσα από τη μελέτη του τί κάνουν στην πράξη συγκεκριμένοι άνθρωποι για να ανταποκριθούν σε συγκεκριμένες εργασίες. Μια τέτοια προσέγγιση, αν και απαιτεί περισσότερους πόρους από την κλασική προδιαγραφτική προσέγγιση, είναι πιο κοντά στην πραγματικότητα που βιώνουν οι εργαζόμενοι, και καταλήγει σε απτές, συγκεκριμένες παρεμβάσεις βελτίωσης του όλου συστήματος άνθρωπος-εργασία.

Βιβλιογραφικές αναφορές

1. Çakir, A., Hart, D.I., Stewart, T.F.M. (1980). Visual Display Terminals. New York: John Wiley & Sons.
2. Çakir, A. (2000). International HCI-Standards for the workplace and the work environment. In Proceedings of the IEA 2000/HFES2000 Congress. San Diego: Human Factors and Ergonomics Society. Vol. 6, pp. 410-413.
3. Corlett, E.N. (2006). Background to sitting at work: research-based requirements for the design of work seats. *Ergonomics*, 49(14), 1538-1546.
4. Corlett, E.N. (2009). Ergonomics and sitting at work. *Work*, 34(2), 235-238.
5. Daniellou, F. (2007). Simulating future work activity is not only a way of improving workstation design. *@ctivités*, 4(2), 84-90, <http://www.activites.org/v4n2/v4n2.pdf>
6. Daniellou, F., Rabardell, P. (2005). Activity-oriented approaches to ergonomics: some traditions and communities. *Theoretical Issues in Ergonomics Science*, 6(5), 353-357.
7. Helander, M. (1988). Handbook of Human Computer Interaction. Amsterdam: Elsevier Science Publishers B.V.
8. Grandjean, E. (1987). *Ergonomics in computerized offices*. London: Taylor & Francis.
9. Marmaras, N., Nathanael, D. & Zarboutis, N. (2008). The transition from CRT to LCD monitors: effects on monitor placement and possible consequences in viewing distance and body postures. *International Journal of Industrial Ergonomics*, 38(7-8), pp. 584-592.
10. Marmaras, N. & Papadopoulos, St. (2002). A study of computerized offices in Greece: Are ergonomic design requirements met? *International Journal of Human-Computer Interaction* 16(2), pp. 261-281.
11. Μαρμαράς, Ν. (2010). Εισαγωγή στην Εργονομία. Αθήνα: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις ΕΜΠ.
12. Μαρμαράς, Ν. & Παπαδόπουλος, Στ. (1997). Δουλεύοντας με Ηλεκτρονικό Υπολογιστή: Βοήθημα για εργονομική αξιολόγηση, βελτίωση και σχεδιασμό θέσεων εργασίας με Η/Υ. Αθήνα: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις ΕΜΠ.
13. Nathanael, D. & Marmaras, N. (2009). The redesign of a tram drivers workstation: an activity approach. In Proceedings of the XVIIth World Congress of the IEA. Peking, China.
14. Sauter, S., Dainoff, M. & Smith, M. (Eds.). (1990). *Promoting health and productivity in the computerized offices*. London: Taylor & Francis.
15. Shneiderman, B. (1992). *Designing the user interface: strategies for effective human-computer interaction*, (second edition). Reading, MA: Addison-Wesley.
16. Stewart, T. (2000). Ergonomics user interface standards: are they more trouble than they are worth? *Ergonomics*, 43(7), pp. 1030-1044.

Εργαστήριο Βιομηχανικής Υγιεινής και Περιβάλλοντος (Ε.Β.Υ.Π.) του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.: Προσδιορισμός του θορύβου σε επιχειρήσεις και φορείς κατά τη δεκαετία 2000-2010

των: Σοφίας Κωνσταντοπούλου και Λορέντζο Ραντίν¹

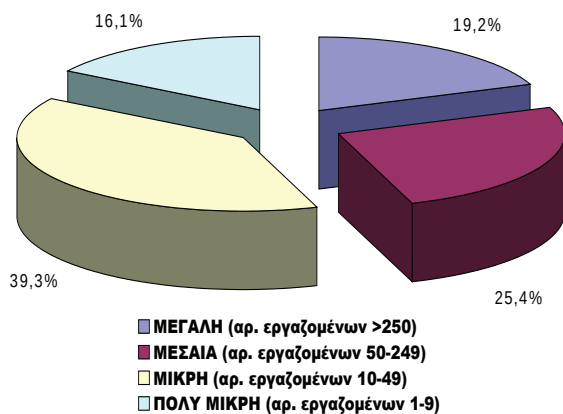
1. Εισαγωγή

Το Εργαστήριο της Βιομηχανικής Υγιεινής και Περιβάλλοντος (Ε.Β.Υ.Π.) επικεντρώνεται στον ποιοτικό και ποσοτικό προσδιορισμό των εργασιακών βλαπτικών παραγόντων στους εργασιακούς χώρους.

Με τον κατάλληλο εξοπλισμό, το Εργαστήριο εκτελεί προσδιορισμούς θορύβου, δονήσεων (οδησώμων και συστήματος άκρων χειρός-βραχίονα), έντασης φωτισμού, εκτίμησης του θερμικού περιβάλλοντος, ποιότητας του αέρα και αδρανούς αιωρούμενης σωματιδιακής ρύπανσης (σκόνης). Σε συνεργασία με το Εργαστήριο Βιοχημείας-Τοξικολογίας του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. εκτελείται και ο ποιοτικός και ποσοτικός προσδιορισμός των οργανικών πτητικών ενώσεων (VOCs), των πολυκυκλικών αρωματικών υδρογονανθράκων (PAHs), των μετάλλων των βιολογικών παραγόντων (παθογόνων/μη παθογόνων στελεχών) και του κρυσταλλικού διοξειδίου του πυριτίου στον αέρα των εργασιακών χώρων².

Σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Έρευνας Φυσικών Επιστημών «Δημόκριτος», το Ε.Β.Υ.Π. πραγματοποιεί τον προσδιορισμό των ινών αμιάντου στον εργασιακό αέρα και σε άλλα υλικά.

Γράφημα 2.1: Γραφική απεικόνιση της κατανομής των εταιρειών ανά μέγεθος

2. Επισκόπηση του έργου του Ε.Β.Υ.Π. στην Αθήνα και την ευρύτερη Αττική

Κατά τη δεκαετία 2000-2010 το κλιμάκιο του Ε.Β.Υ.Π. στην Αθήνα ανταποκρίθηκε σε αιτήματα εκτελώντας 11.465 δειγματοληψίες βλαπτικών εργασιακών παραγόντων και διεκπεραιώνοντας 494 δράσεις σ' ένα σύνολο 354 επιχειρήσεων στην Αθήνα και την ευρύτερη Αττική.

Όπως φαίνεται στο γράφημα 2.1., το 39,3% των επιχειρήσεων αυτών κατατάσσεται στις μικρού μεγέθους επιχειρήσεις (από 10 έως 49 εργαζομένους), το 25,4% στις μεσαίες (από 50 έως 249 εργαζομένους), το 19,2% στις μεγάλες (>250 εργαζομένους) και το 16,1% στις πολύ μικρές (από 1 έως 9 εργαζομένους). Κριτήριο του μεγέθους μιας επιχείρησης είναι οι σχετικοί ορισμοί της Οδηγίας 2003/361 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Το σύνολο των 354 επιχειρήσεων στην Αθήνα και στην ευρύτερη Αττική, ταξινομήθηκε κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας σύμφωνα με τον ΣΤΑΚΟΔ 2003³ (πίνακας 2.1.)

¹ Ο κος Λ. Ραντίν είναι Βιομηχανικός Υγιεινολόγος και Υπεύθυνος του Εργαστηρίου Βιομηχανικής Υγιεινής του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. Η κα Σ. Κωνσταντοπούλου είναι Μηχανικός Περιβάλλοντος Α.Τ.Ε.Ι., MSc «Βιώσιμη ανάπτυξη» (Χαροκόπείο Πανεπιστήμιο) και «Περιβάλλον και Υγεία. Διαχείριση περιβαλλοντικών θεμάτων με επιπτώσεις στην υγεία» (Ιατρική Σχολή Αθηνών) και εργάζεται στο ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

² Το Εργαστήριο Βιοχημείας-Τοξικολογίας του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. είναι το μοναδικό εργαστήριο στην Ελλάδα διαπιστευμένο κατά το πρότυπο ΕΛΟΤ EN ISO/IEC 17025:2005 στον προσδιορισμό του ελεύθερου κρυσταλλικού διοξειδίου του πυριτίου στον αέρα.

³ Η ΣΤΑΚΟΔ 2003 κατατάσσει τις στατιστικές μονάδες σύμφωνα με τη δραστηριότητά τους. Η δραστηριότητα μιας μονάδας χαρακτηρίζεται από την εισροή προϊόντων (αγαθά και υπηρεσίες), την παραγωγική διαδικασία και την παραγωγή προϊόντων.

Πίνακας 2.1: Κατανομή του πλήθους των αιτημάτων ανά ΣΤΑΚΟΔ

Κωδικός ΣΤΑΚΟΔ 2003	Οικονομική Δραστηριότητα	Αριθμός επιχειρήσεων	(%) στο σύνολο των αιτημάτων	(%) στο σύνολο του κλάδου στην Αθήνα το 2005	(%) στο σύνολο του κλάδου Αθηνών και Ευρύτερης Αττικής το 2005
01	Γεωργία, κτηνοτροφία, θήρα και συναφείς δραστηριότητες	8	2,3	6,2	0,6
13	Εξόρυξη μεταλλικών μεταλλευμάτων	11	3,1	-	-
14	Άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες	13	3,7	68,4	11,0
15	Βιομηχανία τροφίμων και ποτών	21	5,9	3,40	0,6
16	Παραγωγή προϊόντων καπνού	2	0,6	-	-
20	Βιομηχανία ξύλου και προϊόντων ξύλου	9	2,5	5,3	0,5
21	Παραγωγή χαρτοπολτού, χαρτιού και προϊόντων από χαρτί	6	1,7	7,0	1,4
23	Παραγωγή προϊόντων διύλισης πετρελαίου	5	1,4	41,7	15,0
24	Παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων	21	5,9	20,0	3,5
25	Κατασκευή προϊόντων από πλαστικές ύλες	8	2,3	9,4	1,4
26	Κατασκευή άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά	17	4,8	10,0	1,2
27	Παραγωγή βασικών μετάλλων	7	2,0	11,7	2,7
28	Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού	16	4,5	2,5	0,4
29	Κατασκευή μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού	1	0,3	0,3	0,05
31	Κατασκευή ηλεκτρικών μηχανών και συσκευών	1	0,3	0,6	0,1
36	Κατασκευή επίπλων και λοιπές βιομηχανίες μ.α.κ.	1	0,3	0,07	0,02
37	Ανακύκλωση	1	0,3	6,2	1,4
40	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου και ζεστού νερού	4	1,1	3,1	1,1
41	Συλλογή, καθαρισμός και διανομή νερού	1	0,3	20,0	0,8
45	Κατασκευές	25	7,1	0,3	0,07
50	Εμπόριο, συντήρηση και επισκευή αυτοκινήτων	6	1,7	0,2	0,05
55	Ξενοδοχεία και εστιατόρια	5	1,4	0,1	0,03
60	Χερσαίες μεταφορές, μεταφορές μέσω αγωγών	10	2,8	0,6	0,1
61	Υδάτινες μεταφορές	3	0,8	1,6	0,2
62	Εναέριες μεταφορές	3	0,8	12,0	3,8
64	Ταχυδρομεία και τηλεπικοινωνίες	10	2,8	2,6	0,8
65	Ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί	45	12,7	45,4	24,3
66	Ασφαλίσεις και συνταξιοδοτικά ταμεία, εκτός από την υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	3	0,8	6,7	1,8

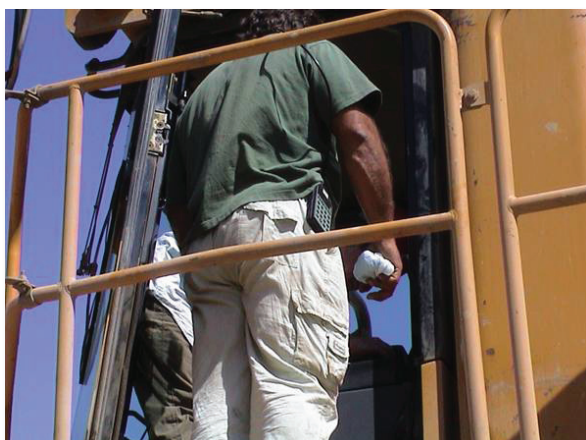
Κωδικός ΣΤΑΚΟΔ 2003	Οικονομική Δραστηριότητα	Αριθμός επιχειρήσεων	(%) στο σύνολο των αιτημάτων	(%) στο σύνολο του κλάδου στην Αθήνα το 2005	(%) στο σύνολο του κλάδου Αθηνών και Ευρύτερης Αττικής το 2005
73	Έρευνα και ανάπτυξη	1	0,3	0,2	0,06
74	Άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες	12	3,4	0,07	0,02
75	Δημόσια διοίκηση και άμυνα	28	7,9	16,8	5,2
80	Εκπαίδευση	4	1,1	0,7	0,2
85	Υγεία και κοινωνική μέριμνα	16	4,5	2,3	0,8
90	Διάθεση λυμάτων και απορριμματοφόρων	10	2,8	17,0	4,2
91	Δραστηριότητες οργανώσεων με μέλη μ.α.κ.	6	1,7	1,1	0,6
92	Ψυχαγωγικές, πολιτισμικές και αθλητικές δραστηριότητες	4	1,1	0,1	0,04
93	Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	10	2,8	0,4	0,1
Σύνολο		354	100,0	100	100

Σύμφωνα με τα στοιχεία του ανωτέρω πίνακα, το πλήθος των επιχειρήσεων που εξετάστηκαν από το Ε.Β.Υ.Π., ως προς το σύνολο των αιτημάτων σε όλους τους κλάδους, είναι οι ενδιαμέσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί (12,7%), η δημόσια διοίκηση και άμυνα (7,9%), οι κατασκευές (7,1%), η βιομηχανία τροφίμων και ποτών (5,9%), η παραγωγή χημικών ουσιών και προϊόντων (5,9%), η κατασκευή άλλων προϊόντων από μη μεταλλικά ορυκτά (4,8%), η κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, με εξαίρεση τα μηχανήματα και τα είδη εξοπλισμού (4,5%), η υγεία και κοινωνική μέριμνα (4,5%) και οι «άλλες εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες» (3,7%). Συγκρίνοντας το πλήθος των επιχειρήσεων, ως προς το σύνολο του εκάστοτε κλάδου στην Αθήνα, παρατηρούνται ιδιαίτερα υψηλά ποσοστά στους κλάδους των «άλλων εξορυκτικών και λατομικών δραστηριοτήτων» (68,4%), των ενδιαμέσων χρηματοπιστωτικών οργανισμών (45,4%), της παραγωγής προϊόντων διύλισης πετρελαίου (41,7%),

της παραγωγής χημικών ουσιών και προϊόντων (20%), της συλλογής, καθαρισμού και διανομής του νερού με ισόποσο ποσοστό (20%), καθώς και της δημόσιας διοίκησης και άμυνας (16,8%). Η παρουσίαση τόσο υψηλών ποσοστών ανά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας οφείλεται

στο γεγονός ότι κατά τη δεκαετία που εξετάζουμε, υλοποιήθηκε ένα πλήθος κλαδικών μελετών, στο πλαίσιο των οποίων έγινε και ο ποιοτικός και ποσοτικός προσδιορισμός του θορύβου⁴.

Η στατιστική επεξεργασία και η ανάλυση των αιτημάτων δράσης στις παραπάνω επιχειρήσεις έδειξε ένα μεγάλο ποσοστό παρεμβάσεων του Ε.Β.Υ.Π. για τον προσδιορισμό των χημικών ουσιών (32,9%), της έντασης του φωτισμού (26,3%), του θορύβου (13,4%), ενώ ακολουθούν με σειρά προτεραιότητας οι προσδιορισμοί των βιολογικών παραγόντων (11,5%), του θερμικού περιβάλλοντος (7,4%), της αιωρούμενης σωματιδιακής ρύπανσης (7,1%), των δονήσεων (0,9%) και των ινών αμιάντου (0,5%).

⁴ Η μη καταγραφή ποσοστών στους κλάδους 13 και 16 εξηγείται από το γεγονός ότι η υλοποίηση προσδιορισμού του θορύβου, ενώ πραγματοποιήθηκε από το Εργαστήριο των Αθηνών, έγινε σε άλλον νομό.

3. Αποτίμηση προσδιορισμού του θορύβου

3.1 Ανά κατηγορία κλάδων παραγωγής

Η ένταση των αιτημάτων δράσεων, τόσο στο πλαίσιο των κλαδικών μελετών, όσο και των τρεχόντων προγραμμά-

των δράσης, στο χρονικό διάστημα 2000-2010, αφορά σε ένα σύνολο 10 κατηγοριών κλάδων παραγωγής στον προσδιορισμό του θορύβου με τη διενέργεια στατικών και ατομικών δειγματοληψιών (πίνακας 3.1.1.).

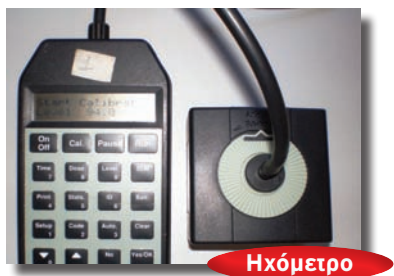
Πίνακας 3.1.1. Κατανομή του πλήθους των αιτημάτων ανά κλάδους παραγωγής

	Κλάδοι παραγωγής	Στατικές μετρήσεις	Ατομικές μετρήσεις	Σύνολα
1	Ορυχεία-Τεχνικά Έργα-Λατομεία	105	78	183
2	Τσιμεντοβιομηχανίες	26	18	44
3	Βιομηχανίες Μετάλλου	161	100	171
4	Τρόφιμα-Ποτά	31	26	57
5	Χημικές Βιομηχανίες	107	63	170
6	Ενέργεια	5	8	13
7	Ξύλο	7	8	15
8	Μεταφορές	58	74	132
9	Γ.Ε.ΕΘ.Α.	20	10	30
10	Υπηρεσίες	96	28	124
	Σύνολα	616	413	1029

3.2 Ανά τρόπο δειγματοληψίας

Στον προσδιορισμό του θορύβου χρησιμοποιούνται ολοκληρωτικά ηχοόμετρα για την εκτίμηση του εργασιακού θορύβου σ' έναν χώρο και ηχοδοσίμετρα για την

εκτίμηση της ατομικής ηχοέκθεσης του εργαζομένου, που πληρούν τις προδιαγραφές IEC 804 - IEC 651 για μετρήσεις βιομηχανικού θορύβου.

Ηχοόμετρο

Ηχοδοσίμετρο

3.2.1 Στατικές δειγματοληψίες

Στον πίνακα 3.2.1.1. και στα γραφήματα 3.2.1.1., 3.2.1.2. και 3.2.1.3. που ακολουθούν, παρατίθενται αναλυτικά, οι προσδιορισμοί του θορύβου ανά κατηγορία

παραγωγικού κλάδου και σε συσχέτιση με τις Οριακές Τιμές Επαγγελματικής Έκθεσης (όπως ορίζονται στο Π.Δ. 149/2006) στην περίπτωση των στατικών δειγματοληψιών.

Πίνακας 3.2.1.1. Κατανομή του πλήθους των αιτημάτων ανά κλάδους παραγωγής

	Κλάδοι παραγωγής	≥87dB(A)	85-87dB(A)	80-85dB(A)	<80dB(A)
1	Ορυχεία-Τεχνικά Έργα-Λατομεία	62	15	10	18
2	Τσιμεντοβιομηχανίες	18	0	4	4
3	Βιομηχανίες Μετάλλου	82	11	34	34
4	Τρόφιμα-Ποτά	14	4	7	6
5	Χημικές Βιομηχανίες	52	11	34	10
6	Ενέργεια	0	0	2	3
7	Ξύλο	4	2	1	0
8	Μεταφορές	28	5	16	9
9	Γ.Ε.ΕΘ.Α.	8	3	3	6
10	Υπηρεσίες	24	12	23	37
	Σύνολα	292	63	134	127

ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΓΕΝΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΓΙΑ ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ

*Το ερωτηματολόγιο είναι **ανώνυμο**.
Οι απαντήσεις είναι **προαιρετικές**.*

Μπορείτε να μην απαντήσετε σε όποιες ερωτήσεις δεν θεωρείτε σκόπιμο ή δεν θέλετε να απαντήσετε. Οι απαντήσεις σας θα βοηθήσουν στον εντοπισμό των παραγόντων που επηρεάζουν την υγεία και ασφάλεια στον εργασιακό χώρο με στόχο τη λήψη μέτρων για τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας.

Έκδοση: Σκανδιναβικό Υπουργικό Συμβούλιο* (Nordic Council of Ministers)

Για να απαντήσετε στο Ερωτηματολόγιο

Στις ακόλουθες σελίδες θα βρείτε ερωτήσεις και προτάσεις που περιγράφουν τη δουλειά σας και την επιχείρηση στην οποία εργάζεσθε. Στόχος αυτού του ερωτηματολογίου είναι η συγκέντρωση των απαιτούμενων πληροφοριών για την ανάπτυξη της εργασίας σας και του εργασιακού περιβάλλοντος.

Μη βιαστείτε να απαντήσετε. Βάλτε σε κύκλο την εναλλακτική πρόταση που αντιπροσωπεύει καλύτερα τη γνώμη σας.

Για παράδειγμα:

	Πολύ σπάνια ή ποτέ	Μάλλον σπάνια	Μερικές φορές	Μάλλον συχνά	Πολύ συχνά ή πάντα
1. Πρέπει να βιαστείτε για να τελειώσετε την εργασία σας;	1	2	3	4	5

ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ					
1.	Έτος γέννησης	_____	5.	Έχετε σύμβαση εργασίας Αορίστου χρόνου στην παρούσα επιχείρηση	1 2
2.	Φύλο			Ορισμένου χρόνου	
	Άνδρας	1			
	Γυναίκα	2			
3.	Τίτλος επαγγέλματος	_____	6.	Είστε εργαζόμενος με σύμβαση;	
				Ναι	1
				Όχι	2
4.	Σε ποιο τμήμα / μονάδα εργάζεσθε;	_____	7.	Έχετε θέση επόπτη;	
				Ναι	1
				Όχι	2

* Το ερωτηματολόγιο έχει μεταφραστεί από το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. έχοντας την άδεια των συγγραφέων και δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο παροχής αμειβομένων υπηρεσιών.

	Πολύ σπάνια ή ποτέ	Μάλλον σπάνια	Μερικές φορές	Μάλλον συχνά	Πολύ συχνά ή πάντα
1. Υπάρχουν διακυμάνσεις στο ωράριο εργασίας σας τέτοιες ώστε να συσσωρεύεται δουλειά;	1	2	3	4	5
2. Έχετε πάρα πολλά να κάνετε;	1	2	3	4	5
3. Είναι τα εργασιακά σας καθήκοντα πολύ δύσκολα για σας;	1	2	3	4	5
4. Εκτελείτε καθήκοντα για τα οποία χρειάζεστε περισσότερη εκπαίδευση;	1	2	3	4	5
5. Αξιοποιούνται οι δεξιότητες και οι γνώσεις σας στην εργασία σας;	1	2	3	4	5
6. Αποτελεί η εργασία σας πρόκληση κατά ένα θετικό τρόπο;	1	2	3	4	5
7. Είναι ξεκάθαρα διατυπωμένος ο σκοπός και οι στόχοι της εργασίας σας;	1	2	3	4	5
8. Γνωρίζετε επακριβώς τι προσδοκίες έχουν από εσάς στην εργασία σας;	1	2	3	4	5
9. Γίνεστε αποδέκτης ασύμβατων απαιτήσεων από δύο ή περισσότερους ανθρώπους;	1	2	3	4	5
10. Μπορείτε να επηρεάσετε τον όγκο της εργασίας που σας ανατίθεται;	1	2	3	4	5
11. Έχετε τη δυνατότητα να καθορίσετε εσείς τον ρυθμό που εργάζεσθε;	1	2	3	4	5
12. Έχετε τη δυνατότητα να αποφασίσετε οι ίδιοι πότε θα κάνετε το διάλειμμά σας;	1	2	3	4	5
13. Έχετε τη δυνατότητα να επηρεάσετε αποφάσεις σημαντικές για την εργασία σας;	1	2	3	4	5
14. Γνωρίζετε εκ των προτέρων τι είδους καθήκοντα σας περιμένουν τον επόμενο μήνα;	1	2	3	4	5
15. Υπάρχουν φήμες που αφορούν αλλαγές στον εργασιακό σας χώρο;	1	2	3	4	5
16. Είσθε ικανοποιημένος με την ικανότητά σας να λύνετε προβλήματα στην εργασία σας;	1	2	3	4	5
17. Εάν χρειαστεί, μπορείτε να έχετε υποστήριξη και βοήθεια στην εργασία σας από συναδέλφους;	1	2	3	4	5

ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΑ ΑΠΟ ΕΦΕΤ

Το ΚΕΚ ΕΛΙΝΥΑΕ διοργανώνει προγράμματα κατάρτισης στην Υγιεινή Τροφίμων ως ακολούθως:

ΤΙΤΛΟΣ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	ΘΕΜΑΤΟΛΟΓΙΟ	ΔΙΑΡΚΕΙΑ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ
Πρόγραμμα Κατάρτισης στην Υγιεινή Τροφίμων Επίπεδο Ι	Κατ' εφαρμογή της ΥΑ 14708/10-08-2007 επιβάλλεται στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε όλα τα στάδια της τροφικής αλυσίδας (παραγωγή, εμπορία, διανομή) να εκπαιδεύουν τους εργαζόμενους τους σε θέματα υγιεινής τροφίμων. Σκοπός του προγράμματος είναι η ενημέρωση του εκπαιδευμένου σε στοιχειώδη θέματα Υγιεινής τροφίμων με τελικό αποτέλεσμα την ορθή διαχείριση ή/και παρασκευή τους και τη διατήρηση υψηλού επιπέδου ασφάλειάς τους	- Εισαγωγή στην ασφάλεια τροφίμων - Μικροοργανισμοί και χαρακτηριστικά αυτών - Τροφοδότητριές και η παρεμπόδιση τους - Ατομική υγιεινή και συμπεριφορά του χειριστή τροφίμων - Το Εργασιακό Περιβάλλον - Πρακτικές καθαρισμού - Κοινά μιάσματα και έλεγχος αυτών - Νομοθεσία υγιεινής τροφίμων	10 ώρες Υλοποιείται σε δύο 5ωρες διαλέξεις	Εργαζόμενοι σε επιχειρήσεις που παράγουν, επεξεργάζονται, αποθηκεύουν, μεταφέρουν, διακινούν τρόφιμα ή ασχολούνται με το λιανικό εμπόριο, τη διάθεση τροφίμων, τη μαζική εστίαση και ζαχαροπλαστική ή είναι εργαστήρια παραγωγής ή μεταποίησης τροφίμων.

Υπεύθυνος Οργανισμός για την παρακολούθηση της εξέλιξης του έργου είναι ο Ενιαίος Φορέας Ελέγχου Τροφίμων (ΕΦΕΤ), ο οποίος με εγκύκλιο καθορίζει τους όρους υλοποίησης της κατάρτισης (www.efet.gr)

ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ - ΘΕΜΑΤΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ

Με την επιτυχή περάτωση κάθε εκπαιδευτικού προγράμματος θα εκδίδονται από το ΕΛΙΝΥΑΕ **προσωρινές Βεβαιώσεις Παρακολούθησης Εκπαιδευτικού Προγράμματος 1**, οι οποίες δεν θα αντικαθιστούν ούτε υποκαθιστούν την επίσημη Βεβαίωση την οποία και θα εκδίδει ο ΕΦΕΤ και θα αποστέλλει απευθείας στους δικαιούχους μετά από επιτυχή περάτωση προβλεπόμενης δοκιμασίας (εξετάσεις).

Οι εξετάσεις, σύμφωνα με την 14708/10-08-2007/ΦΕΚ 1616/Β/17-08-2007, θα γίνονται σε χρόνο και σημεία που θα καθορίζονται από τον ΕΦΕΤ.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ

Όπως ορίζεται στην υπ' αριθμ. ΥΑ 14708/2007 Μνητώ ΕΚΠαιδευτών ΕΦΕΤ), οι Εκπαιδευτές που θα διδάξουν στα παρόντα προγράμματα θα αντληθούν από τα Μνητώ Εκπαιδευτών του ΕΦΕΤ

*** Κόστος συμμετοχής στο πρόγραμμα 80* Ευρώ/εκπαιδευόμενο***

Οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να δηλώσουν συμμετοχή στα προγράμματα συμπληρώνοντας και αποστέλλοντας με φάξ στα κατά τόπους παραρτήματα του ΕΛΙΝΥΑΕ την **Αίτηση Συμμετοχής** (διαθέσιμη και στην ιστοσελίδα www.elinyae.gr)

Για επιπλέον πληροφορίες απευθυνθείτε:

Κεντρική Δομή: Λιοσίων 143 & Θερμισμού 6, Τηλ 2108200100-111-139-212, Fax 2108200222

Παράρτημα Θεσσαλονίκης: 26ης Οκτωβρίου 90, Τηλ 2310501050, Fax 2310501055

Παράρτημα Ιωαννίνων: Καπλάνη 7, Τηλ 2651083290, Fax 2651083294

Παράρτημα Τρίπολης: Πλατεία Κολλοκοτών 8, Τηλ 2710221100, Fax 2710221122

Παράρτημα Βόλου: Αθαμάνας 33, Τηλ 2421091670, Fax 2421091671

Παράρτημα Ηρακλείου: Ανδρέα Παπανδρέου 61, Τηλ 2810215220 Fax 2810215221

*ηροκειμένον για υλοποίηση σε Δομές του ΕΛΙΝΥΑΕ

Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΤΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΥΑ 14708/10-08-2007/ΦΕΚ 1616/Β/17-08-2007

1. ΠΟΙΟΥΣ ΑΦΟΡΑ

Το προσωπικό των επιχειρήσεων που παράγουν, επεξεργάζονται, αποθηκεύουν, μεταφέρουν, διακινούν τρόφιμα ή ασχολούνται με το λιανικό εμπόριο, τη διάθεση τροφίμων, τη μαζική εστίαση και ζαχαροπλαστική ή είναι εργαστήρια παραγωγής ή μεταποίησης τροφίμων.

Οι επιχειρήσεις αυτές έχουν υποχρέωση να κατάρτιζουν όλο το προσωπικό τους που ασχολείται με χειρισμό τροφίμων, βάσει της διαδικασίας που περιγράφεται στην Υπουργική Απόφαση 14708/17-08-07.

2. ΠΟΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ

Οι επιχειρήσεις τροφίμων που υποχρεούνται σε πλήρη ανάπτυξη συστήματος HACCP μπορούν ή να εφαρμόσουν τα προγράμματα του ΕΦΕΤ ή να αναπτύξουν προγράμματα σύμφωνα με το σύστημα που εφαρμόζουν.

3. ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Υπεύθυνος για την εκπαίδευση του προσωπικού είναι ο υπεύθυνος της επιχείρησης.

4. ΠΟΙΟΙ ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ

Από την παραπάνω εκπαίδευση μπορεί να εξαιρεθεί μόνο το προσωπικό το οποίο διαθέτει έγκυρο τίτλο σπουδών ή πιστοποιητικό ή αποδεικτικό παρακολούθησης προγράμματος εκπαίδευσης ή κατάρτισης, από το οποίο να προκύπτει σαφώς ότι ο εργαζόμενος είναι επαρκώς καταρτισμένος σε θέματα υγιεινής και ασφάλειας ή άλλου καταλλήλου κατά περίπτωση τομέα των τροφίμων.

5. ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΣΤΟΧΟΣ

Τα προγράμματα αυτά αποσκοπούν στη διασφάλιση της ποιότητας, την παραγωγή ασφαλών προϊόντων και την προστασία του καταναλωτή σύμφωνα με τον Κανονισμό 852/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 για την υγιεινή των τροφίμων.

6. ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΦΕΤ

Ο ΕΦΕΤ καθορίζει το ελάχιστο περιεχόμενο των προγραμμάτων, εγκρίνει και ελέγχει την υλοποίησή τους, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα, διενεργεί τη διαδικασία αξιολόγησης και εκδίδει τα σχετικά πιστοποιητικά.

7. ΤΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΡΟΒΛΕΠΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΠΟΙΟΣ ΤΑ ΚΑΤΑΡΤΙΖΕΙ

Τα προγράμματα εκπαίδευσης διακρίνονται σε τρία επίπεδα.

7.1 Προγράμματα επιπέδου 1

Αφορούν κατάρτιση απλών χειριστών σε γενικά θέματα υγιεινής και ασφάλειας τροφίμων.

Ελάχιστη διάρκεια: 10 ώρες. Ελάχιστο περιεχόμενο του προγράμματος: όπως περιγράφεται στο συνημμένο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΣΤΗΝ ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ - ΕΠΙΠΕΔΟ 1. Για την διεξαγωγή του προγράμματος μπορεί να γίνει από τους εκπαιδευτές χρήση του υφισταμένου εκπαιδευτικού υλικού, με κατάλληλη προσαρμογή, μέχρι σύνταξης νέου.

7.2 Προγράμματα επιπέδου 2

Αφορούν κατάρτιση χειριστών τροφίμων ή εργοδηγών ή προϊσταμένων ή διευθυντών επιχειρήσεων κ.λπ. (Άρθρο 5 παρ.4 εδ. β της ΥΑ).

Ελάχιστη διάρκεια: 20 ώρες. Ελάχιστο περιεχόμενο του προγράμματος: όπως περιγράφεται στο συνημμένο * ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ - ΕΠΙΠΕΔΟ 2. Για την διεξαγωγή του προγράμματος μπορεί να γίνει από τους εκπαιδευτές χρήση του υφισταμένου εκπαιδευτικού υλικού, με κατάλληλη προσαρμογή, μέχρι σύνταξης νέου.

7.3 Προγράμματα επιπέδου 3

Αφορούν κατάρτιση υπευθύνων ομάδων και τομέων κ.λπ. (Άρθρο 5 παρ.4 εδ. γ της ΥΑ).

Δεν επιτρέπονται αλλαγές στο ελάχιστο θεματολόγιο του προγράμματος. Επιτρέπονται μόνο προσθήκες και αύξηση των ωρών επιμόρφωσης.

8. ΑΠΟ ΠΟΙΟΥΣ ΥΛΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Δυνατότητα εκτέλεσης προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης για το προσωπικό των επιχειρήσεων τροφίμων έχουν:

*Θα κυκλοφορήσει σύντομα.

- i. οι ίδιες οι επιχειρήσεις για το προσωπικό τους
- ii. οι επαγγελματικοί φορείς, επιμελητήρια, κλαδικά σωματεία
- iii. εκπαιδευτικά ιδρύματα, εκπαιδευτικοί και άλλοι Δημόσιοι Οργανισμοί και διαπιστευμένα κέντρα κατάρτισης.

9. ΟΡΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

A. ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΖΟΜΕΝΩΝ

Ο αριθμός καταρτιζομένων κάθε προγράμματος κατάρτισης πρέπει να είναι τουλάχιστον 10 και δεν πρέπει να υπερβαίνει τα 30 άτομα.

Τροποποίηση του πίνακα υποψηφίων και μέχρι 10 τον αριθμό θα επιτρέπεται μέχρι 25 ημέρες μετά την υποβολή της αρχικής αίτησης και οπωσδήποτε πριν την τελική έγκριση του προγράμματος συνοδευόμενη με όλα τα απαραίτητα παραστατικά.

Ο αριθμός των εκπαιδευομένων δεν μπορεί να υπερβεί τον αριθμό εκπαιδευομένων της αρχικής αίτησης του προγράμματος.

Οι παραπάνω αλλαγές γνωστοποιούνται με μία και μοναδική αίτηση.

B. ΩΡΕΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΑΝΑ ΗΜΕΡΑ

Ο αριθμός ωρών κατάρτισης ανά ημέρα δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 8. Αν το πρόγραμμα διαρκεί περισσότερο από μία ημέρα ο αριθμός ωρών ανά ημέρα δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος των 5 και μικρότερος των 3.

Γ. ΩΡΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ

Ένας εκπαιδευτής δεν μπορεί να υπερβεί τον αριθμό των 5 ωρών ανά ημέρα (μαζί με τις ώρες αναπλήρωσης) ή των 3 ωρών στην ίδια ομάδα εκπαιδευομένων (χωρίς τις ώρες αναπλήρωσης). Ο περιορισμός αυτός δεν ισχύει για την περίπτωση των νησιών.

Αναπλήρωση του εκπαιδευτή μπορεί να γίνει εφόσον αυτό γνωστοποιηθεί έγκαιρα με συνημμένη υπεύθυνη δήλωση αποδοχής από μέλους του αναπληρωτή.

Για κάθε ενότητα του περιεχομένου ενός προγράμματος θα ορίζεται ένας εκπαιδευτής με ένα μόνο αναπληρωτή του.

Δ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΕΣ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ

Εκπαιδευτές δημόσιοι υπάλληλοι θα πρέπει να έχουν εξασφαλίσει την προβλεπόμενη άδεια άσκησης ιδιωτικού έργου με αμοιβή, η οποία θα συνυποβάλλεται.

Δ. Έλεγχος Εκτέλεσης των Προγραμμάτων. Κυρώσεις

1. Ο έλεγχος της καλής εκτέλεσης των προγραμμάτων θα διενεργείται από υπαλλήλους του ΕΦΕΤ με έκτακτους και αιφνιδιαστικούς ελέγχους με μέριμνα τριμελούς επιτροπής.

2. Εάν από τους ελέγχους που θα διενεργούν διαπιστώνονται σοβαρές παραβάσεις στην εκτέλεση των προγραμμάτων τότε οι φορείς εκτέλεσης των προγραμμάτων αυτών θα αποκλείονται από τη συμμετοχή τους σε νέα προγράμματα, με απόφαση του Δ.Σ. μετά από σχετική εισήγηση της τριμελούς επιτροπής. Οι τυχόν διαπιστούμενες παραβάσεις θα αναγράφονται στο παρουσιολόγιο.

10. ΠΟΙΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΚΟΛΟΥΘΕΙΤΑΙ

Επιλογή Φορέα Υλοποίησης:

α. Η επιχείρηση η οποία προγραμματίζει να εκπαιδεύσει το προσωπικό της ή ο εργαζόμενος σε επιχείρηση τροφίμων ο οποίος ενδιαφέρεται να αποκτήσει βεβαίωση εκπαίδευσης για κάποιο από τα προγράμματα εκπαίδευσης ή κατάρτισης επιλέγει τον Εκπαιδευτικό Φορέα με τον οποίο επιθυμεί να συνεργαστεί, αφού λάβει διαβεβαίωση από αυτόν ότι κατά την εκπαίδευση θα χρησιμοποιηθούν Εκπαιδευτές από το Μητρώο Εκπαιδευτών του ΕΦΕΤ.

β. Οι επιχειρήσεις που διαθέτουν τους κατάλληλους χώρους και εποπτικά μέσα μπορούν να διεξάγουν οι ίδιες την εκπαίδευση, αρκεί να τηρούν όλες τις αναφερόμενες στην παρούσα διαδικασία προδιαγραφές και να χρησιμοποιούν Εκπαιδευτές από το Μητρώο Εκπαιδευτών του ΕΦΕΤ.

Υποβολή αιτήσεων για έγκριση προγραμμάτων από τους φορείς υλοποίησης

Οι αιτήσεις για έγκριση των προγραμμάτων πρέπει να υποβάλλονται έγκαιρα (40 τουλάχιστον ημέρες) πριν την έναρξη του προγράμματος για να υπάρχει το χρονικό περιθώριο γνωμοδότησης από τον ΕΦΕΤ.

Οι υποβαλλόμενες αιτήσεις θα αφορούν χρονικό ορίζοντα 3 μηνών (90 ημερολογιακών ημερών) από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης.

Τρόπος υποβολής αιτήσεων

Οι αιτήσεις για έγκριση των προγραμμάτων υποβάλλονται από τον ενδιαφερόμενο φορέα υλοποίησης, μέσα σε φάκελο που περιέχει όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, προς τη Διεύθυνση Εκπαίδευσης Ενημέρωσης και Πληροφορικής του ΕΦΕΤ.

Κάθε αίτηση θα αφορά ένα συγκεκριμένο πρόγραμμα και θα λαμβάνει ξεχωριστό αριθμό που θα χαρακτηρίζει μοναδικά το πρόγραμμα.

Το έντυπο της αίτησης είναι συνημμένο στην παρούσα.

Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά που θα αποσταλούν στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης Ενημέρωσης και Πληροφορικής του ΕΦΕΤ είναι τα παρακάτω :

- Το συμπληρωμένο και υπογεγραμμένο έντυπο της αίτησης.
- Αντίγραφο της αίτησης της κάθε επιχείρησης που απευθύνεται προς τον εκπαιδευτικό φορέα και ενδιαφέρεται να εκπαιδεύσει το προσωπικό της, στην οποία αίτηση, μεταξύ των άλλων θα περιγράφεται αναλυτικά η δραστηριότητα της επιχείρησης.
- Αναλυτικό πρόγραμμα κατάρτισης προσωπικού σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 5.
- Αναλυτική περιγραφή των χώρων εκτέλεσης του προγράμματος σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 13.
- Υπεύθυνη δήλωση του υπευθύνου του εκπαιδευτικού φορέα ότι τα αναγραφόμενα στην αναλυτική περιγραφή των χώρων εκτέλεσης του προγράμματος είναι αληθή.
- Στην περίπτωση που ο χώρος επιμόρφωσης είναι αίθουσα ξενοδοχείου, επιμελητηρίου ή άλλων ν.π.δ., συνεδριακού κέντρου ή σχολική αίθουσα θα υποβάλλεται επιπλέον:
 - ✓ Υπεύθυνη δήλωση του φορέα υλοποίησης με την οποία θα βεβαιώνεται ότι ο χώρος διαθέτει τον εξοπλισμό και τις δυνατότητες της παραγράφου 13.
 - ✓ Το σχετικό αποδεικτικό παραχώρησης χρήσης της αίθουσας με αναγραφή του εμβადού της από τον κάτοχο της αίθουσας.
 - ✓ Στην περίπτωση που προτείνεται αίθουσα εκτός αιθουσών ΚΕΚ και των αιθουσών ξενοδοχείων, επιμελητηρίων ή άλλων ν.π.δ., συνεδριακών κέντρων ή σχολικών αιθουσών θα υποβάλλεται:
 - ✓ Βεβαίωση της αρμόδιας υπηρεσίας του ΣΕΠΕ ότι η αίθουσα πληροί τις προδιαγραφές της παραγράφου 13 και στην οποία αναγράφεται η επιφάνεια της αίθουσας σε τετραγωνικά μέτρα.
 - ✓ Το σχετικό αποδεικτικό παραχώρησης χρήσης της αίθουσας από τον κάτοχο της αίθουσας.
 - ✓ Υπεύθυνη δήλωση του φορέα υλοποίησης με την οποία θα βεβαιώνεται ότι ο χώρος διαθέτει τον εξοπλισμό της παραγράφου 13.
 - ✓ Στην περίπτωση που ο εκπαιδευτής είναι δημόσιος υπάλληλος, ακριβές αντίγραφο της προβλεπόμενης άδειας άσκησης ιδιωτικού έργου με αμοιβή.
 - ✓ Υπεύθυνη δήλωση του υπευθύνου του προγράμματος ότι το πρόγραμμα θα υλοποιηθεί σύμφωνα με τα αναγραφόμενα στην αίτηση έγκρισης και στα συνημμένα αυτής έγγραφα, καθώς και στη σχετική απόφαση έγκρισης που θα εκδώσει ο ΕΦΕΤ.

Οι τακτικοί εκπαιδευτές υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση με την οποία δηλώνουν:

- Τη σχέση εργασίας τους και συγκεκριμένα εάν είναι ή δεν είναι δημόσιοι υπάλληλοι.
- Ότι δεν ασχολούνται ως εκπαιδευτές στα προγράμματα αυτά συνολικά πέραν των 5 ωρών ημερησίως και στην ίδια ομάδα εκπαιδευομένων πέραν των 3 ωρών ημερησίως.
- Ότι για τις συγκεκριμένες ώρες εκτέλεσης του συγκεκριμένου προγράμματος του φορέα δεν έχουν δηλώσει συμμετοχή σε άλλο πρόγραμμα.

Οι αναπληρωματικοί εκπαιδευτές υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση με την οποία δηλώνουν ότι αποδέχονται τη συμμετοχή τους ως εκπαιδευτές στα προγράμματα για τις συγκεκριμένες ώρες εκτέλεσης του συγκεκριμένου προγράμματος του φορέα και με τους ίδιους όρους των τακτικών εκπαιδευτών.

Έγκριση προγράμματος

Την πληρότητα του φακέλου της αίτησης ελέγχει η Δ/ση Εκπαίδευσης του ΕΦΕΤ, η οποία αξιολογεί τα συνημμένα δικαιολογητικά και εισηγείται στο ΔΣ του ΕΦΕΤ για την έγκριση ή απόρριψη της αίτησης, εντός 15 ημερών από την ημερομηνία πρωτοκόλλησης.

Η απόφαση της έγκρισης με όλα τα στοιχεία που απαιτούνται γνωστοποιείται στο φορέα υλοποίησης έγκαιρα, και οπωσδήποτε πριν από την έναρξη εκτέλεσης του προγράμματος.

Ανακοίνωση της ολοκλήρωσης του προγράμματος

Μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος και εντός 10 ημερολογιακών ημερών θα αποστέλλονται στη Διεύθυνση Εκπαίδευσης Ενημέρωσης και Πληροφορικής του ΕΦΕΤ, σε γραπτή μορφή τα πρωτότυπα παρουσιολόγια και σε γραπτή και ηλεκτρονική μορφή ο κατάλογος των τελικώς καταρτισθέντων καθώς και αποδεικτικό κατάθεσης σε τραπεζικό λογαριασμό του ΕΦΕΤ χρηματικού ποσού, το οποίο έχει καθορισθεί, με απόφαση του Δ.Σ. του ΕΦΕΤ, σε **σαράντα ευρώ (40 €) ανά καταρτισθέντα** και στα **τριάντα ευρώ (30 €) ανά καταρτισθέντα** εφόσον η εκπαίδευση πραγματοποιείται σε νησιά εκτός Κρήτης, από 01 Φεβρουαρίου 2011.

Η κατάθεση γίνεται στον λογαριασμό GR.3001.0002.4000.0000.0002.6956-3 που τηρεί ο ΕΦΕΤ στην Τράπεζα της Ελλάδος.

Σε περίπτωση κατάθεσης μέσω των πρακτορείων της Τράπεζας της Ελλάδος, ο καταθέτης επιβαρύνεται με προμήθεια 1/1000 επί του ποσού της κατάθεσης (30 Λεπτά του Ευρώ).

Σας γνωρίζουμε ότι η Τράπεζα της Ελλάδος έχει πρακτορεία και σε ορισμένες ΔΟΥ.

γ. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Στο τέλος του προγράμματος οι εκπαιδευόμενοι υπόκεινται σε εξετάσεις προκειμένου να αξιολογηθούν. Οι εξετάσεις θα γίνονται σε σημεία και χρόνο που καθορίζονται από τον ΕΦΕΤ και τα οποία γνωστοποιούνται στο φορέα υλοποίησης εντός 10 ημερών από την ανακοίνωση ολοκλήρωσης του προγράμματος μέσω του ιστοτόπου του ΕΦΕΤ. Η αξιολόγηση και η κατάρτιση του τελικού πίνακα των επιτυχόντων γίνεται με μέριμνα των τριμελών επιτροπών που ορίζονται από το Δ.Σ. του ΕΦΕΤ σύμφωνα με το άρθρο 11 του ν. 3438/2006.

11. ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ

Η επιχείρηση ή το επιμελητήριο, ή το κλαδικό σωματείο ή ο εκπαιδευτικός φορέας που έχει αναλάβει την υποχρέωση να οργανώσει το Υποχρεωτικό Πρόγραμμα Κατάρτισης Προσωπικού Επιχειρήσεων Τροφίμων, υποχρεούται να επιλέγει Εκπαιδευτές από τα Μητρώα Εκπαιδευτών του ΕΦΕΤ ή το Γενικό Μητρώο Εκπαιδευτών Επιχειρήσεων Τροφίμων έως ότου καταργηθεί, όπως ορίζεται στην υπ' αριθμ. ΥΑ 14707/2007 (Μητρώο Εκπαιδευτών ΕΦΕΤ)

12. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ

Ο Εκπαιδευτικός Φορέας που αναλαμβάνει τη διεξαγωγή της επίσημης εκπαίδευσης του ΕΦΕΤ έχει την υποχρέωση :

- Να χρησιμοποιεί εκπαιδευτές από το Μητρώο Εκπαιδευτών του ΕΦΕΤ.
- Να ενημερώνει τον ΕΦΕΤ για τη διεξαγωγή εκπαίδευσης ώστε να ενημερωθεί έγκαιρα η τριμελής επιτροπή αξιολόγησης.

• Να χρησιμοποιεί τα για το σκοπό αυτό συνταχθέντα από τον ΕΦΕΤ έντυπα.

• Η ενημέρωση είναι υποχρεωτική.

• Να διαθέτει τον κατάλληλο χώρο εκπαίδευσης, ο οποίος πρέπει να πληροί τους όρους της επομένης παραγράφου.

Ο φορέας υλοποίησης ευθύνεται για τον έλεγχο των στοιχείων των παρειασχομένων στην αίθουσα εκπαίδευσης με εκείνα που δηλώθηκαν στην αίτηση.

ΠΩΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΟΥΝ ΟΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥΣ

Οι εκπαιδευτικοί φορείς που επιθυμούν να επικοινωνήσουν με επιχειρήσεις τροφίμων ή εργαζόμενους με θέμα την παροχή εκπαίδευσης σύμφωνα με την ΥΑ μπορούν να απευθυνθούν μόνον με την αποστολή του παρόντος ενημερωτικού υλικού στο οποίο συμπληρώνουν στην αντίστοιχη θέση τα στοιχεία τους.

Απαγορεύεται αυστηρά επί ποινή αποκλεισμού από την δυνατότητα εκτέλεσης προγραμμάτων εκπαίδευσης, η πάσης φύσεως προφορική ενημέρωση η οποία ενδέχεται να δημιουργήσει εσφαλμένη εντύπωση για την ιδιότητα του καλούντος, τον ρόλο του ΕΦΕΤ, το σκοπό των προγραμμάτων τις επιπτώσεις στις επιχειρήσεις ή στους εργαζόμενους από τη μη συμμόρφωση με τα οριζόμενα από την ΥΑ κλπ ή να αποτελέσει ή να ερμηνευθεί ως άσκηση πίεσης, σε συνδυασμό και με όσα αναφέρονται στο Άρθρο 11 παρ.3 της ΥΑ.

13. ΧΩΡΟΙ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

(Άρθρο 4 της ΥΑ 14708/10-08-2007/ΦΕΚ 1616/Β/17-08-2007)

1. Τα προγράμματα κατάρτισης προσωπικού επιχειρήσεων τροφίμων μπορούν να εκτελούνται:

α. Σε πιστοποιημένες από το ΕΚΕΠΙΣ δομές.

β. Σε αίθουσες συγκεντρώσεων ξενοδοχείων, συνεδριακών κέντρων, επιμελητηρίων ή άλλων ΝΠΔΔ ή σε σχολικές αίθουσες που διαθέτουν τον εξοπλισμό της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου.

γ. Σε κάθε άλλο χώρο εφόσον πρώτα εξασφαλιστεί ότι πληροί τις προδιαγραφές της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου με επί τόπου αυτοψία των τεχνικών επιθεωρητών εργασίας κατόπιν σχετικής αίτησης του ενδιαφερόμενου φορέα προς την τοπική υπηρεσία τεχνικής και υγειονομικής επιθεώρησης εργασίας.

Μικρές αποκλίσεις από τις προδιαγραφές της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου μπορούν να γίνονται δεκτές μόνο μετά από γνώμη του ΣΥΑΕ.

2. α. Ο μέγιστος αριθμός εκπαιδευόμενων και εφ' όσον η χωρητικότητα της αίθουσας επαρκεί δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος του 30.

β. Η ελάχιστη επιφάνεια χώρου κάθε αίθουσας διδασκαλίας πρέπει να είναι 1,5 τ.μ. ανά καταρτιζόμενο.

γ. Για κάθε εκπαιδευόμενο θα εξασφαλίζεται ο κατάλληλος εξοπλισμός (καρέκλα-τραπέζι).

3. Ελάχιστες προδιαγραφές χώρων κατάρτισης ή εκπαίδευσης.

α. Αίθουσες διδασκαλίας

Οι αίθουσες διδασκαλίας πρέπει να πληρούν τις ακόλουθες προδιαγραφές:

- Το καθαρό εμβαδόν δαπέδου κάθε αίθουσας διδασκαλίας πρέπει να είναι τουλάχιστον 22 τ.μ.
- Η ελάχιστη επιφάνεια χώρου κάθε αίθουσας διδασκαλίας πρέπει να είναι 1,5 τ.μ. ανά καταρτιζόμενο ή 3 τ.μ. ανά άτομο, για την περίπτωση που ο καταρτιζόμενος είναι άτομο με αναπηρία
- Οι αίθουσες πρέπει να έχουν επαρκή άμεσο φυσικό φωτισμό και επαρκή αερισμό μέσω εύχρηστων φεγγιτών ή ηλεκτρικών εξαεριστήρων ή κεντρικού συστήματος αερισμού (ανανέωσης του αέρα).
- Πρέπει επίσης να διαθέτουν κατάλληλο και ομοιόμορφο τεχνητό φωτισμό.

- Οι πόρτες των αιθουσών πρέπει να έχουν καθαρό ελεύθερο άνοιγμα τουλάχιστον 0.90 μ. και ύψος τουλάχιστον 2.20 μ. Οι πόρτες των αιθουσών διδασκαλίας, για λόγους ασφαλείας, πρέπει να ανοίγουν από μέσα προς τα έξω.
- Δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται για αίθουσες διδασκαλίας υπόγειοι χώροι.
- Το ελάχιστο ελεύθερο ύψος των αιθουσών δεν μπορεί να υπολείπεται των 2.40 μ. και 2.20 μ. για οικοδομές που έχουν διαμορφωθεί πριν από τις 30-9-55. Για τους εργαστηριακούς χώρους οι διαστάσεις μπορούν να οριστούν μεγαλύτερες.

β. Χώροι διαλειτουργιών - Κοινόχρηστοι χώροι

Κοντά στις αίθουσες διδασκαλίας πρέπει να υπάρχουν κατάλληλοι και επαρκείς χώροι διαλειτουργιών. Οι χώροι διαλειτουργιών πρέπει να είναι εύκολα και γρήγορα προσβάσιμοι από τις αίθουσες διδασκαλίας. Η ελάχιστη επιφάνεια του χώρου διαλειτουργιών πρέπει να είναι 0.8 τ.μ. ανά καταρτιζόμενο.

Ως χώροι διαλειτουργιών συνυπολογίζονται οι χρησιμοποιούμενοι διάδρομοι εφ' όσον έχουν πλάτος τουλάχιστον 1.30 μ, στεγασμένοι ελεύθεροι χώροι (υπαίθριοι ή ημιυπαίθριοι), οι προθάλαμοι και ασκεπείς χώροι αποκλειστικής χρήσης του φορέα επιμόρφωσης.

Οι διάδρομοι που εξυπηρετούν διδακτικούς χώρους από τη μία πλευρά πρέπει να έχουν πλάτος τουλάχιστον 1.30 μ.

Όλες οι αίθουσες πρέπει να διαθέτουν δικό τους χώρο διαλειτουργιών ανάλογο με τη δυναμικότητά τους. Ως χώροι διαλειτουργιών συνυπολογίζονται:

- α) Οι χρησιμοποιούμενοι διάδρομοι εφόσον έχουν πλάτος τουλάχιστον 1.30 μ.
- β) Στεγασμένοι ελεύθεροι χώροι (υπαίθριοι ή ημιυπαίθριοι)
- γ) Οι προθάλαμοι
- δ) Ασκεπείς χώροι

Κοντά στις αίθουσες διδασκαλίας και στους χώρους διαλειτουργιών πρέπει να υπάρχουν:

- Τουλάχιστον μία (1) τουαλέτα ανδρών και μία (1) τουαλέτα γυναικών, για δυναμικότητα έως και 25 ατόμων. Συνεκτιμάται η ύπαρξη προθαλάμων. Το ελάχιστο συνολικό ύψος των σπηθαίων και των κιγκλιδωμάτων πρέπει να είναι 1.20 μ.
- Φαρμακείο Πρώτων Βοηθειών.
- κατάλληλη σήμανση των αιθουσών διδασκαλίας, των W.C., των χώρων διαλειτουργιών, των εξόδων κινδύνου κλπ. και σχεδιαγράμματα διαφυγής σε εμφανή σημεία.

γ. Εξοπλισμός

Οι αίθουσες διδασκαλίας πρέπει υποχρεωτικά να διαθέτουν κατ' ελάχιστο τον παρακάτω εξοπλισμό:

- Τραπεζία - καθίσματα ανά αίθουσα, αναλόγου αριθμού με τη δυναμικότητα της αίθουσας και ανάλογων προδιαγραφών με αυτά των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.
- Ένα φορητό ηλεκτρονικό υπολογιστή με DVD drive, CD drive ή Combo drive,
- Διαφανοσκόπιο (overhead projector) ή μηχανή προβολής slides ή άλλη ισοδύναμη δυνατότητα
- Οθόνη προβολής
- Πίνακα

δ. Χώροι Πρακτικής Άσκησης

Οι χώροι πρακτικής άσκησης μπορεί να είναι αίθουσες, εργαστήρια, υπηρεσίες ή επιχειρήσεις τροφίμων. Ανάλογα με την περίπτωση και τον αριθμό των καταρτιζομένων, η πρακτική άσκηση γίνεται είτε κατά τμήματα σε μία επιχείρηση είτε σε διαφορετικές επιχειρήσεις με κατάλληλους χώρους.

στ. Εγκατάσταση θέρμανσης

Οι αίθουσες διδασκαλίας και οι χώροι διαλειτουργιών και υγιεινής πρέπει να διαθέτουν εγκατάσταση θέρμανσης.

14. ΕΚΔΟΣΗ ΒΕΒΑΙΩΣΕΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Μετά την περάτωση του εκπαιδευτικού προγράμματος, θα εκδίδονται προσωρινές βεβαιώσεις από τους φορείς εκτέλεσης σύμφωνα με το παρακάτω υπόδειγμα:

ΒΕΒΑΙΩΣΗ

Βεβαιώνεται ότι ο/η (Όνομα - Επώνυμο - Πατρώνυμο - ΑΦΜ ή ΑΔΤ), παρακολούθησε εκπαιδευτικό πρόγραμμα επιπέδου 1, σύμφωνα με την ΥΑ 14708/07, διάρκειας < > ωρών, το οποίο υλοποίησε ο εκπαιδευτικός φορέας <Τίτλος εκπαιδευτικού φορέα> στ.. <τόπος διεξαγωγής> από έως <χρόνος διεξαγωγής>.

Η παρούσα βεβαίωση δεν αντικαθιστά ούτε υποκαθιστά την επίσημη βεβαίωση την οποία εκδίδει ο ΕΦΕΤ σύμφωνα με την ΥΑ 14708/07(άρθρο 9, παρ. 13).

(Τόπος, Ημερομηνία)

Ο υπεύθυνος

(Όνοματεπώνυμο
Υπογραφή
Σφραγίδα)

Οι **επίσημες βεβαιώσεις**, μετά την επιτυχή περάτωση της προβλεπόμενης δοκιμασίας (εξετάσεις), θα **εκδίδονται από τον ΕΦΕΤ** και θα αποστέλλονται απευθείας στους δικαιούχους.

15. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Από τον ιστοτόπο του ΕΦΕΤ(www.efet.gr).

16. ΤΡΟΠΟΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ ΑΠΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στο χώρο αυτό ο κάθε φορέας υλοποίησης παραθέτει τα στοιχεία του και δηλώνει τη διαθεσιμότητά του για εκτέλεση προγραμμάτων εκπαίδευσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στην ΥΑ 14708/10-08-2007/ΦΕΚ 1616/Β/17-08-2007

ΑΙΤΗΣΗ

Επιμόρφωσης Προσωπικού Επιχειρήσεων Επισιτιστικών Επαγγελματιών σε θέματα Υγιεινής και Ασφάλειας Τροφίμων (ΕΦΕΤ)

Η παρούσα αίτηση ενέχει θέση Υπεύθυνης Δήλωσης του άρθρου 8 του Ν 1599/1986 με όλες τις συνέπειες του νόμου, και συνεπώς όλα τα στοιχεία της αίτησης είναι αληθή.

Προς τον ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΦΟΡΕΑ	Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΠΡΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	
ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	
ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	
ΑΦΜ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	
ΝΟΜΑΡΧΙΑ	
ΠΟΛΗ/ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	
ΟΔΟΣ/ΑΡΙΘΜΟΣ	
Τ.Κ.	
ΣΤΑΘΕΡΟ/ΚΙΝΗΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ	
FAX	
E-MAIL	
ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ	
ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΥΠΕΥΘΥΝΟΥ	
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ ΠΟΥ ΘΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΤΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	
ΕΠΩΝΥΜΟ	
ΟΝΟΜΑ	
ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΟΣ	
ΦΥΛΟ	
ΑΦΜ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ/ΔΟΥ	
ΣΤΑΘΕΡΟ/ΚΙΝΗΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ	
ΑΡ.ΔΕΛΤΙΟΥ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ	
ΑΡΧΗ ΕΚΔΟΣΗΣ ή ΑΡ.ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΟΥ	
ΑΦΜ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ ΠΟΥ ΘΑ ΚΑΤΑΡΤΙΣΤΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ	
ΕΠΩΝΥΜΟ	
ΟΝΟΜΑ	
ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΟΣ	
ΦΥΛΟ	
ΑΦΜ ΕΚΠΑΙΔΕΥΟΜΕΝΟΥ/ΔΟΥ	
ΣΤΑΘΕΡΟ/ΚΙΝΗΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ	
ΑΡ.ΔΕΛΤΙΟΥ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ	
ΑΡΧΗ ΕΚΔΟΣΗΣ ή ΑΡ.ΔΙΑΒΑΤΗΡΙΟΥ	
ΑΦΜ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	

Ημερομηνία / Υπογραφή	Σφραγίδα Επιχείρησης

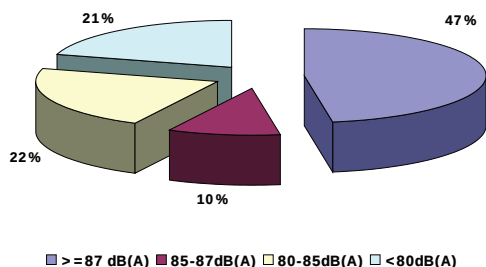
Κεντρική Δομή: Λιοσίων 143 & Θερμίου 6, Τηλ 2108200100, Fax 2108200222
Παράρτημα Θεσσαλονίκης: 26ης Οκτωβρίου 90, Τηλ 2310501050, Fax 2310501055
Παράρτημα Ιωαννίνων: Καπλάνη 7, Τηλ 2651083290, Fax 2651083294
Παράρτημα Τρίπολης: Πλατεία Κολλοκοτρώνη 8, Τηλ 2710221100, Fax 2710221122
Παράρτημα Βόλου: Αθαμάνας 33, Τηλ 2421091670, Fax 2421091671
Παράρτημα Ηρακλείου: Ανδρέα Παπανδρέου 61, Τηλ 2810215220 Fax 2810215221

	Πολύ σπάνια ή ποτέ	Μάλλον σπάνια	Μερικές φορές	Μάλλον συχνά	Πολύ συχνά ή πάντα
18. Εάν χρειαστεί, μπορείτε να έχετε υποστήριξη και βοήθεια στην εργασία σας από τον άμεσα προϊστάμενό σας;	1	2	3	4	5
19. Εκτιμά ο άμεσα προϊστάμενός σας τα επιτεύγματά σας στην εργασία;	1	2	3	4	5
20. Σας ενθαρρύνει ο άμεσα προϊστάμενός σας να συμμετέχετε σε σημαντικές αποφάσεις;	1	2	3	4	5
21. Σας βοηθά ο άμεσα προϊστάμενός σας να αναπτύσσετε τις δεξιότητές σας;	1	2	3	4	5
	Πολύ λίγο ή καθόλου	Μάλλον λίγο	Κάπως	Μάλλον πολύ	Πάρα πολύ
22. Αισθάνεστε ότι μπορείτε να βασιστείτε σε φίλους/οικογένεια για υποστήριξη όταν προκύπτουν προβλήματα στην εργασία;	1	2	3	4	5
<i>Πώς είναι το κλίμα στην ομάδα εργασίας σας;</i>	Πολύ λίγο ή καθόλου	Μάλλον λίγο	Κάπως	Μάλλον πολύ	Πάρα πολύ
23. Ενθαρρυντικό και υποστηρικτικό	1	2	3	4	5
24. Χαλαρό και άνετο	1	2	3	4	5
25. Άκαμπτο και βασισμένο σε κανονισμούς	1	2	3	4	5
26. Σας αρέσει το ότι ανήκετε σ' αυτή την ομάδα;	1	2	3	4	5
	Πολύ σπάνια ή ποτέ	Μάλλον σπάνια	Μερικές φορές	Μάλλον συχνά	Πολύ συχνά ή πάντα
27. Λύνει επιτυχώς τα προβλήματα η ομάδα εργασίας σας;	1	2	3	4	5
28. Ενθαρρύνονται οι εργαζόμενοι στον εργασιακό σας χώρο να σκέπτονται τρόπους βελτίωσης της εργασίας;	1	2	3	4	5
29. Υπάρχει επαρκής επικοινωνία στο τμήμα σας;	1	2	3	4	5
30. Έχετε αντιληφθεί ενοχλητικές αντιπαραθέσεις μεταξύ συναδέλφων;	1	2	3	4	5
31. Ελέγχεται η απόδοσή σας ηλεκτρονικά;	1	2	3	4	5
	ΝΑΙ			ΟΧΙ	
32. Έχετε ενημερωθεί για τον τρόπο ελέγχου;	1			2	
33. Σας συμβουλευτήκαν κατά την εισαγωγή του συστήματος ελέγχου;	1			2	
34. Έλαβαν υπόψη τις παρατηρήσεις σας;	1			2	
35. Είναι οι άμεσα προϊστάμενοί σας εκπαιδευμένοι να κρίνουν την απόδοσή σας βάσει κάποιου προδιαγεγραμμένου τρόπου δίκαια και εχέμυθα;	1			2	

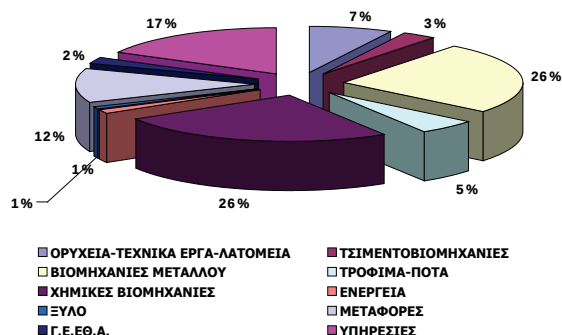
	Πολύ σπάνια ή ποτέ	Μάλλον σπάνια	Μερικές φορές	Μάλλον συχνά	Πολύ συχνά ή πάντα
36. Είναι εφικτή η επίτευξη στόχων;	1	2	3	4	5
	Πολύ λίγο ή καθόλου	Μάλλον λίγο	Κάπως	Μάλλον πολύ	Πάρα πολύ
37. Έχετε παρατηρήσει να μην αντιμετωπίζονται ισότιμα οι άνδρες και οι γυναίκες στον εργασιακό σας χώρο;	1	2	3	4	5
38. Έχετε παρατηρήσει να μην αντιμετωπίζονται ισότιμα οι παλιότεροι και οι νέοι εργαζόμενοι στον εργασιακό σας χώρο;	1	2	3	4	5
39. Ανταμείβεστε (χρήματα, ενθάρρυνση) όταν άνετε μια δουλειά πολύ καλά στην εταιρεία σας;	1	2	3	4	5
40. Σε τι βαθμό ενδιαφέρεται η διοίκηση της εταιρείας σας για την υγεία και την ευεξία των εργαζομένων;	1	2	3	4	5
ΝΑΙ			ΟΧΙ		
41. Υπάρχει συγκεκριμένη πολιτική της εταιρείας όσον αφορά τη βία που σχετίζεται με την εργασία που περιλαμβάνει λεκτική προσβολή;	1		2		
42. Υπάρχουν σαφείς διαδικασίες που θα πρέπει να ακολουθούν οι εργαζόμενοι όταν ένας πελάτης γίνεται υβριστικός/προσβλητικός;	1		2		
	Διαφωνώ απόλυτα	Διαφωνώ έως ένα βαθμό	Αδιάφορο	Συμφωνώ έως ένα βαθμό	Συμφωνώ απόλυτα
43. Μου αρέσει να με απορροφά αντικείμενο της εργασίας μου το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου	1	2	3	4	5
44. Η μεγαλύτερη ικανοποίηση στη ζωή μου προέρχεται από την εργασία μου	1	2	3	4	5
Άγχος χαρακτηρίζεται η κατάσταση κατά την οποία το άτομο αισθάνεται ένταση, ανησυχία, νευρικότητα, αγωνία, ή έχει βραδινές αϋπνίες λόγω της αδιάλειπτης συγκέντρωσης του μυαλού του σε προβλήματα	Καθόλου	Λίγο	Έως ένα βαθμό	Μάλλον αρκετά	Πάρα πολύ
45. Αισθάνεστε αυτού το είδος το άγχος τις τελευταίες ημέρες;	1	2	3	4	5

Πηγή: «Εργαλεία διερεύνησης θεμάτων ασφάλειας και εργονομικών παραγόντων». Συλλογικό, ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., 2008, σελ. 169 - 174, ISBN: 978-960-6818-06-6

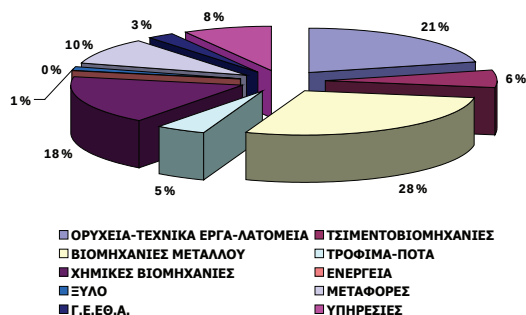
Γράφημα 3.2.1.1. Αντιπαραβολή των Οριακών Τιμών Επαγγελματικής Έκθεσης βάσει του Π.Δ.149/2006 στη συνολική αποτίμηση του θορύβου στις στατικές μετρήσεις σε κλάδους της παραγωγής

Γράφημα 3.2.1.3. 80-85 dB(A) σε κλάδους της παραγωγής στις στατικές μετρήσεις

Γράφημα 3.2.1.2. >=87 dB(A) σε κλάδους της παραγωγής στις στατικές μετρήσεις

3.2.2. Ατομικές δειγματοληψίες

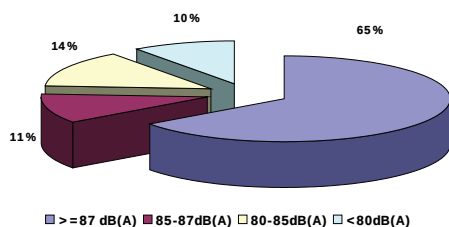
Στον πίνακα 3.2.2.1. και στα γραφήματα 3.2.2.1., 3.2.2.2. και 3.2.2.3. που ακολουθούν, παρατίθενται αναλυτικά, οι προσδιορισμοί του θορύβου ανά κατηγορία παραγωγικού κλάδου και σε συσχέτιση με τις Ορια-

κές Τιμές Επαγγελματικής Έκθεσης (όπως ορίζονται στο Π.Δ. 149/2006) στην περίπτωση των ατομικών δειγματοληψιών.

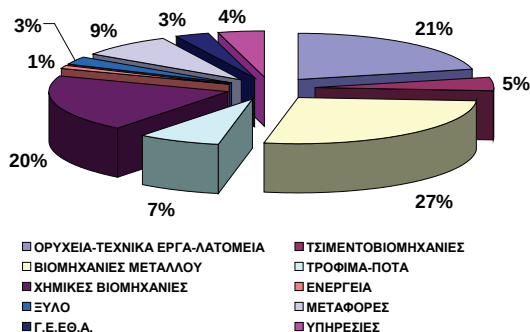
Πίνακας 3.2.2.1. Κατανομή των στατικών μετρήσεων θορύβου ανά κατηγορία παραγωγική κλάδου ανάλογα με τις οριακές τιμές επαγγελματικής έκθεσης (Π.Δ. 149/2006)

	Κλάδοι παραγωγής	>=87 dB(A)	85-87 dB(A)	80-85 dB(A)	<80 dB(A)
1	Ορυχεία-Τεχνικά Έργα-Λατομεία	57	11	7	3
2	Τσιμεντοβιομηχανίες	13	2	1	2
3	Βιομηχανίες Μετάλλου	72	10	16	2
4	Τρόφιμα-Ποτά	20	2	3	1
5	Χημικές Βιομηχανίες	54	6	3	0
6	Ενέργεια	3	0	4	1
7	Ξύλο	7	1	0	0
8	Μεταφορές	23	11	15	25
9	Γ.Ε.ΕΘ.Α.	8	1	1	0
10	Υπηρεσίες	11	2	8	7
	Σύνολα	268	46	58	41

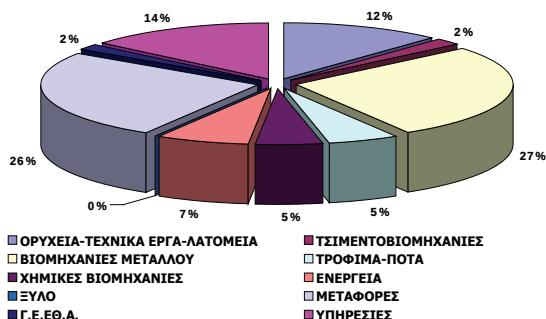
Γράφημα 3.2.2.1. Αντιπαράβολή των Οριακών Τιμών Επαγγελματικής Έκθεσης βάσει του Π.Δ.149/2006 στη συνολική αποτίμηση προσδιορισμού του θορύβου στις ατομικές μετρήσεις σε κλάδους της παραγωγής

Γράφημα 3.2.2.2. >=87 dB(A) σε κλάδους της παραγωγής στις ατομικές μετρήσεις

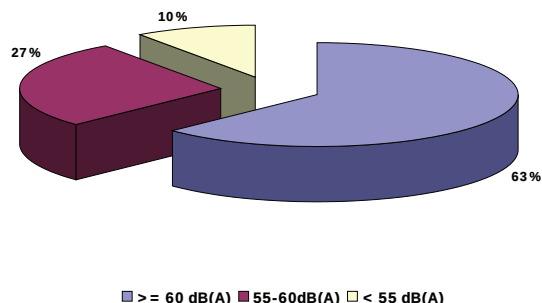

Γράφημα 3.2.2.3. 80-85 dB(A) σε κλάδους της παραγωγής στις ατομικές μετρήσεις

Τέλος, στους εργασιακούς χώρους των γραφείων πραγματοποιήθηκαν 557 προσδιορισμοί του εργασιακού θορύβου, εκ των οποίων το 63% υπερβαίνει τη συνιστώμενη τιμή των 55dB(A) για εργασιακούς χώρους με πνευματική καταπόνηση.

Γράφημα 3.2.2.3. Αντιπαράβολή των επιπέδων του θορύβου σε χώρους γραφείων με τη συνιστώμενη τιμή των 55dB(A) στο σύνολο των προσδιορισμών του θορύβου

Τελικά συμπεράσματα

Αν και το ποσοστό των επιχειρήσεων που ελέγχθηκαν ως προς τον θόρυβο κατά τη δεκαετία 2000-2010 είναι σε κάποιους κλάδους χαμηλό, το ποσοστό των εταιριών ανά κλάδο που ζήτησαν τις σχετικές υπηρεσίες του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., καθώς και οι επιδόσεις τους, παρέχουν χρήσιμες πληροφορίες για την ανταπόκριση του Ινστιτούτου στις ανάγκες της κοινωνίας, ενδεχομένως δε, και για τη γενική κατάσταση στον κλάδο. Ασφαλώς, ποτέ δεν είναι δυνατόν να συγκριθούν παραγωγικές διαδικασίες και συνθήκες απόλυτα ταυτόσημες. Ωστόσο, για ομοειδείς δραστηριότητες μπορούν να εξαχθούν γενικότερα συμπεράσματα. Δεδομένου μάλιστα, ότι ο συνολικός αριθμός των μετρήσεων που το Ε.Β.Υ.Π. εκτέλεσε είναι ιδιαίτερα υψηλός, μπορεί να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα, τόσο για τους χρήστες των υπηρεσιών του Ινστιτούτου και τις επιδόσεις τους, όσο και για την ικανότητα του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. να προσφέρει τις σχετικές υπηρεσίες.

Είναι σημαντικό να τονιστεί, ότι, ως προς το σύνολο

των αιτημάτων, στο ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. καταφεύγουν μεγάλες (19,2%) και μικρομεσαίες επιχειρήσεις (64,7%), γεγονός που καταδεικνύει, αφενός την αναγκαιότητα νομοθετικής κάλυψης των επιχειρήσεων, ως προς την εκτίμηση των επιπέδων του θορύβου τους, και αφετέρου την εμπιστοσύνη τους στις υπηρεσίες του Ε.Β.Υ.Π. του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Η επαγγελματική ασφάλεια σε χώρους σχολικών εργαστηρίων και η ευαισθητοποίηση μαθητών τεχνικών ειδικοτήτων σε θέματα υγείας και ασφάλειας στην εργασία

των: Γιώργου Ζερβού και Βίκυς Ζουριδάκη¹

Περίληψη

Οι κίνδυνοι που παραμονεύουν στους χώρους της εκπαίδευσης, τις περισσότερες φορές, είναι σχεδόν ίδιοι με τους κινδύνους που υπάρχουν σε κάθε άλλον χώρο εργασίας. Η ιδιαιτερότητα, όμως, στην περίπτωση αυτή είναι ότι στους εκπαιδευτικούς χώρους κινούνται μαθητές, οι οποίοι είναι περισσότερο ευάλωτοι, λόγω του νεαρού της ηλικίας, άπειροι και συχνά αγνοούν τους κινδύνους που απειλούν την ασφάλεια και την υγεία τους με αποτέλεσμα να γίνονται πολλές φορές επικίνδυνοι ακόμα και για τον ίδιο τους τον εαυτό.

Ο ρόλος της εκπαίδευσης στην εξοικείωση και την ευαισθητοποίηση των μαθητών σε θέματα υγείας και ασφάλειας στην εργασία (Υ.Α.Ε.) είναι πολύ σημαντικός. Ιδιαίτερα σε μαθητές τεχνικών ειδικοτήτων από Επαγγελματικά Λύκεια και Επαγγελματικές Σχολές, οι οποίοι άμεσα θα ενταχθούν στην αγορά εργασίας, νωρίτερα από πολλούς συμμαθητές τους από τα Γενικά Λύκεια. Η ένταξη της διδασκαλίας θεμάτων Υ.Α.Ε. στο πρόγραμμα σπουδών των σχολείων αυτών μπορεί να δώσει σημαντικά αποτελέσματα στη διάδοση των αρχών της Υ.Α.Ε. στην αγορά εργασίας.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση που εξετάζουμε, έχουμε μαθητές και μαθήτριες από Επαγγελματικό Λύκειο και Επαγγελματική Σχολή στις ειδικοότητες των Μηχανολόγων, Οχημάτων και Βοηθών Νοσηλευτών. Ξεκινώντας με την έρευνα και τον προσδιορισμό των βλαπτικών παραγόντων και των επιπτώσεών τους στην υγεία και την ασφάλεια των μαθητών στο χώρο του εργαστηριακού σχολικού περιβάλλοντος, προχωράμε στην εξαγωγή συμπερασμάτων και προτάσεων για τη βελτίωση του περιβάλλοντος των εργαστηρίων.

Με την οργάνωση, λοιπόν, ενός συστήματος διαχείρισης της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία στα σχολικά εργαστήρια των ειδικοτήτων αυτών, εισάγουμε στους μαθητές τέτοιες έννοιες και τους βοηθάμε να εξοικειωθούν με αυτές. Στη συνέχεια επεκτείνουμε το σύστημα αυτό στον πραγματικό χώρο εργασίας και δίνουμε στους μαθητές τη δυνατότητα να μάθουν να εντοπίζουν μόνοι τους διάφορα θέματα υγείας και ασφάλειας στο χώρο εργασίας τους, να αξιολογούν τους κινδύνους και να μπορούν να προτείνουν μέτρα για την εξάλειψή τους.

Οι κίνδυνοι για την υγεία είναι αναπόσπαστο μέρος της ζωής όλων των ομάδων του πληθυσμού. Η διασφάλιση της υγείας σε σωματικό αλλά και ψυχικό επίπεδο όλων των ανθρώπων εγγυάται την πρόοδο, τη σταθερότητα αλλά και τη συνοχή της κοινωνίας μας, γενικότερα.

Κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση κάθε επιχειρηματικής δραστηριότητας, η υγεία και η ασφάλεια στην εργασία πρέπει να κατέχουν πρωταρχική θέση, αφού το ασφαλές και υγιές περιβάλλον εργασίας αποτελεί καθοριστικό στοιχείο ποιότητας. Ακόμα και στις μέρες μας, η βελτίωση των συνθηκών εργασίας και η αντιμετώπιση σχετικών προβλημάτων, αποτελούν ουσιαστικό αίτημα που υπαγορεύεται τόσο από ανθρωπιστικούς όσο και από οικονομικούς λόγους.

Η φροντίδα για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων με εκπαίδευση και λήψη μέτρων πρόληψης των κινδύνων στο χώρο εργασίας τους είναι καρποφόρα για το σύνολο της κοινωνίας. Δημιουργεί υγιείς εργαζόμενους, τους επιτρέπει να ασκούν τα καθήκοντά τους απερίσπαστα και καθιστά τις επιχειρήσεις και τους οργανισμούς αποδοτικότερες, λόγω της καλύτερης σωματικής και ψυχικής υγείας του ανθρώπινου δυναμικού τους.

Να προβλέψουμε, λοιπόν, τον κίνδυνο και να τον εξάλειψουμε πριν να υπάρξει κάποια δυσάρεστη συνέπεια. Όσο αναγκαία τόσο δύσκολη και απαιτητική είναι η πρόληψη. Απαιτεί ευρεία και σε βάθος γνώση των συνθηκών

εργασίας και συστηματική εκπαίδευση των εργαζομένων στο χώρο αλλά και γενικότερα των εμπλεκόμενων στις διαδικασίες μέσα σ' αυτόν.

Ο χώρος των σχολείων και της εκπαίδευσης γενικότερα, παρουσιάζει σημαντικές ιδιαιτερότητες σε θέματα υγείας και ασφάλειας. Σε πρώτη ματιά παρουσιάζει παρόμοιες συνθήκες για την εμφάνιση κινδύνων όπως κάθε άλλος χώρος εργασίας. Βέβαια, στον χώρο του σχολείου συγκεντρώνεται ένας μεγάλος αριθμός πληθυσμού από μαθητές με ποικίλες και διαφορετικές δραστηριότητες και συχνά, σε συσχετιζόμενα σχολεία, με διαφορετικά προγράμματα και ευθύνες.

Ειδικότερα, στον χώρο της Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης υπεισέρχεται στις παραμέτρους το θέμα της ύπαρξης των εργαστηρίων ειδικοτήτων, συχνά εξοπλισμένων με βαρύ μηχανολογικό εξοπλισμό ή στα οποία χρησιμοποιούνται φαρμακευτικές και χημικές ουσίες, που είναι τοξικές. Βέβαια, τα εργαστήρια αυτά λειτουργούν με έναν συγκεκριμένο και, συνήθως, αυστηρό κανονισμό λειτουργίας, που προβλέπει πολλά θέματα Υ.Α.Ε. που μπορεί να εμφανιστούν. Στις περισσότερες περιπτώσεις οι εκπαιδευτικοί που τα χρησιμοποιούν έχουν ουσιαστική κατάρτιση και εμπειρία στα θέματα αυτά.

Ο αστάθμητος παράγοντας στην συγκεκριμένη περίπτωση είναι οι μαθητές. Ο πληθυσμός τους είναι πολυάριθ-

¹ Ο κος Γ. Ζερβός είναι Μηχανικός Παραγωγής και Διοίκησης, καθηγητής 1ου ΕΠΑ.Λ. Σύρου, ΠΕ12-11. Η κα Β. Ζουριδάκη είναι μαία, καθηγήτρια ΕΠΑ.Σ. Χανίων, ΠΕ 18-11

μος μέσα στα σχολεία. Με τις συνθήκες που επικρατούν στην εκπαίδευση ο αριθμός των μαθητών που αναλογούν κάθε ώρα στο εργαστήριο είναι ιδιαίτερα μεγάλος και η αναλογία καθηγητών - μαθητών είναι πάντα προβληματική.

Παράλληλα, υπάρχει ένα ακόμη θέμα όταν δούμε τα χαρακτηριστικά του μαθητικού πληθυσμού. Οι περισσότεροι μαθητές βρίσκονται στην εφηβική ή μετεφηβική ηλικία. Δεν έχουν ιδιαίτερη αίσθηση του κινδύνου, είναι παρορμητικοί και ενθουσιώδεις και πολλές φορές χωρίς προσοχή και συγκέντρωση. Αυτά τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά αποτελούν από μόνα τους μια σοβαρή παράμετρο επικινδυνότητας για την εργασία μέσα στα εργαστήρια.

Ο εργαστηριακός χώρος παρουσιάζει πάρα πολλές ομοιότητες με τον πραγματικό χώρο της εργασίας αφού τις περισσότερες φορές προσπαθεί να προσομοιώσει τις συνθήκες που δημιουργούνται εκεί. Είναι σημαντικό, λοιπόν, να δοθεί στους μαθητές η δυνατότητα να εξοικειωθούν με τις έννοιες της επικινδυνότητας, του ατυχήματος, της ασθένειας μέσα στον εργασιακό χώρο αλλά, κυρίως, με την έννοια της γνώσης, της πρόβλεψης και πρόληψης των κινδύνων αυτών.

Δίνεται μια μεγάλη ευκαιρία στο χώρο της επαγγελματικής εκπαίδευσης να έχουμε μελλοντικούς επαγγελματίες ευαισθητοποιημένους και εκπαιδευμένους στα θέματα Υ.Α.Ε., γιατί πέρα από τις ευνοϊκές συνθήκες που δημιουργούνται, οι μαθητές της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης εισέρχονται στην αγορά εργασίας νωρίτερα από τους αντίστοιχους των Γενικών Λυκείων ή, σε πολλές περιπτώσεις, οι μαθητές είναι ήδη εργαζόμενοι σε διάφορες τεχνικές ειδικότητες.

Σχεδόν όλα τα σχολικά εγχειρίδια για τα μαθήματα ειδικότητας έχουν αναφορές, ανά κεφάλαιο μαθήματος, στα απαραίτητα μέτρα ασφάλειας, τα οποία πρέπει να λαμβάνονται κατά την εκτέλεση των εργασιών που περιγράφονται στο συγκεκριμένο κεφάλαιο. Τα μέτρα αυτά, όσο επαρκή και σαφή κι αν είναι, δεν δίνουν τη δυνατότητα στον μαθητή να έχει μια συνολική εικόνα για τα θέματα Υ.Α.Ε. και να κάνει κτήμα τούς επιμέρους κανόνες. Περνάει η αντίληψη ότι η ασφάλεια είναι κάτι αποσπασματικό, το οποίο αντιμετωπίζεται κάθε στιγμή με συγκεκριμένα μέτρα και κανόνες. Ο μαθητής δεν αποκτά σφαιρική αντίληψη της όλης κατάστασης και μια ολοκληρωμένη νοοτροπία ζωής για τα θέματα Υ.Α.Ε.

Στη συγκεκριμένη εργασία προσπαθήσαμε να βρούμε τον τρόπο ώστε να δοθεί στους μαθητές η σφαιρικότερη εικόνα της ασφάλειας και των θεμάτων σχετικά με αυτή. Ξεκινήσαμε από τα σχολικά εργαστήρια, στα οποία περνούν πολλές ώρες από το σχολικό τους πρόγραμμα και στη συνέχεια προσπαθήσαμε να επεκτείνουμε τη μελέτη στους πραγματικούς τόπους εργασίας.

Συγκεκριμένα:

- η εφαρμογή έγινε σε μαθητές των ΕΠΑ.Λ. Ελ. Βενιζέλου & ΕΠΑ.Σ. Χανίων και του 1ου ΕΠΑ.Λ. Σύρου,
- στις ειδικότητες των Μηχανολόγων, Μηχανικών Οχημάτων, Βοηθών Νοσηλευτών & Βοηθών Φαρμακείων.
- Ηλικιακά οι μαθητές βρίσκονταν ανάμεσα στα όρια

των 16-35 ετών.

- Ο αριθμός των αγοριών και των κοριτσιών ήταν περίπου ο ίδιος.

• Αρχικά έγινε στους μαθητές μια γενική παρουσίαση των θεμάτων Υ.Α.Ε. και αναφορά στη σχέση της εργασίας τους με αυτά.

• Στη συνέχεια μοιράστηκε ερωτηματολόγιο (δίνεται στη συνέχεια) και ζητήθηκε να συμπληρωθεί ανώνυμα και να επιστραφεί.

Σκοπός του ερωτηματολογίου ήταν η καταγραφή του βαθμού εξοικείωσης των μαθητών με θέματα ασφάλειας και η καθοδήγησή τους στο να εντοπίζουν οι ίδιοι κινδύνους στο χώρο εργασίας τους.

Το **ερωτηματολόγιο** χωρίζεται σε 4 μέρη:

Α. Καταγραφή της γνώσης των μαθητών σχετικά με τα θέματα υγείας και ασφάλειας στην εργασία, της προσωπικής τους εμπειρίας και της στάσης τους απέναντι σ' αυτά.

Β. Αποτύπωση της δυνατότητάς τους να εντοπίζουν πιθανούς κινδύνους.

Γ. Προσπάθεια να κατευθυνθούν οι μαθητές ώστε να εντοπίζουν τους κινδύνους και να βρίσκουν πιθανούς τρόπους αντιμετώπισής τους, με ερωτήσεις που έχουν απαντηθεί από γραπτή εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου.

Δ. Καταγραφή της δυνατότητας συνέχισης της εκπαίδευσης πάνω στα θέματα αυτά.

Τα **αποτελέσματα από τα ερωτηματολόγια** δίνουν την παρακάτω εικόνα:

1. Περισσότεροι από τους μισούς μαθητές (53%) αγνοεί την έννοια της υγείας και ασφάλειας στην εργασία και μόνο ένας στους τρεις έχει στοιχειώδη γνώση της.

2. Τρεις στους τέσσερεις μαθητές (76%) δεν έχει ακούσει ή διαβάσει κάτι σχετικό ή έχει παρακολουθήσει σεμινάριο σχετικό με υγεία και ασφάλεια στην εργασία. Το συγκεκριμένο εύρημα είναι παράξενο αφού η διδασκαλία των μέτρων ασφάλειας κατά την εκτέλεση συγκεκριμένων εργασιών περιλαμβάνεται στο αναλυτικό πρόγραμμα των μαθημάτων των ειδικοτήτων αυτών.

3. 95% των μαθητών απάντησαν θετικά στην εφαρμογή των κανόνων ασφαλείας κατά την οδήγηση!!! Είναι ένα σημαντικό εύρημα δείχνει μια ωριμότητα στο συγκεκριμένο θέμα.

4. Στην ερώτηση εάν γνωρίζουν άτομα που έχουν πάθει ατύχημα κατά τη διάρκεια της εργασίας τους όλοι σχεδόν έχουν να αναφέρουν κάποιο περιστατικό. Μεταξύ αυτών που αναφέρουν είναι:

- κόψιμο από γυαλί
- χημικό έγκαυμα από φαρμακευτική ή άλλη χημική ουσία στο μάτι και το δέρμα
- κατάποση απορρυπαντικού λόγω λάθους τοποθέτησής του σε ποτήρι
- γλίστρημα από νερά στο πάτωμα

- έγκαυμα θερμικό - λόγω ζεστού νερού
- κακή χρήση εργαλείων
- παρ' ολίγο ατύχημα από ηλεκτροπληξία.

5. Στην ερώτηση εάν μπορούν να αναγνωρίσουν κινδύνους στον χώρο του εργαστηρίου τους, το 41% απαντά αρνητικά, το 52% θετικά. Στους κινδύνους που εντοπίζουν είναι:

- έλλειψη χώρου - μικροί χώροι
- μεγάλος αριθμός μαθητών σε μικρό χώρο
- ακαταστασία υλικών
- κακή χρήση μηχανημάτων και υλικών
- χημικά υγρά
- λάδια-νερά στο πάτωμα
- αιχμηρά αντικείμενα
- εύθραυστα γυάλινα υλικά
- ελλιπή Μέσα Ατομικής Προστασίας
- αναθυμιάσεις
- ακατάλληλο κτήριο
- ακατάλληλος φωτισμός
- υγρασία
- ελλιπής εξαερισμός
- κακή εργονομία χώρου - θέμα μυοσκελετικών προβλημάτων λόγω κακής στάσης σώματος
- φθορά μηχανημάτων λόγω συχνής χρήσης και μεγάλης παλαιότητας
- φθορά ηλεκτρικών συσκευών - καλωδίων (πιθανότητα πρόκλησης ηλεκτροπληξίας).

6. Εφαρμόζοντας στη συνέχεια τον μικρό οδηγό για την εκτίμηση του επαγγελματικού κινδύνου κάνουν τις διαπιστώσεις για το επίπεδο επικινδυνότητας στα εργαστήρια που εργάζονται και προτείνουν λύσεις για την αποφυγή των κινδύνων. Μεταξύ αυτών που προτείνουν είναι:

- μεγαλύτεροι χώροι εργασίας ώστε να μην υπάρχει συνωστισμός
- συντήρηση του χώρου (ρωγμές λόγω σεισμού, υγρασία, φθορά τοίχων, παραθύρων κ.λπ.)
- καλύτερος φωτισμός - περισσότερο φυσικός φωτισμός
- εγκατάσταση συστήματος εξαερισμού
- τοποθέτηση υγρασιόμετρου - θερμομέτρου
- συντήρηση μηχανημάτων
- συντήρηση ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων χώρου και συσκευών
- τοποθέτηση βρύσεων με μίκτη νερού
- βελτίωση της εργονομίας στον χώρο εργασίας (πάγκοι εργασίας, ντουλάπες αποθήκευσης, κάθισμα εργασίας κ.λπ.) - αποφυγή μυοσκελετικών

προβλημάτων, προβλημάτων όρασης κ.λπ.

- βελτίωση της σήμανσης
- προμήθεια πυροσβεστήρων
- προμήθεια περισσότερων κουτιών Α' βοηθειών - εκμάθηση Α' βοηθειών
- προμήθεια περισσότερων Μέσων Ατομικής Προστασίας
- τοποθέτηση κουτιών απορρίψης αιχμηρών αντικειμένων.

7. Τέλος, οι μαθητές στο σύνολό τους ζητούν να ενημερωθούν - εκπαιδευτούν καλύτερα στα θέματα Υ.Α.Ε.

Αν συνοψίσει κάποιος τα συμπεράσματα που προκύπτουν από την αρχική αυτή εφαρμογή ενός προγράμματος εξοικείωσης και ευαισθητοποίησης των μαθητών τεχνικών ειδικοτήτων στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, μπορεί να πει με βεβαιότητα ότι το ενδιαφέρον των μαθητών είναι πολύ μεγάλο για τα σχετικά θέματα. Ανταποκρίνονται με μεγάλο ενδιαφέρον και έχουν μεγάλη ευαισθησία, ιδιαίτερα όταν οδηγηθούν να ανακαλύψουν μόνοι τους τις διάφορες παραμέτρους του θέματος.

Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας αυτής οι μαθητές ενθαρρύνονται να δουν το χώρο του σχολικού εργαστηρίου με τη ματιά ενός «τεχνικού ασφαλείας» και να διαπιστώσουν οι ίδιοι τους κινδύνους που υπάρχουν. Με αυτόν τον τρόπο εμπεδώνουν το συγκεκριμένο θέμα και αποκτούν τη νοοτροπία του ασφαλούς χώρου εργασίας. Στη συνέχεια του σχολικού προγράμματος καλούνται να κάνουν μόνοι τους την επιμέρους εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου στις επιμέρους εργαστηριακές ασκήσεις που προτείνει το αναλυτικό πρόγραμμα για το μάθημά τους. Τέλος, δοθείσης ευκαιρίας κάνουν εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου σε πραγματικούς χώρους εργασίας κατά τη διάρκεια εκπαιδευτικών επισκέψεων.

Η εφαρμογή τεχνικών μάθησης που ενθαρρύνει την ενεργό συμμετοχή των μαθητών και την μέσω του βιώματος εξοικείωσή τους με έννοιες και θέματα, έχει αποδειχθεί ότι είναι ο καλύτερος τρόπος για να εμπεδώσουν ότι μαθαίνουν. Τα θέματα Υ.Α.Ε. περιλαμβάνονται σε αυτά, τα οποία μπορούν καλύτερα να γίνουν κτήμα μέσα από τέτοιες τεχνικές. Η επένδυση στην εκπαίδευση των μαθητών στα θέματα αυτά είναι σημαντική για τη δημιουργία ευαισθητοποιημένων επαγγελματιών και μακροπρόθεσμα στην πρόληψη των ατυχημάτων στην εργασία.

Ερωτηματολόγιο

Υγεία και ασφάλεια στην εργασία

Το θέμα της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία κατέχει πρωταρχική θέση στο χώρο των τεχνικών επαγγελματιών. Περίπου 2.000.000 άνθρωποι χάνουν τη ζωή από εργατικά ατυχήματα και επαγγελματικές ασθένειες, κάθε χρόνο, σε όλο τον κόσμο. Ταυτόχρονα, 270 εκατομμύρια εργαζόμενοι υφίστανται εργατικό ατύχημα, ενώ 160 εκατομμύρια υποφέρουν από επαγγελματικές ασθένειες, σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας.

Η εξοικείωση, λοιπόν, όλων μας με τα θέματα Υγείας και Ασφάλειας είναι βασική παράμετρος της εργασίας μας. Για να καταφέρει, όμως, να γίνει κτήμα μας είναι αναγκαίο να αρχίσει να μας απασχολεί ήδη από τα μαθητικά χρόνια και να γίνει βασικό μέρος της εκπαίδευσής μας. Ενημερωμένοι και ευαισθητοποιημένοι μαθητές θα γίνουν αργότερα υπεύθυνοι επαγγελματίες και εργοδότες συμβάλλοντας ουσιαστικά στην πρόληψη εργατικών ατυχημάτων και ασθενειών δημιουργώντας τις συνθήκες για ασφαλέστερη εργασία.

Το ερωτηματολόγιο αυτό έχει στόχο να καταγράψει αρχικά το επίπεδο εξοικείωσής σας με τα θέματα αυτά, βασισμένο στην εμπειρία που έχετε ή αποκτάτε με την απασχόλησή σας στα εργαστήρια των σχολείων σας. Στη συνέχεια, γίνεται η προσπάθεια να οδηγηθείτε στον εντοπισμό και την καταγραφή πιθανών κινδύνων που υπάρχουν στα εργαστήρια, να ανακαλύψετε και να προτείνετε τους τρόπους αντιμετώπισης και εξάλειψης αυτών των κινδύνων.

Παρακαλούμε να συμπληρώσετε το ερωτηματολόγιο με προσοχή, συμβάλλοντας έτσι στην προσπάθειά μας για καλύτερη και ουσιαστικότερη εκπαίδευση στα θέματα Υ.Α.Ε. στο σχολείο.

Α'

1. Τι σημαίνει η φράση «Ασφάλεια & Υγεία στην Εργασία»; Περιγράψτε σύντομα με απλά λόγια την άποψή σας.

.....

.....

.....

2. Έχετε ακούσει, διαβάσει ή παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο σχετικό με την υγεία και ασφάλεια στην εργασία;

ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

.....

3. Κατά την οδήγηση της μηχανής ή του αυτοκινήτου σας τηρείτε τους κανόνες ασφαλείας (κράνος, ζώνη, αλκοόλ, ταχύτητα);

ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐ ΑΛΛΟ

4. Έχει συμβεί σε σας προσωπικά ή σε κάποιον άλλο ατύχημα κατά τη διάρκεια της εργασίας του;

ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

Περιγράψτε σύντομα

.....

Β'

5. Στο χώρο του εργαστηρίου πρακτικής εκπαίδευσης της ειδικότητας στο σχολείο βλέπετε να υπάρχουν αιτίες για πρόκληση κάποιου ατυχήματος;

ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

6. Κάντε μια αρχική, κατά τη δική σας γνώμη, ταξινόμηση των αιτιών ατυχημάτων που υπάρχει πιθανότητα να προκληθούν στο σχολικό εργαστήριο σας.

ΑΙΤΙΑ ΠΡΟΚΛΗΣΗΣ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ

1.

2.

3.

4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.

Γ'

Παρακαλούμε απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις σύμφωνα με όσα βλέπετε στο εργαστήριό σας και προτείνετε πιθανούς τρόπους αντιμετώπισης των κινδύνων που υπάρχουν.

		Προτεινόμενοι τρόποι πρόληψης των κινδύνων
7. Είναι το κτήριο του εργαστηρίου σε καλή κατάσταση; Αν όχι περιγράψτε τα προβλήματα που υπάρχουν.	ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐	
8. Υπάρχουν οι κατάλληλες συνθήκες περιβάλλοντος (θερμοκρασία, υγρασία, εξασρισμός, ηλιακή ακτινοβολία);	ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐	
9. Το μέγεθος του εργαστηρίου είναι κατάλληλο για τον αριθμό των μαθητών που φοιτούν στη συγκεκριμένη ειδικότητα;	ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐	
10. Υπάρχει φυσικός φωτισμός στο χώρο;	ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐	
11. Υπάρχουν σύρματα ή καλώδια που εμποδίζουν την ελεύθερη διακίνηση ή αποτελούν κίνδυνο πτώσης;	ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐	
12. Η καθαριότητα είναι επαρκής;	ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐	
13. Η συντήρηση του εξοπλισμού του εργαστηρίου είναι ικανοποιητική;	ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐	
14. Υπάρχει εξοπλισμός πρώτων βοηθειών στο εργαστήριο;	ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐	
15. Υπάρχει κατάλληλη σήμανση σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης;	ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐	
16. Υπάρχει πυροσβεστικός εξοπλισμός στο εργαστήριο ή σύστημα πυρανίχνευσης;	ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐	
17. Υπάρχει σχέδιο και σήμανση διαφυγής μετά από πρόκληση σεισμού;	ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐	
18. Υπάρχει φθαρμένη μόνωση στα καλώδια, ελαττωματικές πρίζες ή άλλη πηγή πρόκλησης ηλεκτρικού ατυχήματος;	ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐	
19. Υπάρχουν φαρμακευτικές ουσίες για την εργαστηριακή πρακτική των μαθητών ή άλλες χημικές και απολυμαντικές ουσίες, οι οποίες μπορεί να προκαλέσουν αλλεργία, χημικό έγκαυμα ή άλλο τραυματισμό (π.χ. τραυματισμό στο μάτι) από τη χρήση τους;	ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐	
20. Υπάρχει κατάλληλος εξοπλισμός απόρριψης αιχμηρών ή άλλων επικινδύνων αντικειμένων;	ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐	
21. Παρέχονται τα κατάλληλα μέσα ατομικής προστασίας (γάντια, ποδιές, γυαλιά) στους μαθητές που χρησιμοποιούν τα εργαστήρια αυτά;	ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐	
22. Έχετε διδαχτεί τρόπους πρόληψης μυοσκελετικών προβλημάτων (προβλήματα που σχετίζονται με την κακή στάση του σώματος ή την ορθοστάσια) κατά τη διάρκεια της πρακτικής σας εκπαίδευσης;	ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐	
23. Η διαμόρφωση των θέσεων εργασίας σας (πάγκοι εργασίας, καθίσματα κ.λπ.) είναι η κατάλληλη;	ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐	

Δ'

Θα σας ενδιέφερε η περαιτέρω εκπαίδευση και ενημέρωσή σας πάνω στα θέματα υγείας και ασφάλειας στην εργασία;

ΝΑΙ ☐ ΟΧΙ ☐

Ηλικία: _____

Φύλο: Άνδρας ☐ Γυναίκα ☐

Ειδικότητα: _____

Ημερομηνία: ____/____/2010

(Υπογραφή)

ΔΙΕΘΝΕΣ ΠΕΡΙΣΚΟΠΙΟ

28 Απριλίου 2013 - Παγκόσμια Ημέρα για την ΑΥΕ

«Εκτιμάται ότι 2,34 εκατομμύρια άνθρωποι πεθαίνουν κάθε χρόνο από εργατικά ατυχήματα και παθήσεις. Από αυτούς, η συντριπτική πλειοψηφία -εκτιμάται ότι ανέρχεται στα 2,02 εκατομμύρια- πεθαίνει από ένα ευρύ φάσμα επαγγελματικών νόσων. Από τους υπολογιζόμενους 6.300 θανάτους που σχετίζονται με την εργασία κάθε μέρα, 5.500 προκαλούνται από διάφορα είδη επαγγελματικών νόσων. Η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ - ILO) εκτιμά ότι 160 εκατομμύρια περιπτώσεις μη θανατηφόρων επαγγελματικών παθήσεων εμφανίζονται κάθε χρόνο.»

Το θέμα της Παγκόσμιας Ημέρας για την Υγεία και την Ασφάλεια στην Εργασία 2013 είναι **«Η πρόληψη των επαγγελματικών ασθενειών»**. Στην ετήσια έκθεση που εξέδωσε η ΔΟΕ, στην οποία «σκιαγραφείται η τρέχουσα κατάσταση σχετικά με τις επαγγελματικές παθήσεις και παρουσιάζονται προτάσεις για την αντιμετώπιση αυτού του σοβαρού ελλείμματος αξιοπρεπούς εργασίας» αναφέρεται μεταξύ άλλων ότι:

«Οι επαγγελματικές παθήσεις προκαλούν τεράστια ταλαιπωρία και απώλειες στον κόσμο της εργασίας. Ωστόσο οι επαγγελματικές ή οι σχετικές με την εργασία παθήσεις παραμένουν εκτεταμένα αόρατες, σε σύγκριση με τα βιομηχανικά ατυχήματα, παρόλο που προκαλούν το θάνατο σε έξι φορές περισσότερους ανθρώπους το χρόνο. Επιπλέον, η φύση των επαγγελματικών νόσων μεταβάλλεται ταχύτητα, ανάλογα με τις τεχνολογικές και κοινωνικές αλλαγές, που μαζί με τις παγκόσμιες οικονομικές συνθήκες, είναι επιβαρυντική, τόσο για τους υφιστάμενους κινδύνους για την υγεία όσο και για τη δημιουργία νέων. Πολλή γνωστές επαγγελματικές παθήσεις, όπως οι πνευμονοκονιώσεις, παραμένουν εξαπλωμένες, ενώ σχετικά καινούργιες, όπως ψυχικές και μυοσκελετικές ανωμαλίες, αυξάνονται συνεχώς.

Αν και έχει σημειωθεί μεγάλη πρόοδος στην αντιμετώπιση των προκλήσεων των επαγγελματικών νόσων, είναι επιτακτική η ανάγκη να ενισχυθεί η ικανότητα για την πρόληψή τους σε εθνικά συστήματα υγείας και ασφάλειας (OSH). Με τη συλλογική προσπάθεια των κυβερνήσεων, των εργοδοτών και των συνδικαλιστικών οργανώσεων, η καταπολέμηση αυτής της κρυφής επιδημίας θα πρέπει να έχει εξέχουσα θέση στη νέα διεθνή και εθνική ατζέντα για την ασφάλεια και την υγεία.»

Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., όπως κάθε χρόνο, μετέφρασε την αφίσα που εξέδωσε η ΔΟΕ για την Ημέρα, η οποία -σε συνεργασία με το Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας- αναρτήθηκε σε συρμούς του μετρό στην Αθήνα. Επίσης, η ετήσια έκθεση της ΔΟΕ διατίθεται στα ελληνικά από τον ιστότοπο του Ινστιτούτου στη διεύθυνση:

http://www.elinyae.gr/el/lib_file_upload/wcms_208226GRtot.1367221627281.pdf

Αποτελέσματα των Βραβείων Καλής Πρακτικής 2012

Στις **29 Απριλίου**, στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού συνεδρίου **«Ασφάλεια και υγεία στις μικρές επιχειρήσεις και στους χώρους εργασίας: η πρόκληση και η ευκαιρία»**, που διοργανώθηκε στο Δουβλίνο από την ιρλανδική προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την ΑΥΕ (EU-OSHA) ανακοίνωσε τους νικητές του 11ου διαγωνισμού για Καλές Πρακτικές στον τομέα της πρόληψης κινδύνων στον χώρο εργασίας. Για τα Βραβεία Καλής Πρακτικής συναγωνίστηκαν επιχειρήσεις, κάθε μεγέθους, από 29 κράτη, εντός και εκτός της ΕΕ. Φέτος ο EU-OSHA βράβευσε τα βέλτιστα παραδείγματα συνεργασίας μεταξύ διοίκησης και εργαζομένων στον τομέα της πρόληψης κινδύνων. Δέκα ευρωπαϊκές επιχειρήσεις τιμήθηκαν για την καινοτόμο συνεισφορά τους στον τομέα αυτό. Οι επιχειρήσεις που βραβεύτηκαν είναι:

1. Voestalpine Rotec Group (Αυστρία) για την καθιέρωση προτύπου για την υγεία και την ασφάλεια σε διάφορες χώρες
2. Atlantica Leisure Group Ltd (Κύπρος) για την ελαχιστοποίηση των ατυχημάτων στον ξενοδοχειακό κλάδο
3. Rigshospitalet (Δανία) για τη βελτίωση του εργασιακού περιβάλλοντος σε μεγάλο νοσοκομείο
4. Oy SKF Ab, εργοστάσιο Muurame (Φινλανδία) για την αύξηση της ευεξίας του προσωπικού σε επιχείρηση τεχνολογίας
5. ArbeitsschutzPartnerschaft Hamburg (Γερμανία) για την εξεύρεση λύσεων σε ζητήματα υγείας και ασφάλειας για επιχειρήσεις στο Αμβούργο
6. West Offaly Dairy Discussion Group (Ιρλανδία) για

τη μείωση των κινδύνων σε εκμεταλλεύσεις γαλακτοπαραγωγής

7. Wehkamp.nl/Gezond Transport/EVO (Κάτω Χώρες) για την αύξηση της ευαισθητοποίησης των οδηγών περονόφορων οχημάτων σχετικά με ζητήματα ασφάλειας
8. SONAE (Πορτογαλία) για τη συμμετοχή των εργαζομένων και των διαχειριστών στην πρόληψη κινδύνων σε όμιλο λιανικού εμπορίου
9. PROTÓN ELECTRÓNICA SLU (Ισπανία) για ανάπτυξη μοντέλου πρόληψης κινδύνων για μικρές επιχειρήσεις
10. Tofaş Türk Otomobil Fabrikası A.Ş (Τουρκία) για τη μείωση των ατυχημάτων σε μονάδες παραγωγής αυτοκινήτων.

Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης ο EU-OSHA απένειμε, επίσης, διακρίσεις σε άλλες δέκα επιχειρήσεις. Επίσης, εκδόθηκε εγχειρίδιο όπου παρουσιάζονται οι πρωτοβουλίες καλών πρακτικών που οι επιχειρήσεις αυτές υλοποίησαν το οποίο διατίθεται στα αγγλικά στη διεύθυνση <https://osha.europa.eu/en/publications/reports/european-good-practice-awards-2012-2013>.

Πηγή: https://osha.europa.eu/el/press/press-releases/ten-european-companies-recognised-for-their-innovative-contributions-to-risk-prevention-in-the-workplace?utm_source=oshamail&utm_medium=email&utm_campaign=oshamail-131

Κινηματογραφικά βραβεία για τους ασφαλείς και υγιείς χώρους εργασίας 2013

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (EU-OSHA) διοργανώνει τα κινηματογραφικά βραβεία για τους ασφαλείς και υγιείς χώρους εργασίας. Η διοργάνωση πραγματοποιείται για 5η συνεχόμενη χρονιά στο πλαίσιο του Διεθνούς Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ και Ταινιών Κινούμενων Σχεδίων της Λειψίας. Ο νικητής θα κερδίσει 8.000 ευρώ ενώ ο EU-OSHA θα αναπαράγει τη νικήτρια ταινία σε 1.000 αντίτυπα και σε

Πηγή: https://osha.europa.eu/el/competitions/hw_film_award_2013?utm_source=oshamail&utm_medium=email&utm_campaign=oshamail-131

8 γλώσσες της Ε.Ε. Τα αντίτυπα θα διανεμηθούν σε όλη την Ευρώπη.

Οι υποψήφιες ταινίες πρέπει να υποβληθούν μέχρι τις 10 Ιουλίου 2013.

Οι όροι συμμετοχής διατίθενται στον δικτυακό τόπο του Διεθνούς Φεστιβάλ Ντοκιμαντέρ και Ταινιών Κινούμενων Σχεδίων της Λειψίας: <http://www.dok-leipzig.de/>

Τα αποτελέσματα της «Πανευρωπαϊκής Δημοσκόπησης για την Επαγγελματική Ασφάλεια και Υγεία 2013» (EU – OSHA)

Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία (EU – OSHA) δημοσίευσε πρόσφα-

τα την «Πανευρωπαϊκή Δημοσκόπηση για την Επαγγελματική Ασφάλεια και Υγεία» για το έτος 2013.

Το χρονικό διάστημα διεξαγωγής της έρευνας ήταν ένα έτος (Νοέμβριος 2011 - Νοέμβριος 2012). Συμμετείχαν πλήρως απασχολούμενοι, μερικώς απασχολούμενοι και αυτοαπασχολούμενοι εργαζόμενοι, ηλικίας 18 και άνω. Η έρευνα διεξήχθη από την εταιρία Ipsos MORI για λογαριασμό του EU-OSHA σε 36 ευρωπαϊκές χώρες σε συνολικό δείγμα 35.540 εργαζομένων με τηλεφωνικές δημοσκοπήσεις (περίπου 1.000 ανά χώρα εκτός από το Λιχτενστάιν όπου διεξήχθησαν 200). Οι χώρες που έγιναν η έρευνα ήταν οι αυτές που περιλαμβάνονται στις 27 της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και σε 9 ακόμα ευρωπαϊκές ή υποψήφιες ή και πιθανές υποψήφιες. Παρακάτω παρατίθενται τα αποτελέσματα της Ελλάδας.

Το 40% των εργαζομένων ανέφερε ότι είναι πολύ πιθανό το 2020 να υπάρχει μεγαλύτερο ποσοστό ατόμων άνω των 60 ετών που θα εργάζονται στο χώρο εργασίας τους. Το αντίστοιχο ποσοστό για όλες τις χώρες που συμμετείχαν στην έρευνα ήταν 26%.

Γενικά, στην Ελλάδα, φαίνεται να υπάρχει μια αρνητική τάση στις αντιλήψεις των εργαζομένων αναφορικά με τους εργαζόμενους μεγαλύτερης ηλικίας. Έτσι το 55% ανέφερε ότι οι εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας παίρνουν περισσότερες άδειες λόγω ασθένειας, το 49% ότι έχουν περισσότερα ατυχήματα στο χώρο εργασίας, το 56% ότι είναι λιγότερο παραγωγικοί στη δουλειά, το 81% ότι προσαρμόζονται δυσκολότερα σε αλλαγές στην εργασία και το 56% ότι υποφέρουν περισσότερο από εργασιακό άγχος.

Μόλις το 1% ανέφερε ότι υπάρχουν ήδη προγράμματα ή διαδικασίες στο χώρο εργασίας τους ώστε να γίνει ευκολότερο για τους εργαζόμενους να συνεχίσουν να εργάζονται έως ή και μετά την ηλικία συνταξιοδότησής τους, ενώ σε άλλες χώρες όπως π.χ. η Ελβετία, η Δανία και το Ηνωμένο Βασίλειο, το ποσοστό αυτό ξεπερνάει το 23%.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την πανευρωπαϊκή δημοσκόπηση για την EAY: <http://osha.europa.eu/en/safety-health-in-figures/>

Το 64% θεωρεί ότι πρέπει να θεσπιστούν προγράμματα και διαδικασίες στο χώρο εργασίας ώστε να γίνει ευκολότερο για τους εργαζόμενους να συνεχίσουν να εργάζονται έως ή και μετά την ηλικία συνταξιοδότησής τους εάν το επιθυμούν, ενώ το 36% απάντησε αρνητικά στην ίδια ερώτηση.

Η πιο συχνά αναφερόμενη αιτία πρόκλησης εργασιακού άγχους ήταν η αναδιοργάνωση εργασίας ή εργασιακή ανασφάλεια που άγγιξε το 85%. Το 74% ανέφερε την περίπτωση που ο εργαζόμενος υπόκειται σε απaráδεκτες συμπεριφορές όπως εκφοβισμό ή παρενόχληση. Το 70% ανέφερε τις ώρες εργασίας ή τον φόρτο εργασίας, την έλλειψη υποστήριξης από συναδέλφους ή προϊσταμένους όσον αφορά στην εκπλήρωση του ρόλου του εργαζομένου και την έλλειψη σαφήνειας όσον αφορά στους ρόλους και στις ευθύνες. Τέλος, το 65% ανέφερε ως αιτία πρόκλησης εργασιακού άγχους την περιορισμένη δυνατότητα να διαχειρίζεται ο ίδιος ο εργαζόμενος τη δουλειά του.

Το 46% είπε ότι οι περιπτώσεις εργασιακού άγχους στο χώρο εργασίας του είναι πολύ συνηθισμένες. Η μόνη χώρα που έχει μεγαλύτερο ποσοστό αναφοράς περιπτώσεων εργασιακού άγχους στο χώρο εργασίας είναι η Κύπρος (51%) ενώ το μέσο ποσοστό για όλες τις χώρες που συμμετείχαν στην έρευνα είναι 16%.

ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΕΙΚΟΝΑ

Πόσο αποδεκτός είναι ο κίνδυνος;

Επιμέλεια: Σπύρος Δοντάς

Το παρακάτω απόσπασμα προέρχεται από το βιβλίο του Βρετανικού Ιατρικού Συλλόγου (British Medical Association) με τίτλο «Το ζην επικινδύνως» (Living With Risk), μετάφραση Γιώργου Μπαρουξή, Έκδοση Μορφωτικού Ιδρύματος Εθνικής Τραπέζης, 1998, σελ. 333 - 336

Σε όλη την έκταση του βιβλίου προσπαθήσαμε να αποφύγουμε τις λέξεις «ασφαλής» και «ασφάλεια», γιατί υπονοούν μια κατάσταση μηδενικού κινδύνου, η οποία πρακτικά δεν μπορεί να επιτευχθεί. Όταν επιλέγουμε ανάμεσα σε δραστηριότητες με διαφορετικό επίπεδο κινδύνου ή όταν προσπαθούμε να ελέγξουμε μια δεδομένη δραστηριότητα έτσι ώστε να περιορίσουμε στο ελάχιστο τον κίνδυνο, εκείνο που προσπαθούμε είναι να επιτύχουμε ένα «αποδεκτό» επίπεδο κινδύνου. Αυτό είναι το επίπεδο που οι περισσότεροι άνθρωποι θα θεωρούσαν

«ασφαλές», ή τουλάχιστον «επαρκώς ασφαλές», χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν τους δημιουργεί καμιά ανησυχία. Κάθε άνθρωπος θα προτιμούσε έναν μικρό κίνδυνο από έναν μεγάλο, αν οι ωφέλειες παραμένουν ίδιες.

Αλλά πόσο ασφαλής πρέπει να είναι μια δραστηριότητα ή μια κατάσταση για να τη χαρακτηρίσουμε «επαρκώς ασφαλή»; Μπορεί ένας κίνδυνος να είναι τόσο μικρός, ώστε να μπορεί να θεωρηθεί αμελητέος;

Όπως θα έχει γίνει σαφές από την προηγούμενη συζήτηση σχετικά με την αντίληψη του κινδύνου, η κρίση ότι ένας

κίνδυνος είναι αποδεκτός δεν εξαρτάται (για τους περισσότερους ανθρώπους) από τους αριθμούς. Συνήθως είναι μια υποκειμενική εκτίμηση που βασίζεται σε υποκειμενικά κριτήρια. Οι κάτοικοι ενός τόπου ενδέχεται να αντιτίθενται έντονα στην ταφή πυρηνικών αποβλήτων χαμηλής ραδιενέργειας στην περιοχή τους παρά τις διαβεβαιώσεις των ειδικών ότι δεν κινδυνεύουν, ενώ άλλα άτομα που ζουν μπροστά από φράγματα χτισμένα σε σεισμογενείς περιοχές είναι πιθανό να αγνοούν τις προειδοποιήσεις των ειδικών για επικείμενη καταστροφή. Στο ατομικό επίπεδο η αποδοχή ή όχι ενός δεδομένου (και μερικές φορές πολύ υψηλού) κινδύνου αποτελεί μια προσωπική απόφαση, ανάλογη με την επιλογή κάποιου να παραβιάσει έναν κόκκινο σηματοδότη, να κάνει θαλάσσιο σκι ή να καπνίσει ένα τσιγάρο. Μερικοί υποστηρίζουν ότι είναι αδύνατο να ορισθεί ένας «αμελητέος» κίνδυνος με αριθμητικό τρόπο. Με τη μαθηματική ανάλυση των πιθανοτήτων μπορούμε να δείξουμε σε κάποιον ότι ο κίνδυνος να πάθει καρκίνο από το νερό που πίνει είναι, π.χ., μία περίπτωση στο ένα εκατομμύριο για τα επόμενα πενήντα χρόνια. Αλλά, ουσιαστικά, το άτομο αυτό θέλει απάντηση στην ερώτηση: είναι ασφαλές το νερό ή πίνοντάς το θα πάθω καρκίνο;

Ένας λειτουργικός ορισμός με μη αριθμητική μορφή θα ήταν ότι μια κατάσταση μπορεί να θεωρηθεί ασφαλής και οι κίνδυνοι που συνδέονται με αυτήν αμελητέοι, αν κάποια ενημερωμένα και έμπειρα άτομα παραβλέπουν τον κίνδυνο. Τότε η έκφραση του κινδύνου με αριθμητικό τρόπο θα ήταν μια δευτερεύουσα δραστηριότητα, η οποία μπορεί να γίνει, αφού έχει απαντηθεί το ερώτημα του κατά πόσο ο κίνδυνος είναι αμελητέος ή όχι.

Οι πρώτες εργασίες στον τομέα της ανάλυσης κινδύνων ακολούθησαν αυτό το σκεπτικό, δηλαδή πρώτα μετρούσαν τί πραγματικά κάνουν οι άνθρωποι και μετά εκτιμούσαν τους κινδύνους των δραστηριοτήτων και κατέληγαν σε συμπεράσματα σχετικά με το ποιό κίνδυνο είναι «αποδεκτοί». Αλλά, επειδή πολλὰ απ' αυτά τα άτομα ενεργούσαν χωρίς να γνωρίζουν τους «πραγματικούς» κινδύνους, οι μετρήσεις αυτές δεν έχουν νόημα. Αν ισχύει ότι η αντίληψη του κινδύνου επηρεάζει τη συμπεριφορά (στην οποία συμπεριφορά περιλαμβάνεται και η αποδοχή του κινδύνου) και αν ισχύει, επίσης, ότι η αυξημένη πρόσβαση σε πραγματικές πληροφορίες μπορεί να αλλάξει την αντίληψη του κινδύνου, τότε έπεται ότι οι πρόσθετες πληροφορίες, ανάμεσά τους και οι αριθμητικές, μπορούν να επηρεάσουν την αποδοχή του κινδύνου και επομένως το τί θεωρείται «ασφαλές» από τους ανθρώπους.

Μερικοί οικονομολόγοι έχουν υποστηρίξει ότι η αποδοχή του κινδύνου από τους ανθρώπους μπορεί να εκφραστεί από την προθυμία τους να πληρώσουν για να προστατευτούν από διάφορες απειλές. Αλλά και αυτό είναι, στην καλύτερη περίπτωση, ένα πολύ έμμεσο κριτήριο, αφού οι άνθρωποι μπορεί να πιστεύουν εντελώς εσφαλμένα ότι τα

Καπνοδοχοκαθαριστής στη συνοικία Eilbek του Αμβούργου, 1937 (Συλλογή φωτογραφιών του Μουσείου της Εργασίας του Αμβούργου)

χρήματα μπορούν να μειώσουν έναν κίνδυνο, όταν στην πραγματικότητα δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο. Αντίστροφα, οι άνθρωποι μπορεί να μην ξέρουν πόσα χρήματα χρειάζονται για να μειωθεί ένας κίνδυνος σε ένα επίπεδο που οι ίδιοι θα θεωρούσαν αποδεκτό.

Η «υγεία» και η «ασφάλεια» έχουν υψηλή κοινωνική προτεραιότητα που δικαιολογεί την απεριόριστη επιστροφή των διαθέσιμων πόρων. Όπως θα δείξουμε στο επόμενο κεφάλαιο, η αντιμετώπιση του κινδύνου συνδέεται σε μεγάλο βαθμό με την αρχή ότι οι πόροι δεν είναι απεριόριστοι και ότι η διαχείριση στηρίζεται σε εναλλακτικά μέτρα. «Αποδεκτός» κίνδυνος είναι ο κίνδυνος που συνδέεται με την καλύτερη από τις διαθέσιμες εναλλακτικές λύσεις και όχι η καλύτερη εναλλακτική λύση που μπορούμε να φανταστούμε.

Στην περίπτωση της δημόσιας αντιμετώπισης κινδύνων που επηρεάζουν ολόκληρες κοινότητες, οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν με καχυποψία ό,τι γίνεται, ή ό,τι δεν γίνεται. Μετρήσεις έχουν δείξει ότι κάτω από αυτές τις συνθήκες οι άνθρωποι είναι διατεθειμένοι να δεχτούν ένα επίπεδο κινδύνου πολύ χαμηλότερο από το επίπεδο που δέχονται εκούσια. Σε αυτές τις καταστάσεις, καθώς και στις περιστάσεις που αντιμετωπίζει ένα άτομο που εργάζεται

σε επικίνδυνο περιβάλλον, υπάρχει μεγάλη διαφορά ανάμεσα στον κίνδυνο που είναι αποδεκτός και τον κίνδυνο που γίνεται αναγκαστικά δεκτός. Ο βαθμός του κινδύνου που είναι αποδεκτός εξαρτάται επίσης από το μέγεθος του πληθυσμού που εκτίθεται σ' αυτόν. Ένα μεγάλο εργοστάσιο μπορεί να είναι έτσι σχεδιασμένο, ώστε να μην αυξάνει τον μέσο κίνδυνο θανάτου μέσα στον πληθυσμό μιας χώρας περισσότερο από ένα στο εκατομμύριο. Αλλά το ίδιο κριτήριο δεν μπορεί να ισχύει για τα άτομα που εργάζονται μέσα στο εργοστάσιο (εργατικά ατυχήματα), που πηγαίνουν στη δουλειά τους οδηγώντας (αυτοκινητιστικά ατυχήματα), ή για τις οικογένειές τους, που μετά από μια επίσκεψη στον γιατρό (για ακτινογραφίες), περνούν τη μέρα τους στην παραλία (υπεριώδεις ακτίνες από τον ήλιο). Η κοινωνία θα έπαιε να λειτουργεί, αν τα άτομα δεν εξετίθεντο ποτέ σε κινδύνους υψηλότερους από το επίπεδο που χρειάζεται για να προστατευτεί η κοινωνία στο σύνολό της.

Τόσο στη δημόσια διοίκηση όσο και στην επαγγελματική ασφάλεια, όλοι τώρα συμφωνούν ότι τα επίπεδα των κινδύνων πρέπει να αποκαλύπτονται πλήρως και να εξη-

γούνται όσο γίνεται καλύτερα σε εκείνους που εκτίθενται στους κινδύνους, αν και η συστηματική εφαρμογή αυτής της αρχής χαρακτηρίζει περισσότερο την αμερικανική διοίκηση παρά τη βρετανική. Αν γίνει μια σοβαρή προσπάθεια για σωστή μετάδοση των πληροφοριών που αφορούν κινδύνους, το πιθανότερο αποτέλεσμα είναι ότι το κοινό θα δεχτεί (έστω και απρόθυμα μερικές φορές) ένα επίπεδο κινδύνου που του είναι γνωστό.

Σε αυτό το σημείο το τί θα θεωρήσουν οι άνθρωποι ότι παρέχει «επαρκή ασφάλεια» εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την εμπιστοσύνη που έχουν στις διαδικασίες αντιμετώπισης του κινδύνου, είτε αυτές εφαρμόζονται σε ένα μικρό εργοστάσιο είτε στην πολυπλοκή λειτουργία μιας μεγάλης βιομηχανικής μονάδας, που δημιουργεί κινδύνους στα άτομα που ζουν στη γύρω περιοχή. Όταν η αντιμετώπιση του κινδύνου δεν βρίσκεται υπό τον άμεσο έλεγχο του ατόμου, χρειάζεται ένα πολύ υψηλότερο επίπεδο βεβαιότητας και εμπιστοσύνης για να γίνει αποδεκτός ο κίνδυνος. Η εμπιστοσύνη στις διαδικασίες αντιμετώπισης του κινδύνου αποτελεί τη βάση της αποδοχής του.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Αποτελέσματα της Ευρωπαϊκής Εκστρατείας Ενημέρωσης και Ελέγχων «Ψυχοκοινωνικοί κίνδυνοι στην εργασία 2012» από τη Δ/ση Προγραμματισμού & Συντονισμού Τεχνικής & Υγειονομικής Επιθεώρησης (Σ.ΕΠ.Ε.)

Την περίοδο Απριλίου - Νοεμβρίου 2012 πραγματοποιήθηκε από τις υπηρεσίες Επιθεώρησης Ασφάλειας και Υγείας της Εργασίας η εκστρατεία ενημέρωσης και ελέγχων με θέμα «Ψυχοκοινωνικοί κίνδυνοι στην εργασία 2012», στο πλαίσιο αντίστοιχης Ευρωπαϊκής Εκστρατείας. Στόχος της εκστρατείας ήταν η ενημέρωση των εμπλεκόμενων σε θέματα που σχετίζονται με τους ψυχοκοινωνικούς κινδύνους, καθώς και για τις επιπτώσεις τους στην υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων, αλλά και την επιχείρηση - ίδρυμα (οικονομικό κόστος, μειωμένη παραγωγικότητα, αύξηση απουσιών, ατυχημάτων κ.λπ.).

Στο επίκεντρο της εκστρατείας βρέθηκαν επιχειρήσεις και ιδρύματα που δραστηριοποιούνται στους τομείς: παροχής υγείας και κοινωνικής πρόνοιας, παροχής υπηρεσιών και μεταφορών.

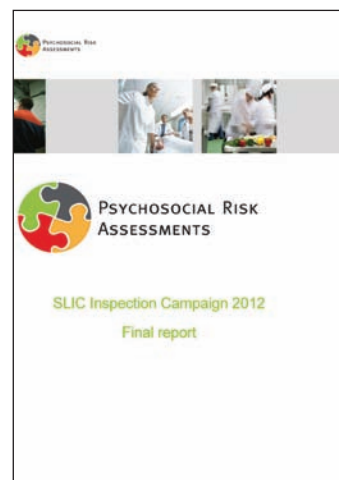
Συνολικά στη χώρα μας διενεργήθηκαν 471 έλεγχοι και 178 επανέλεγχοι, οι οποίοι αναλυτικά έχουν ως εξής:

- 88 έλεγχοι και 33 επανέλεγχοι στον τομέα της παροχής υγείας και κοινωνικής πρόνοιας (νοσοκομεία, κέντρα υγείας κ.λπ.)
- 307 έλεγχοι και 117 επανέλεγχοι στον τομέα της παροχής υπηρεσιών (ξενοδοχεία, εστιατόρια)
- 76 έλεγχοι και 28 επανέλεγχοι στον τομέα των μεταφορών.

Η ανάληψη των αποτελεσμάτων των ελέγχων ανέδειξε έλλειμμα, τόσο στην κατανόηση της σημασίας των ψυχο-

κοινωνικών κινδύνων και της επίδρασης που δυνητικά έχουν στην υγεία των εργαζομένων, όσο και στα μέτρα αντιμετώπισής τους. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι κατά τους αρχικούς ελέγχους διαπιστώθηκε ότι οι ψυχοκοινωνικοί κίνδυνοι είχαν συμπεριληφθεί στην εκτίμηση επαγγελματικού κινδύνου σε μικρό ποσοστό. Ωστόσο κατά τους επανελέγχους που διενεργήθηκαν

σημειώθηκε σημαντική συμμόρφωση, γεγονός που αντικατοπτρίζει τη σημασία του ενημερωτικού και συμβουλευτικού ρόλου της Επιθεώρησης ΑΥΕ στην ευαισθητοποίηση των εμπλεκόμενων και στη διαμόρφωση κουλτούρας πρόληψης. Τα πιο συχνά θέματα που καταγράφηκαν ήταν ο φόρτος εργασίας, η πίεση χρόνου, οι εργασιακές σχέσεις και η νυχτερινή εργασία, ενώ σε μικρότερο βαθμό οι συχνές εργασιακές αλλαγές, οι ακαθόριστες προσδοκίες απόδοσης και οι απειλές ή η βία

στον εργασιακό χώρο.

Με την ολοκλήρωση της εκστρατείας ετοιμάστηκε Εθνική Αναφορά που περιείχε στοιχεία σχετικά με τον αριθμό των ελέγχων και επανελέγχων ανά κλάδο, την ύπαρξη γραπτής εκτίμησης επαγγελματικού κινδύνου -που να συμπεριλαμβάνει τους ψυχοκοινωνικούς κινδύνους-, τις μεθόδους και τους παράγοντες που εξετάστηκαν για την εκπόνησή της, καθώς και τα άτομα που συμμετείχαν (εργαζόμενοι, εργοδότες, εκπρόσωποι, ειδικοί επιστήμονες) και επιπλέον στοιχεία σχετικά με τις ενέργειες των

επιθεωρητών. Η Αναφορά διαβιβάστηκε στην υπεύθυνη ομάδα εργασίας της Επιτροπής Ανώτερων Επιθεωρητών Εργασίας (SLIC) προκειμένου στη συνέχεια να συνταχθεί η Τελική Αναφορά με σχετικά στοιχεία για το σύνολο των χωρών που συμμετείχαν στην εκστρατεία, με τίτλο: «Psychosocial Risk Assessments. SLIC Inspection Campaign 2012-Final report».

Η τελική αναφορά είναι διαθέσιμη στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://www.av.se/dokument/inenglish/European_Work/Slic_2012/SLIC2012_Final_report.pdf

Ημερίδα με θέμα «Ασφάλεια και υγεία στα δημόσια τεχνικά έργα»

Στις **14 Μαρτίου**, στο αμφιθέατρο του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων, πραγματοποιήθηκε ημερίδα με θέμα **«Ασφάλεια και υγεία στα δημόσια τεχνικά έργα»**. Την ημερίδα διοργάνωσε το Τμήμα Διαρκούς Επιμόρφωσης Τεχνικών Παραγωγής Δημοσίων Έργων, Υποστήριξης Εκπαίδευσης και Παραγωγής Προγραμμάτων Εκπαίδευσης, ΔΙΠΑΔ του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων. Την ημερίδα παρακολούθησαν πάνω από 200 μηχανικοί του Δημοσίου. Τα θέματα που αναπτύχθηκαν ήταν:

- **Η σπουδαιότητα των θεμάτων ασφάλειας και υγείας στην εργασία στην Ελλάδα και στην Ευρωπαϊκή Ένω-**

ση (Α. Χριστοδούλου, Ι. Κωνσταντακόπουλος, Εθνικός Εστιάκος Πόλος Πληροφόρησης για θέματα ΑΥΕ)

- **Έλεγχος εφαρμογής της νομοθεσίας για την ασφάλεια και υγεία στα δημόσια τεχνικά έργα** (Χ. Τσακτσίρα, Πολ. Μνη., Προϊσταμένη Τμήματος στο ΚΕ.Π.Ε.Κ. Αθηνών και Κρήτης, Επιθεωρήτρια ΑΥΕ)
 - **Οι δραστηριότητες του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. για την Υ.Α.Ε. στα τεχνικά έργα** (Θ. Κουκουλάκη, Τοπογράφος Μηχανικός, Εργονόμος, ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.)
 - **Ασφάλεια και υγεία στα έργα του Μετρό** (Β. Δανελλιάν, Διευθυντής ΥΑΕ, ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ Α.Ε.)
- Ακολούθησε συζήτηση μεταξύ των παρευρισκομένων.

Ημερίδα με θέμα «Προαγωγή της υγιούς εργασίας για ανθρώπους με χρόνιες ασθένειες»

Στις **22 Φεβρουαρίου** στο αμφιθέατρο του Π.Γ.Ν. «Αττικόν» πραγματοποιήθηκε ημερίδα με θέμα **«Προαγωγή της υγιούς εργασίας για ανθρώπους με χρόνιες ασθένειες»**. Την εκδήλωση διοργάνωσε το Εθνικό Δίκτυο Προαγωγής της Υγείας στους Χώρους Εργασίας (Ε.Δ.Π.Υ.Χ.Ε.) και το Εθνικό Δίκτυο Νοσοκομείων και Υπηρεσιών Προαγωγής Υγείας (Ε.Δ.Ν.Υ.Π.Υ.) με τη συγχρηματοδότηση της ΕΕ και την υποστήριξη του Υπ. Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας. Τα θέματα που παρουσιάστηκαν ήταν:

- **Παρουσίαση του ευρωπαϊκού προγράμματος PHWork - Promoting healthy work for employees with chronic illness - Public Health and Work** (Κ. Γιαννοπούλου, Ψυχολόγος, MSc Προαγωγή και Αγωγή Υγείας, Συντονίστρια Ε.Δ.Π.Υ.Χ.Ε.)
- **Ευρωπαϊκές πολιτικές για άτομα με χρόνιες παθήσεις** (Θ. Βοντετσιάνος, Δ/ντής Πνευμονολόγος, Δ/ντής Μονάδος E-health Γ.Ν.Ν.Θ.Α. «Η Σωτηρία», μέλος Επιστημονικής Επιτροπής Ε.Δ.Ν.Υ.Π.Υ.)
- **Οι ψυχικοί πόροι των εργαζομένων με χρόνιες ασθένειες και η αξιοποίησή τους στην εργασία** (Α. Αρματάς, MA, MISCP, Clinical & Coaching psychologist)
- **Χρόνιες ψυχικές παθήσεις και εργασία** (Δ. Φυτιλή, Ι.Ε., Επιμ. Α΄, Τμ. Ιατρικής της Εργασίας και Προστασίας του Περιβάλλοντος, Γ. Ν. Ελευσίνας «Θριάσιο»)
- **Εργασιακή ικανότητα και ηλίκιωμένοι εργαζόμενοι**

(Π. Σουρτζή, Αν. Καθ. Νοσηλευτικής Υγιεινής της Εργασίας, Τμ. Νοσηλευτικής, Παν. Αθηνών)

- **Προαγωγή της ενεργούς γήρανσης στους χώρους εργασίας - Πηγές πληροφόρησης και εργαλεία** (Σ. Ντούση, Κοινωνική Λειτουργός, Κέντρο ΥΑΕ, Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας)
- **EAP Disability Management Services: Successful retention & return-to-work of employees with chronic illness** (Α. Ρ. Rush Ph.D., Κλινική Ψυχολόγος, Γεν. Δ/ντρια Hellas EAP, Πρ. Ελληνικού Παραρτήματος EAPA International)
- **Η χρόνια νόσος μέσα από το πρίσμα της παραγωγικότητας - Ολιστική προσέγγιση** (Α. Κρικέλλα, Ι.Ε., Cosmote Κινητές Τηλεπικοινωνίες Α.Ε., Υποψ. Διδάκτωρ Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, μέλος Ελληνικής Εταιρίας Ιατρικής Εργασίας και Περιβάλλοντος, μέλος της International Commission of Occupational Health)
- **Η συμβολή του γραφείου υποστήριξης της απασχόλησης και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας της ΠΕΨΑΕΕ στην εργασία των ανθρώπων με ψυχική νόσο** (Ε. Γαβριήλ, Ψυχολόγος, MSc - Υπ. της Υπηρεσίας Υποστήριξης της Απασχόλησης της Πανελλαδικής Ένωσης για την Ψυχοκοινωνική Αποκατάσταση και την Επαγγελματική Επανάταξη).

Νομοθετικές εξελίξεις

Επιμέλεια: Αφροδίτη Δαΐκου

Νόμος 4144/2013 (ΦΕΚ 88/Α/18.4.2013): Αντιμετώπιση της παραβατικότητας στην Κοινωνική Ασφάλιση και στην αγορά εργασίας και λοιπές διατάξεις αρμοδιότητας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας. (Σχετική εγκύκλιος οικ. 12370/22.4.2013).

Εθνική Γενική Συλλογική σύμβαση εργασίας ετών 2010 - 2012: Πράξη κατάθεσης: 4-14.5.2013.

Υπουργική Απόφαση Υ7α/Γ.Π/57394/12/2013 (ΦΕΚ 780/Β/4.4.2013): Αναγνώριση φορέα για την θεωρητική εκπαίδευση της ειδικότητας ιατρικής της εργασίας.

Υπουργική Απόφαση οικ. 3562/398/2013 (ΦΕΚ 765/Β/3.4.2013): Απαιτήσεις για την ασφαλή εγκατάσταση και λειτουργία, τον περιοδικό έλεγχο και τη συντήρηση των κυλιόμενων κλιμάκων και κυλιόμενων πεζόδρομων.

Υπουργική Απόφαση οικ. 1032/166/Φ.Γ.9.6.4 (Η)/2013 (ΦΕΚ 519/Β/6.3.2013): Κατάταξη των μηχανημάτων έργου σε ειδικότητες και ομάδες, ως προς τη δραστηριότητα του χειρισμού σύμφωνα με το π.δ. 113/2012 (198/Α) και αντιστοίχιση των υφιστάμενων αδειών που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με το π.δ. 22/1976 (6/Α) ή το π.δ. 31/1990 (11/Α) με τις άδειες που εκδίδονται κατ'εφαρμογή του προεδρικού αυτού διατάγματος.

Υπουργική Απόφαση 15107/437/2013 (ΦΕΚ 1230/Β/21.5.2013): Γενικός ενιαίος κανονισμός εργασίας διεξαγωγής των φορτοεκφορτωτικών εργασιών λιμένας.

Στο άρθρο 1 της υπουργικής αυτής απόφασης δίνεται ο ορισμός της φορτοεκφορτωτικής εργασίας λιμένας και του λιμενεργάτη ή φορτοεκφορτωτή λιμένας. Στο άρθρο 4 προβλέπεται η τήρηση των μέτρων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων ενώ στο άρθρο 6 η απαίτηση της απαραίτητης άδειας για το χειρισμό μηχανικών ανυψωτικών μέσων.

Υπουργική Απόφαση 460/15662/2013 (ΦΕΚ 1225/Β/20.5.2013): Γενικός ενιαίος κανονισμός εργασίας διεξαγωγής των φορτοεκφορτωτικών εργασιών ξηράς.

Κατ'αντιστοιχία με την παραπάνω η παρούσα υπουργική απόφαση αφορά στις φορτοεκφορτωτικές εργασίες ξηράς.

Υπουργική Απόφαση 15077/1912/2013 (ΦΕΚ 1193/Β/15.5.2013): Ειδικά θέματα οργάνωσης και λειτουργίας των διαδικασιών ελέγχου, του τύπου και του περιεχομένου των εντύπων και οδηγιών ενημέρωσης του ΣΕΠΕ και της Γενικής Διεύθυνσης Συνθηκών και Υγιεινής της Εργασίας για τις φορτοεκφορτωτικές εργασίες.

Υπουργική Απόφαση 14366/416/2013 (ΦΕΚ 1110/Β/9.5.2013): Εθνικό μητρώο φορτοεκφορτωτών - καθορισμός δικαιολογητικών για την άσκηση του επαγγέλματος του φορτοεκφορτωτή ξηράς και λιμένας. (Καταργεί

την υ.α. 9289/299/2013 (ΦΕΚ 750/Β/1.4.2013).

Υπουργική Απόφαση 9296/300/2013 (ΦΕΚ 749/Β/1.4.2013): Προϋποθέσεις και διαδικασία πιστοποίησης επαγγελματικής κατάρτισης φορτοεκφορτωτών ξηράς - λιμένας.

Υπουργική Απόφαση 28745/895/Ε103/2013 (ΦΕΚ 1104/Β/2.5.2013): Τροποποίηση των ειδικών κριτηρίων αποθήκευσης μεταλλικού υδραργύρου που θεωρείται απόβλητο.

Υπουργική Απόφαση οικ. 5570/378/ΦΓ9.6.4/2013 (ΦΕΚ 1024/Β/25.4.2013): Τροποποίηση της υπ' αριθ. Οικ. 368/12/Φ.Γ.9.6.4/10.1.2013 κοινής υπουργικής απόφασης «καθορισμός του τύπου, του περιεχομένου και της διαδικασίας έκδοσης των βεβαιώσεων αναγγελίας έναρξης των τεχνικών επαγγελματικών δραστηριοτήτων, καθώς και καθορισμός των απαιτήσεων εσωτερικού ελέγχου των υπηρεσιών της παρ. 1 του άρθρου 5 του ν. 3982/2011» (24/Β).

Υπουργική Απόφαση 5571/379/ΦΓ9.6.4/2013 (ΦΕΚ 1022/Β/25.4.2013): Τροποποίηση της υπ αριθμ. Οικ. 411/14/Φ.Γ.9.6.4./10.1.2013 κοινής υπουργικής απόφασης «καθορισμός απαιτήσεων για ανεξαρτησία, αμεροληψία και ικανότητα των μελών των εξεταστικών επιτροπών του άρθρου 5§4 του ν. 3982/2011, του συστήματος εσωτερικού ελέγχου των υπηρεσιών της §1 του άρθρου 5 του ν. 3982/2011 και των εξεταστικών επιτροπών, του τρόπου και των αναγκών υποδομών για τη διενέργεια των εξετάσεων, της εξεταστέας ύλης, της διάρκειας, του τρόπου και του περιεχομένου της επιμόρφωσης των μελών των εξεταστικών επιτροπών, του τύπου και του περιεχομένου των εκδιδόμενων αδειών καθώς και του τρόπου παρακολούθησης και υποστήριξης των εξεταστικών επιτροπών από τον Εθνικό Οργανισμό Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού για τις επαγγελματικές δραστηριότητες των τεχνικών καύσης υγρών και αερίων καυσίμων, των τεχνικών υδραυλικών εγκαταστάσεων, των τεχνικών μηχανικών εγκαταστάσεων, των οξυγονοκολλητών και των ηλεκτροσυγκολλητών» (21/Β).

Υπουργική Απόφαση Η.Π 26910/852/Ε103/2013 (ΦΕΚ 1021/Β/25.4.2013): Τροποποίηση της υπ' αριθ. 54409/2632/2004 κοινής υπουργικής απόφασης «σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2003/87/ΕΚ ...κλπ» (1931/Β), όπως ισχύει, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της οδηγίας 2008/101/ΕΚ «για την τροποποίηση της οδηγίας 2009/29/ΕΚ «για τροποποίηση της οδηγίας 2003/87/ΕΚ με στόχο τη βελτίωση και την επέκταση του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου της Κοινότητας» του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Απριλίου 2009».

Υπουργική Απόφαση Δ2/Γ/10040/3966/2013 (ΦΕΚ 993/Β/24.4.2013): Υιοθέτηση της τροποποι-

σης 9 του παραρτήματος (Annex) 18, του Διεθνούς Οργανισμού Πολιτικής Αεροπορίας περί «ασφαλούς αερομεταφοράς επικίνδυνων υλικών» το οποίο έχει εκδοθεί βάσει της Σύμβασης του Σικάγο.

Υπουργική Απόφαση Δ3/Γ/3701/891/2013 (ΦΕΚ 419/Β/25.2.2013): Τροποποίηση κανονισμού ανεφοδιασμού αεροσκαφών με καύσιμα σε αεροδρόμια.

Υπουργική Απόφαση οικ. 166476/2013 (ΦΕΚ 595/Β/14.3.2013): Τροποποίηση της υπ αριθ. 1958/13.1.2012 (ΦΕΚ 21/Β) απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής «Κατάταξη δημοσίων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με το άρθρο 1 §4 του Ν. 4014/21.9.11 (ΦΕΚ 209/Α)», όπως τροποποιήθηκε από την υπ αριθμ. 20741/8.5.2012, (ΦΕΚ 1565/Β) όμοιά της.

Προεδρικό Διάταγμα 52/2013 (ΦΕΚ 95/Α/24.4.2013): Κύρωση των τροποποιήσεων της Διεθνούς Σύμβασης «περί ασφαλείας της ανθρώπινης ζωής στη θάλασσα, (ΠΑΑΖΕΘ- SOLAS 1974)», όπως αυτές υιοθετήθηκαν την 4η Δεκεμβρίου 2008 με την

απόφαση MSC 269(85)/04.12.2008 της Επιτροπής Ναυτικής Ασφάλειας (MSC) του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού (IMO).

Προεδρικό Διάταγμα 59/2013 (ΦΕΚ 109/Α/10.5.2013): Αποδοχή τροποποιήσεων στο Παράρτημα III του Πρωτοκόλλου του 1978 αναφορικά με τη Δ.Σ. για την πρόληψη της ρύπανσης από πλοία, 1973. (Αναθεωρημένο Παράρτημα III της Δ.Σ. MARPOL 73/78).

Προεδρικό Διάταγμα 8/2013 (ΦΕΚ 27/Α/31.1.2013): Αποδοχή τροποποιήσεων στο παραρτήματα V του Πρωτοκόλλου του 1978 αναφορικά με τη Δ.Σ. για την πρόληψη της ρύπανσης από πλοία, 1973, (Αναθεωρημένο παράρτημα V της Δ.Σ. MARPOL 73/78).

Εγκύκλιος οικ. 24040/2590/12.4.2013: Εφαρμογή νομοθεσίας για τη διασυνοριακή μεταφορά μη επικίνδυνων αποβλήτων.

Αριθμός Πρωτοκόλλου οικ. 11453/1284/16.4.2013: Άσκηση καθηκόντων τεχνικού ασφάλειας από τον εργοδότη στην επιχείρησή του - Διαδικασία αναγγελίας στην αρμόδια υπηρεσία του ΣΕΠΕ.

Τα πλήρη κείμενα των νομοθετημάτων και των ευρωπαϊκών οδηγιών είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου, στη διεύθυνση: <http://www.elinyae.gr>

Συνέδρια - Ημερίδες - Εκθέσεις

Επιμέλεια: Κωνσταντίνα Καψάλη

May 21-22, 2013
2nd International Conference and Exhibition on Occupational Health & Safety
DoubleTree by Hilton Beijing
Beijing, China
Sponsor: OMICS Group Conferences
Contact:
 Mukul Singh
Phone: (650) 268-9744
Email: occupationalhealth2013@omics-online.com

10-14 June 2013, Helsinki, Finland
8th Global Conference on Health Promotion 2013
Organiser: The conference is co-organized by the World Health Organization (WHO) and the Ministry of Social Affairs and Health of Finland
E-mail: healthpromotion@who.int
Website: www.stm.fi/healthpromotion2013

June 24-27, 2013
American Society of Safety Engineers (ASSE) Safety 2013
 Las Vegas Convention Center Las Vegas,

NV
Sponsors: <http://www.safety2013.org/sponsors.php>
Contact: <http://www.asse.org/about/contact.php>

June 10-13, 2013
National Fire Protection Association (NFPA) Conference & Expo
 McCormick Place Convention Center
 Chicago, IL
Sponsors: [http://www.nfpa.org/itemDetail.asp?categoryID=1933&itemID=45509&URL=Training/Conferences/NFPA Conference & Expo/Event sponsors](http://www.nfpa.org/itemDetail.asp?categoryID=1933&itemID=45509&URL=Training/Conferences/NFPA%20Conference%20Expo/Event%20sponsors)
Contact: [http://www.nfpa.org/itemDetail.asp?categoryID=142&itemID=17969&URL=About NFPA/Contact Us](http://www.nfpa.org/itemDetail.asp?categoryID=142&itemID=17969&URL=About%20NFPA/Contact%20Us)

5th International Conference on Whole Body Vibration Injuries

5-7 June 2013 - Academic Medical Center, Amsterdam, The Netherlands 5th International Conference on Whole Body Vibration Injuries

Organized by: Academic Medical Center, Coronal Institute of Occupational Health
Supported by: ICOH SC on Vibration and Noise

Topics: epidemiological studies on short- or long-term health effects of WBV exposure; experimental studies on human responses to WBV; motion sickness; modelling and analysis of whole body system dynamics; guidelines, standards and national policies or legislation on WBV; measurements of exposure to WBV; preventative measures; recognition or notification of WBV injuries as an occupational disease

Contact Information:

Address: Academic Medical Center, Coronal Institute of Occupational Health, PO Box 22700, 1100 DE Amsterdam, the Netherlands

Tel: +31 20 565333

Fax: +31 20 6977161

E-mail: wbvconference@amc.uva.nl

Website: <http://www.wbvconference.com>

18-21 June 2013 - Utrecht, The Netherlands

EPICOH 2.0.13: Improving the impact

Organized by: Utrecht University, The Netherlands

Organized by SC: EPICOH

Topics: As occupational health professionals we strive towards safe, healthy and stimulating work environments with the ultimate goal to decrease the burden of disease and injury due to existing and emerging occupational exposures. But what have we achieved; what is the impact of our work; and how could we achieve our goal more effectively? These are the central questions we would like to address at EPICOH 2.0.13!

Contact Information:

Address: Jenalaan 18D 3584 CK Utrecht The Netherlands

Tel: +31 30 253 9448

E-mail: R.c.h.vermeulen@uu.nl

Website: <http://www.epicoh2013.org>

30 June - 4 July 2013, Seoul, Korea XIII International Congress of Toxicology (ICT 2013)

Organized by: Korean Society of Toxicology (KSOT)/Korean Environmental Mutagen Society (KEMS), the International Union of Toxicology (IUTOX), and the Environmental OMICS (EOMICS). Co-sponsored by ICOH SC: Occupational Toxicology (SCOT). A special discount on the registration fee will be offered to ICOH members (\$ 450 for early registration or \$ 500 for late registration, instead of \$ 600 or \$ 750, respectively), providing they write their ICOH membership code under «Organization» when filling in the registration form.

Topics: *Conference Theme:* Transnational Toxicology: From Basic Science to Clinical and Environmental Outcomes. This conference encompasses novel approaches and technologies being used to properly assess the safety, toxicity, and risk for human health. The scientific program will consist of keynote/distinguished lectures, symposia, workshops, round table discussions, debate and poster sessions. This meeting will provide attendees with ample opportunities to exchange the ideas and to launch collaborations.

Topics: • Biomonitoring for Occupational Health Risk Assessment • Translation Toxicology • Clinical Toxicology and Drug Poisoning • Global Chemical Safety and Risk Assessment • Radiation Toxicity and Human Safety • Toxicological Considerations in Worldwide Oil Spill • Integration of Toxicomics into Clinical and Environmental Issues • Food Safety and Nutrition • Transcription Factors and Toxicological Relevance • Signal Transduction in Toxicology • Steroid Metabolism • Carcinogenesis and Chemoprevention • Epigenetic Mechanisms • Drug Metabolizing Enzymes and Genetic Polymorphism • Molecular Inflammation and Diseases • Stem Cell Application in Toxicology • Cell Death Mechanisms • Noncoding RNA in Toxicology • Biomarkers for Target Organ Toxicity • Toxicokinetics • Alternatives to Animal Models in Toxicology • Neurotoxicity • Nanotechnology and Safety • New Insight Into Endocrine Disrupting Chemicals • Immunotoxicology • New Insights into Drug Abuse and Toxicity • Education in Toxicology and Chemical Safety • Toxicological Considerations for Herbal Medicines and Botanical Supplements • Development of Toxicity Testing • Effect

of Climate Change on Human Health • Climate Change and Toxicology • Third-Hand Smoke

Contact Information:

Address : Haeoreum Bldg., 748-5 Yeoksam-dong, Gangnam-gu, Seoul, 135-925, Korea

Tel : +82-2-557-8422

Fax : +82-2-566-6087

E-mail : ict@ict2013seoul.org

Website : <http://www.ict2013seoul.org>

8-11 July 2013 - Busan, South Korea 8th international conference on prevention of work-related musculoskeletal disorders

Organized by: Korea Society of Occupational and Environmental Medicine, Pusan National University School of Medicine.

Supported by: Korean Occupational safety & health agency(KOSHA)

Organized by SC: Musculoskeletal disorders

Topics: Epidemiology and surveillance on MSD burden; Mechanism and models of injury; Work Organization, job stress and psychosocial aspects; Workload, Aging and Musculoskeletal degeneration; Ergonomics and Preventions; Social aspects of determining; National strategies for; Biomechanics and experimental ergonomics; Economic aspects of MSDs; Functional capacity, rehabilitation and return to work.

Contact Information:

Department of Preventive & Occupational medicine, Pusan National University School of Medicine, Yangsan-si, Gyeongnam, Korea

Tel: +82-55-360-1281

Fax: +82-55-360-1284

E-mail: premus2013@pusan.ac.kr

Website: <http://www.premus2013.org>
Dongmug Kang, MD, MPH, PhD Director, Dept. Occup. & Envir. Medicine, Pusan National University Yangsan Hospital. Director, Korea Research Center for Asbestos Related Diseases, Pusan National University. 82-55-360-1281

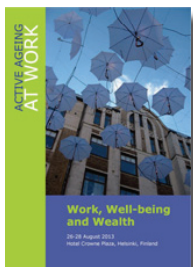

August 21-25, 2013 International Association of Firefighters (IAFF) Redmond Symposium

Denver, CO

Sponsor: IAFF

Contact: <http://www.iaff.org/Contact/contact.html?subj=19>

26-28 August 2013 - Hotel Crowne Plaza, Helsinki, Finland

Work, Well-being and Wealth: Active Ageing at Work

Organized by: Finnish Institute of Occupational Health

Sponsored by: The Finnish Work Environment Fund Ministry of Social Affairs and Health, Finland

Supported by: WG3 Work and Productivity of the JPI «More Years, Better Lives» The Partnership for European Research in OS&H (PEROSH) The European Agency on Safety and Health at Work European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions IEA Technical Committee on Ageing Ministry of Social Affairs and Health, Finland Ministry of Employment and the Economy, Finland Finnish Labour Market Confederations

Co-sponsored by ICOH SC

Organized by SC: Ageing and Work

Topics:

- sustainable work and health
- identification of factors supporting the prolongation of working life
- relationship between work and well-being
- being among young and older persons
- occupational healthcare for employees with disabilities
- diversity management -health promotion especially among the lower educated
- role of work modifications in improving well-being and return to work
- from prevention of diseases to promotion of mental and functional health
- Productivity and innovations
- the cost effectiveness of different interventions
- financial logic and effectiveness of occupational health and safety (OSH) systems
- age-heterogeneous and cross-generational teams
- new technologies to support ageing workers
- Management and work organization
- new work-life-balance-models and flexible working time arrangements
- good practices in age management and the management of generations
- management education towards a more sustainable work
- rethinking the organization and new ways of organizing
- Policy issues
- solutions for active ageing at work
- future directions

- the labour market of elderly workers
- the role of internationalization, economic incentives, workplaces and individuals for sustainable solutions on active ageing at work

Contact Information:

Address : Finnish Institute of Occupational Health Topeliuksenkatu 41 a A 00250 Helsinki, Finland

Tel : +358 40 544 2750

E-mail: mikko.harma@ttl.fi

http://www.ttl.fi/www2013

9-11 September 2013 - Manchester, United Kingdom

Ninth International Symposium on Biological Monitoring

Organized by: Health & Safety Laboratory, UK

Organized by SC: Occupational Toxicology

Topics: biological monitoring, biological effect monitoring, occupational, environmental, biomarkers, risk assessment, epidemiology

Contact Information:

Address: Health & Safety Laboratory Harpur Hill Buxton SK17 9JN, UK

E-mail: kate.jones@hsl.gov.uk

Website: <http://www.isbm2013.org.uk/>

The employment injury schemes and the prevention of occupational accidents and diseases

9 - 20 September 2013, International Training Centre of the ILO, Turin, Italy

The general objective of the course is to strengthen the capacity of employment injury institutions for the management of the occupational accidents and diseases and the promotion of the prevention approach on occupational safety and health.

Mr. Félix Martín Daza

Email: f.martin@itcilo.org

23-26 September 2013 - SENAC University Center São Paulo, Brazil
ICOH SC Joint Conference

9th International Conference on Occupational Health for Health Care Workers

International Conference on Occupational Health & Development

International Conference on Occupational Health Nursing

International Conference on Occupational Infectious Agents

Website: <http://www.healthcareworkers2013.com/>

Call for abstracts May 31st, 2013.

5-7 September 2013, Athens, Greece

13th International Conference on Environmental Science and Technology

Under the auspices of the CITY OF ATHENS and the Hellenic Recycling Agency (HRA). The International Conference on Environmental Science and Technology is one of the worldwide leading environmental conferences.

The conference is supported by the multi-disciplinary Global NEST (Network of Environmental Science and Technology); an international scientific movement that has been successfully developing for the last 24 years with members from more than 60 countries. Global NEST is an international scientific movement focusing on innovative environmental issues.

Contact: CONFERENCE SECRETARIAT

Voulgaroktonou Str. 30, GR 11472, Athens, Greece

Tel.: + 30 210- 6492451 -2

Fax: + 30 210- 6492499

E-mail: cest2013@gnest.org

25-27 September 2013 - Helsinki, Finland

International Symposium on Culture of Prevention - Future Approaches

Organized by: Finnish Institute of Occupational Health (FIOH) (executing institute), Korea Occupational Safety and Health Agency (KOSHA), National Institute of Occupational Health and Safety (INRS), France, International Social Security Association (ISSA),

Special Commission on Prevention
Supported by: Ministry of Social Affairs and Health, Finland Central Organisation of Finnish Trade Unions (SAK) Confederation of Finnish Industries (EK) Social Insurance Institution of Finland Federation of Accident Insurance Institutions (FAII), Finland International Commission on Occupational Health (ICOH)

Topics: The Symposium will discuss the culture of prevention related to occupational risks, such as accidents, workplace violence and psychosocial risks at work. The focus will also be on organizational culture and modes of operation in organizations, and on the attitudes and behaviour of individual employees.

Why Prevention?

- Prevention culture as culture
- Evidence of benefits of culture of prevention
- Developing safety and prevention culture - from research to implementation and dissemination

What do we have?

- Challenges and barriers to promoting safety culture
- Sources of support for prevention, health promotion and social accident insurance
- Ways to promote culture of prevention

How to put it into practice?

- Promotion of culture of prevention
- Comprehensive management of safety and health: from leadership to initiativeness
- Good practices, case reports and evidence-based policies
- Future in the culture of prevention.

Call for abstracts March 15, 2013

Keynotes by:

- Dr. Paul A. Schulte, Director, Education and Information Division NIOSH, USA
- Professor Gerard Zwetsloot TNO Safe & Healthy Business, The Netherlands
- Ms. Marianne Levitsky, President Workplace Health without Borders, Canada
- Dr. Seong-Kyu Kang Korea Occupational Safety & Health Agency, Korea
- Dr. Walter Eichendorf, Deputy Director General DGUV, Germany

Contact Information:

E-mail: cupre2013@ttl.fi

Website: <http://www.ttl.fi/cultureofprevention2013>

National Governance of Occupational Safety and health

14 - 25 October 2013, International Training Centre of the ILO, Turin, Italy
 The general objective of this course is

to strengthen the capacity of planning, developing and governing the national efforts to improve the OSH.

Mr. Félix Martín Daza

Email: f.martin@itcilo.org

28 - 31 October 2013, Rotterdam, The Netherlands

5th International Conference on the History of Occupational and Environmental Health

Organized by: Erasmus University of Rotterdam; Arnold Leuftink Foundation, the Netherlands

Organized by SC: History of Prevention of Occupational and Environmental Diseases

Topics:

Societal responses to evidence and the struggle between stakeholders The role of risk perception in shaping evidence The emergence of professional knowledge and practice Formation of a professional body of knowledge and its influence on the development of professions Coping with risk through businesses approaches such as insurance companies The process of legislation and risk management. The conference attracts between 150-200 health professionals and scientists who will actively share their passion and knowledge on history in occupational and environmental health. This conference is the meeting place for all those who are interested in history research and in understanding how history is continuously shaping our current discipline. Due to its informal nature, contacts are easily established and network opportunities are plentiful. Come and get to know your colleagues and peers! The deadline of abstract submission is Tuesday April 30, 2013. The notification of acceptance is Friday 17 May, 2013. Registration as early as possible is much appreciated.

Contact Information:

Contact Person: Sanne Ruseler

E-mail: info@ICOH2013-history.org

Website: <http://www.ich2013-history.org>

4-8 November 2013 - Saupe Park, Bahia State, Brazil

21st International Symposium on Shiftwork and Working Time

Organized by: Working Time Society/ ICOH SC Shiftwork and Working Time

Sponsored by: BASF

Supported by: School of Public Health, University of São Paulo, Brazil, and Oswaldo Cruz Foundation (FIOCRUZ), Rio de Janeiro, Brazil.

Co-sponsored by ICOH SC: Shiftwork and Working Time

Organized by SC: Shiftwork and Working Time

Topics:

Impact of sleep disorders on occupational health, safety and performance;

- Fostering working time research into practice: concepts and tools for workplace management and regulator;
- Circadian stress, shiftwork and the influence of light;
- Science put at test - application, experiences from the airline industry;
- Shiftwork and the individual - the future of shift work research;
- Nutrition, obesity and physical activity among shift workers;
- Experiences with resistance of workers towards change and how to address it;
- Cancer, immune system and shiftwork;

Contact Information:

Address: Faculdade de Saúde Pública da Universidade de São Paulo, Departamento de Saúde Ambiental. Avenida Dr Arnaldo, 715, CEP 01246-904, São Paulo, SP, Brasil.

Tel: 55-11-3061-7755; 7116

Fax: 55-11-3061-7755

E-mail: shiftwork2013@usp.br

Website: <http://www.fsp.usp.br/shift-work2013>

October 19-22, 2014

7th International Symposium «Safety & Health in Agricultural & Rural Populations: Global Perspectives (SHARP)»

Delta Bessborough Hotel & Sheraton Cavalier Hotel

Saskatoon, Saskatchewan, Canada

Sponsor: Canadian Centre for Health and Safety in Agriculture

Contact: Sueli B. de Freitas

Phone: (306) 966-7888

Email: http://cchsa.symposium2014@usask.ca

Υγεία και ασφάλεια στις μεταφορές (Α' μέρος)

Επιμέλεια: Φανή Θωμαδάκη

Η βιβλιογραφία που ακολουθεί είναι ενδεικτική. Τα παρακάτω ντοκουμέντα (βιβλία και άρθρα) υπάρχουν στη βιβλιοθήκη του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε

Atmospheric degradation of organic substances: data for persistence and long-range transport potential / Walter Klopffer, Burkhard O. Wagner, Weinheim : Wiley-VCH, c2007.- xv, 241 σ. ISBN 978-3-527-31606-9 (5563, 6076, 6812)

Commuter transport: experiences in participation: consolidated report / European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions.- Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 1986.- 125 σ.- (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions; 86/41/EN) ISBN 92-825-6057-0 (792)

EU road transport: safety suffers as companies compete / Greg Bousfield, Safety+Health, 1996, 153(1), σ. 66-69

Fire safety risk assessment: transport premises and facilities / Department for Communities and Local Government.- London : Crown, c2007.- 159 σ. ISBN 978-1-85112-825-9 (5156, 5722)

Guidelines for chemical transportation risk analysis / Center for chemical process safety of the American Institute of Chemical Engineers.- New York : American Institute of Chemical Engineers, c1995.- xviii, 382 σ. (4496)

Guidelines for chemical transportation safety, security, and risk management / American Institute of Chemical Engineers. Center for Chemical Process Safety.- Hoboken, New Jersey : John Wiley & Sons, c2008.- xxvi, 166 σ. ISBN 978-0-471-78242-1 (5957)

Guidelines for safe handling of powders and bulk solids / Center for Chemical Process Safety of the American Institute of Chemical Engineers.- New York : AIChE, c2005.- xvii, 796 σ. ISBN 0-8169-0951-2 (5504)

Haz Mat Data : for first response, transportation, storage, and security / Richard P. Pohanish.- 2η εκδ.- Hoboken, New Jersey : John Wiley & Sons, c2004.- xlvi, 1263 σ. ISBN 0-471-27328-7 (6796)

The hydrogen energy transition : moving toward the post petroleum age in transportation / Daniel Sperling, James S. Cannon (eds.).- Amsterdam : Elsevier, c2004.- x, 266 σ. ISBN 0-12-656881-2 (5879)

Industrial hygiene control of airborne chemical hazards / William Popenodorf.- Boca Raton : CRC Press, c2006.- 705 σ. ISBN 978-0-8493-9528-4 (5532)

An interactive multiobjective model for the strategic maritime transportation of petroleum products : risk analysis and routing / E. Iakovou, Safety science, 2001, 39(1-2), σ. 19-29

New information technologies in the road transport sector: policy issues, ergonomics and safety / Organization for Economic Co-operation and Development.- Paris : OECD, 1995.- 117 σ. ISBN 92-821-1202-0 (2030)

OSH in figures: occupational safety and health in the transport sector - an overview / European Agency for Safety and Health at Work.- Luxembourg : Publications

Office of the European Union, c2010.- 256 σ. ISBN 978-92-9191-303-9 (7116, 7117)

Panorama of transport / European Commission - Eurostat.- Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, c2007.- 174 σ. (Eurostat statistical books) ISBN 978-92-79-04618-6 (6663)

The paradoxes of almost totally safe transportation systems / R. Amalberti, Safety science, 2001, 37(2-3), σ.109-126

Railroad crossing accidents / Marc Green, Occupational health and safety, 2002, 71(6), σ. 30-36

Red book on transportation of hazardous materials / L.W. Bierlein.- 2nd ed.- New York : Van Nostrand Reinhold, 1988.- 1203 σ. ISBN 0-442-21044-2.- 740 σ.

Reforming energy and transport subsidies : environmental and economic implications / OECD.- Paris : OECD, 1997.- 165 σ. ISBN 92-64-15681-X (3108)

Regulation and risk : occupational health and safety on the railways / Bridget M. Hutter.- Oxford : Oxford University Press, 2007.- xvi, 356 σ. ISBN 978-0-19-924250-4 (5728, 6444)

Risk analyses of transportation on road and railway from a european perspective / Niels Peter Hoj, Wolfgang Kroger, Safety science, 2002, 40(1-4), σ. 337-357

Road to success / agency joins forces with DG Transport to drive down transport accidents, Magazine of the European Agency for Safety and Health at Work, 2001, (4), σ. 22

The safe use of vehicles on construction sites : a guide for clients, designers, contractors, managers and workers involved with construction transport.-Sudbury ; Suffolk : HSE, 1998.- vi, 34 σ. ISBN 0-7176-1610-X (3720)

Societal risk curves for historical hazardous chemical transportation accidents / R.W. Ormsby, N.B. Le, ICHIME Symposium Series. 110, σ.133-147 (Ειδική συλλογή άρθρων 310)

Transport of dangerous wastes / European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions.- Luxembourg : Office for Official Publications of the European Communities, 1987.- 308 σ. ISBN 92-825-6748-6 (683)

Transport of delight : as the new reporting of industrial diseases and dangerous occurrences regulations for the first time include drives at work and work-related road and vehicle accidents, reviews the effects of health on driven safety / Christopher W. Ide, The safety and health practitioner, 1996, 14(6), σ. 26-29

Transport economics : past trends and future prospects. Report of the hundred round table on transport economics held in Paris on 2nd-3rd June 1994 / Organization for Economic Co-operation and Development, European conference of ministers of transport.- Paris : OECD, 1995.- 265 σ. ISBN 92-821-1208-X (2147)

Transport of dangerous goods : recommendations of the Committee of experts on the transport of dangerous goods.-

3rd.rev.ed.- New York : OHE, 1984.- ix, 475 σ. (2137)

Transportation labor issues and regulatory reform / James Peoples, Wayne K. Talley (eds.).- Amsterdam : Elsevier, c2004.- vii, 223 σ. (Research in transportation economics ; 10) ISBN 0-7623-0891-5 (6751)

Urban travel and sustainable development / OECD, ECMT.- Paris : OECD, 1995.- 238 σ. ISBN 92-64-14370-X (3115)

Wake up. Drowsy drivers die : driver fatigue and drugs in road transport / Worsford, Frank, Health safety at work, 1996, 18(6), σ. 22-24

Why do we need railways? : international seminar, 19-20

January 1995 / Organization for Economic Co-operation and Development, European conference of ministers of transport .- Paris : OECD, 1995.- 210 σ. ISBN 92-821-1207-1 (2031)

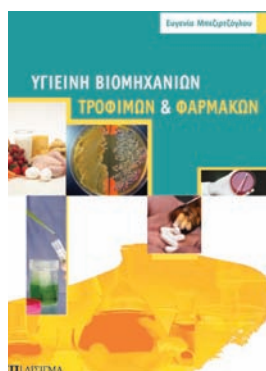
Workplace transport safety : guidance for employers / Health and Safety Executive.- Sudbury ; Suffolk : HSE, 1995.- iii, 52 σ. ISBN 0-7176-0935-9 (2267)

Workplace transport safety : an employer's guide / HSE.- 2n εκδ.- Sudbury, Suffolk : HSE : 2005.- iv, 108 σ. ISBN 0-7176-6154-7 (5049, 5050, 5051, 5052, 5053, 5054, 6240)

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Επιμέλεια: Θ.Κ. Κωνσταντινίδης

Υγιεινή Βιομηχανιών Τροφίμων και Φαρμάκων

Συγγραφέας: Ευγενία Μπεζιρτζόγλου

Εκδοτικός Οίκος: Δίσιγμα

Σελίδες: 240

Έκδοση: 1η

ISBN: 978-960-99350-1-2

Το σύγγραμμα που ετοίμασε πρόσφατα η κ. Ευγενία Μπεζιρτζόγλου, M.D., Ph.D. Καθηγήτρια Μικροβιολογίας του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης και κυκλοφόρησε από τον Εκδοτικό Οίκο Δίσιγμα,

παρουσιάζει τις βασικές αρχές της μικροβιολογικής υγιεινής στη βιομηχανία παρασκευής τροφίμων, φαρμάκων και καλλυντικών κατά τρόπο κατανοητό στον προπτυχιακό φοιτητή και τον μεταπτυχιακό σπουδαστή τόσο της ιατρικής μικροβιολογίας, της χημείας, της βιολογίας, της φυτικής και ζωικής οικολογίας, της γεωπονίας, της δασονομίας και των περιβαλλοντικών επιστημών. Το βιβλίο που απαρτίζεται από 240 σελίδες, περιλαμβάνει στο πρώτο μέρος του στοιχεία των αρμοδίων αρχών που εποπτεύουν όλο το εύρος των διαδικασιών ελέγχου. Η ορθολογική εφαρμογή των επιβεβλημένων αρχών του συστήματος Hazard Analysis Control Point System (H.A.C.C.P.) και η τήρηση των κανόνων της Ορθής Βιομηχανικής Πρακτικής - Good Manufacturing Practice (G.M.P.) επεξηγούνται εκτενώς. Σε ειδικά κεφάλαια αναφέρονται οι διαπιστευμένες μικροβιολογικές εργαστηριακές τεχνικές που θεσπίζονται βάσει των πρωτοκόλλων και της σχετικής νομοθεσίας ή των κανονιστικών εγκυκλίων σε ελληνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο. Το δεύτερο μέρος του βιβλίου, στρέφεται σε χαρακτηριστικά παραδείγματα εφαρμογής του συστήματος H.A.C.C.P. και των κανόνων της Ορθής Βιομηχανικής Πρακτικής (G.M.P.) που θεσπίστηκαν στο πλαίσιο της διδασκαλίας του μαθήματος Υγιεινής Βιομηχανιών. Τα τρόφιμα,

για τα οποία περιγράφεται η εφαρμογή του συστήματος H.A.C.C.P. και των διαδικασιών Ορθής Βιομηχανικής Πρακτικής (G.M.P.) στο σύγγραμμα επιλέχθηκαν με ιδιαίτερη φροντίδα εφόσον είναι εθνικά προϊόντα όπως μαστίχα Χίου, φέτα και ελαιόλαδο. Όσον αφορά στη φέτα και στο ελαιόλαδο, πληθώρα συγγραφών αναφέρει την εφαρμογή διαδικασιών H.A.C.C.P. και G.M.P. και για τον λόγο αυτόν το ενδιαφέρον του βιβλίου της κ. Μπεζιρτζόγλου στράφηκε στα συγκεκριμένα προϊόντα ως τρόφιμα βιολογικής γεωργίας. Επιπλέον, στο πλαίσιο αυτό επελέγη η μελέτη ενός προϊόντος όπως η ζάχαρη, λόγω της έκτασης των καλλιεργειών ζαχαροτεύτλων στη χώρα μας και ιδιαίτερα στην περιοχή του βόρειου Έβρου. Ειδική μνεία γίνεται στη σημασία της συστηματικής εφαρμογής και της αναγκαιότητας επιβολής συστημάτων H.A.C.C.P. και G.M.P. στο χώρο της φαρμακοβιομηχανίας και της παραγωγής καλλυντικών. Στο πλαίσιο αυτό επεξηγείται η σημασία των ελέγχων στειρότητας, οι καθορισμένες από τα πρωτόκολλα της Φαρμακοποιίας μικροβιολογικές τεχνικές και εργαστηριακοί μέθοδοι ελέγχου του τελικού προϊόντος, των πρώτων υλών, της διαδικασίας παραγωγής, καθώς και όλων των επιφανειών και του αέρα που έρχονται σε επαφή με τα παραγόμενα προϊόντα. Διάσταση που αφορά κατά κύριο λόγο τον ποιοτικό έλεγχο των προϊόντων, αλλά ταυτόχρονα σχετίζεται και με την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων. Τέλος, περιγράφονται αναλυτικά οι εργαστηριακές διαδικασίες δειγματοληψίας και μικροβιολογικής ανάλυσης, οι κλασικές δοκιμασίες αρίθμησης και ανίχνευσης των μικροοργανισμών, καθώς και ο προσδιορισμός των βακτηρίων με τις πλέον πρόσφατες αναπτυχθείσες μεθόδους. Το βιβλίο συζητά, επίσης, «την ποιότητα και τα κριτήρια ως τον ακρογωνιαίό λίθο για τη μικροβιολογική αποδοχή των προϊόντων και προτείνει τα μέτρα και τους ελέγχους που πρέπει να γίνονται, καθώς και τις επιβαλλόμενες διορθωτικές διαδικασίες σε περίπτωση διαρροής του συστήματος», όπως αναφέρει χαρακτηριστικά στον πρόλογο του βιβλίου της η Καθηγήτρια κ. Μπεζιρτζόγλου.

Εκπαιδευτικά προγράμματα που υλοποιούνται από τα Κ.Ε.Κ. του ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.

Το Κ.Ε.Κ. ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε., στο πλαίσιο των καταστατικών του αρχών, διενεργεί σεμινάρια κατάρτισης **εργοδοτών, εργαζομένων και ελεύθερων επαγγελματιών**, στοχεύοντας στην επιμόρφωση και την υποκίνησή τους στην εφαρμογή κανόνων και καλών πρακτικών Επαγγελματικής Υγείας και Ασφάλειας (Υ&Α). Τα σεμινάρια επαναλαμβάνονται, καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, σε όλα τα παραρτήματα του Κ.Ε.Κ. ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. Ενδεικτικοί τύποι σεμιναρίων είναι οι ακόλουθοι:

- **Ενδοεπιχειρησιακά Σεμινάρια.** Η διάρκειά τους ποικίλει. Καθορίζεται από τις προτεραιότητες και τα θεματικά πεδία, στα οποία η κάθε επιχείρηση επιθυμεί να δώσει βαρύτητα. Το βασικό πακέτο ενδοεπιχειρησιακού προγράμματος είναι 4ωρης διάρκειας και περιλαμβάνει τα εξής αντικείμενα: γενικά θέματα Υ&Α, πυροπροστασία, ηλεκτρικός κίνδυνος, εργονομία-μυοσκελετικές παθήσεις.

Το πρόγραμμα αυτό είναι μεταβλητό και μπορεί να προσαρμοστεί στις ανάγκες της επιχείρησης, καλύπτοντας ποικίλα θεματικά πεδία. Κατόπιν αιτήματος από την επιχείρηση και σχετικής συνεννόησης, **παρέχεται και υπηρεσία επί τόπου επίσκεψης κλιμακίου εμπειρογνώμωνων του Ινστιτούτου**, οι οποίοι παρατηρούν το χώρο εργασίας, εντοπίζουν τις ανάγκες εκπαίδευσης και συλλέγουν υλικό, προκειμένου η εκπαίδευση να είναι το δυνατόν προσαρμοσμένη στις ανάγκες και την καθημερινότητα της επιχείρησης.

- **Τεχνικών Ασφάλειας αποφοίτων ΑΕΙ¹ διάρκειας 100 ωρών** με τίτλο «Υγιεινή & Ασφάλεια - Πρόληψη Ατυχημάτων». Απευθύνεται σε στελέχη επιχειρήσεων και ελεύθερους επαγγελματίες, οι οποίοι στοχεύουν στην ανάληψη καθηκόντων Τεχνικού Ασφάλειας σε **Βιομηχανίες**. Το περιεχόμενο του προγράμματος καλύπτει τις απαιτήσεις του Ν. 3144/03, εγκρίνεται από το Συμβούλιο Υ&Α της Εργασίας (Σ.Υ.Α.Ε.) του Υπουργείου Εργασίας, ενώ με το πέρας του, **χορηγείται βεβαίωση παρακολούθησης, που αποτελεί αποδεικτικό για μείωση της απαιτούμενης προϋπηρεσίας για ανάληψη των καθηκόντων Τεχνικού Ασφάλειας, για μεν τους αποφοίτους Πανεπιστημίων από δύο (2) σε ένα (1) έτος, για δε τους αποφοίτους ΤΕΙ από πέντε (5) σε δύο (2) έτη από κτήσεως του βασικού τίτλου σπουδών (πτυχίου).**

- **Τεχνικών Ασφάλειας αποφοίτων ΑΕΙ¹ διάρκειας 100 ωρών** με τίτλο «Υγιεινή & Ασφάλεια - Πρόληψη Ατυχημάτων στα Τεχνικά Έργα». Απευθύνεται σε στελέχη τεχνικών εταιρειών και ελεύθερους επαγγελματίες, οι οποίοι στοχεύουν στην ανάληψη καθηκόντων Τεχνικού Ασφάλειας σε **Τεχνικά Έργα**. Για τα συγκεκριμένα σεμινάρια ισχύουν οι ίδιες προϋποθέσεις, ενώ χορηγούνται ιδίου τύπου βεβαιώσεις παρακολούθησης με τα σεμινάρια Βιομηχανίας.

- **Εργοδοτών Επιχειρήσεων Β' και Γ' κατηγορίας επικινδυνότητας διάρκειας 35 και 10 ωρών** αντίστοιχα, με θέμα «**Ο Εργοδότης ως Τεχνικός Ασφάλειας**». Στόχος του προγράμματος είναι η επιμόρφωση εργοδοτών μικρών επιχειρήσεων (< από 50 εργαζομένους) στην ανάληψη καθηκόντων Τεχνικού Ασφάλειας στις επιχειρήσεις που διατηρούν. Τα σεμινάρια εγκρίνονται, ως προς το περιεχόμενο και τις προϋποθέσεις υλοποίησης από το Σ.Υ.Α.Ε., **ενώ χορηγείται βεβαίωση παρακολούθησης, που αποτελεί αποδεικτικό προσόντων για ανάληψη καθηκόντων Τεχνικού Ασφάλειας.**

- **Σεμινάρια Επιτροπών Υ&Α της Εργασίας (Ε.Υ.Α.Ε.), διάρκειας 20 ωρών**, με τίτλο «**Υ&Α της Εργασίας - Ο ρόλος των Ε.Υ.Α.Ε.**». Τα σεμινάρια αφορούν μέλη εκλεγμένων Επιτροπών Υ&Α επιχειρήσεων και σκοπό έχουν την ενημέρωσή τους για θέματα Υ&Α της Εργασίας, ώστε να τους καταστήσει ικανούς αργωγούς της επιχείρησης και του Τεχνικού Ασφάλειας, στην εφαρμογή κανόνων που προάγουν την ασφάλεια και την υγεία στους εργασιακούς χώρους.

- **Επιμορφωτικά σεμινάρια σε θέματα επαγγελματικής υγείας, διάρκειας 20 ή 30 ωρών**, με τίτλο «**Επαγγελματική Υγεία**». Απευθύνονται σε ιατρούς όλων των ειδικοτήτων και σκοπό έχουν την ενημέρωσή τους για το θεσμό του Ιατρού Εργασίας και τα ζητήματα Υγιεινής & Υγείας της Εργασίας.

- **Εξειδικευμένα μικρής διάρκειας (10 ωρών).** Στοχεύουν στην εκπαίδευση των ενδιαφερομένων σε συγκεκριμένα προεπιλεγμένα θεματικά πεδία. Τα σεμινάρια εκτελούνται σε ολιγομελή τμήματα που δεν ξεπερνούν τους 15 εκπαιδευόμενους. Ενδεικτικοί τύποι εξειδικευμένων σεμιναρίων μικρής διάρκειας είναι οι ακόλουθοι:

- «**Χρήση Ανυψωτικών Μηχανημάτων-Περονοφόρα**» (ενδεικτικά θέματα εισηγήσεων: νομοθεσία, έλεγχος ανυψωτικών μηχανημάτων, περονοφόρα, χειρισμός και ασφάλεια περονοφόρων κ.λπ.).

- «**Πρώτες Βοήθειες**» (ενδεικτικά θέματα εισηγήσεων: βασική υποστήριξη ζωής, αυτόματα εξωτερικά απινίδωση, κατάγματα, τραυματισμοί κεφαλής κ.λπ.).

- «**Εργονομία**» (ενδεικτικά θέματα εισηγήσεων: χειρωνακτική διακίνηση φορτίων, μέθοδοι εκτίμησης κινδύνων, εργονομικοί παράγοντες κ.λπ.).

- «**Γραπτή Εκτίμηση Επαγγελματικού Κινδύνου**» (ενδεικτικά θέματα εισηγήσεων: μεθοδολογία εκτίμησης κινδύνων, λίστες ελέγχου, διακρίβωση κινδύνων Υ&Α - ποσοτικός προσδιορισμός, σχεδιασμός παρεμβάσεων-λήψη μέτρων κ.λπ.).

- «**ΣΑΥ - ΦΑΥ**» (ενδεικτικά θέματα εισηγήσεων: μεθοδολογία σύνταξης ΣΑΥ-ΦΑΥ, υποχρεώσεις παραγόντων τεχνικού έργου, προετοιμασία εργοταξίου, μέτρα προστασίας ανά φάση του έργου κ.λπ.).

1. Σύμφωνα με το ν.2916/2001, τα ελληνικά Πανεπιστήμια, τα Πολυτεχνεία και τα Τεχνολογικά Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Τ.Ε.Ι.) χαρακτηρίζονται ως Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.)

Πληροφορίες για συμμετοχή στα σεμινάρια στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου <http://www.elinyae.gr> και στις κατά τόπους γραμματείες των Κ.Ε.Κ.

ΑΘΗΝΑ: Λιοσίων 143 και Θερμοσίον 6, Πλατεία Αττικής, Τηλ.: 210 8200136, 210 8200111, 210 8200139, φαξ: 210 8200103

ΘΕΣ/ΝΙΚΗ: 26ης Οκτωβρίου 90, Περιοχή Σφαγεία, Porto Center, ΓΓ κτήριο, 1ος όροφος Τηλ.: 2310 501020, 2310 501033, φαξ: 2310 501055

ΙΩΑΝΝΙΝΑ: Καπλάνη 7, Τηλ.: 26510 83290, φαξ: 26510 83294

ΤΡΙΠΟΛΗ: Γρ. Λαμπράκη και Σπηλιωτοπούλου 1, Πλ. Κολλοκοτρώνη, Τηλ.: 2710 221100, φαξ: 2710 221122

ΒΟΛΟΣ: Αθαμάνας 33 και Κωλέτη, Τηλ.: 24210 91670, φαξ: 24210 91671

ΚΟΜΟΤΗΝΗ: Αιβίνης Ιωαννίδου 9 & Γ. Μανούδη, Τηλ./φαξ: 25310 84603

ΗΡΑΚΛΕΙΟ: Λεωφ. Ανδρ. Παπανδρέου 61, Τηλ. 2810 215220, φαξ: 2810 215221

<http://www.elinyae.gr>